

KUNDËRVAJTJET NË PROCEDURË PARA ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE

PËR VITIN III

të arsimit të mesëm profesional
për profilin arsimor

Teknik juridik

Profesioni ekonomiko-juridik dhe tregtar/ sektori
i ekonomisë, drejtësisë dhe tregtisë

Jeton Shasivari

Afrim Osmani

Jeton Shasivari

Afrim Osmani

KUNDËRVAJTJET NË PROCEDURË PARA ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE

PËR VITIN III

**arsimi i mesëm profesional
për profilin arsimor
technik juridik**

Profesioni ekonomiko-juridik dhe tregtar/sektori i ekonomisë, drejtësisë dhe tregtisë

Shkup 2024

KUNDËRVAJTJET NË PROCEDURË PARA ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE

Për vitin III të arsimit të mesëm profesional

Për profilin arsimor teknik juridik

Profesioni ekonomiko-juridik dhe tregtar/sektori i ekonomisë, drejtësisë dhe tregtisë

Autorë:

Jeton Shasivari

Afrim Osmani

Recensentë:

Vasko Stamevski

Dançe Raevska

Ganimete Reçi Bislimi

Titulli origjinal

ПРЕКРШОЦИ ВО ПОСТАПКА ПРЕД ПРЕКРШОЧНИ ОРГАНИ

За III година средно стручно образование

За образовен профил правен техничар

Економско-pravna и трговска струка/сектор економија, право и трговија

Јетон Шасивари, Африм Османи

Redaktor: Refail Sulejmani

Përkthyer nga gjuha maqedonase: Refail Sulejmani

Redaktor profesional në gjuhën shqipe: Qani Nuhiu

Lektor: Refail Sulejmani

Përpunimi teknik dhe kopertina: Burim Ismaili

Rregullimi grafik dhe teknik: Eli Vasilevska Ilievska – ARS STUDIO

Botues: Ministria e Arsimit dhe Shkencës së Republikës së Maqedonisë së Veriut,
rr. “Shën Kirili dhe Metodi” nr. 54, 1000 Shkup

Vendi dhe viti i botimit: Shkup, 2024

Me vendim për miratimin e dorëshkrimit për tekstin shkollor për lëndën Kundërvajtjet në procedurë para organeve për kundërvajtje (lëndë zgjedhore) për vitin III, PROFESIONI: EKONOMIKO/JURIDIK DHE TREGTAR/SEKTORI: EKONOMI, DREJTËSI DHE TREGTI, profili/kualifikimi arsimor: Teknik juridik arsimit të mesëm profesional katërvjeçar, nr.26-2556/1 të datës 14.11.2023 miratuar nga Komisioni kombëtar i teksteve shkollore.

PARATHËNIE

Duke u nisur nga plan-programi aktual i përgatitur nga Ministria e Arsimit dhe Kulturës për kundërvajtje në procedurë para organeve për kundërvajtje për vitin e tretë të arsimit të mesëm profesional për profilin arsimor teknik juridik, duke pasur parasysh përshtatjen e nevojshme të kësaj lënde që ishte e nevojshme për shkak të ndryshimeve të shpeshta në jetën juridike dhe shoqërore në vendin tonë, në këtë botim të teksti shkollor autorët kanë bërë përshtatjet dhe plotësimet e nevojshme në material për ta përshtatur çështjen me reformat aktuale në të drejtën penale, si dhe me risitë në literaturën profesionale. Në këtë drejtim, në fund të secilit prej moduleve dhe temave janë përpunuar pyetje kontrolluese dhe detyra përkatëse në mënyrë që nxënësit të kenë para vetes një orientim pedagogjik cilësor, por edhe që materiali të jetë lehtësisht i aksesueshëm, pra besojmë se me mbarëvajtjen e suksesshme të orëve nga kjo lëndë nga ana e arsimtarëve do të realizohet plotësisht qëllimi profesional-pedagogjik i kësaj lënde.

Shkup, nëntor 2023

Nga autorët

P Ë R M B A J T J A

PARATHËNIE	2
MODULI 1	5
KONCEPTI I SË DREJTËS PËR KUNDËRVAJTJE, KUNDËRVAJTJA DHE PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE	5
KAPITULLI I	5
KUNDËRVAJTJA SI FORMË E VEÇANTË E VEPRËS PENALE	5
1. Koncepti i së drejtës për kundërvajtje	5
2. Koncepti i kundërvajtjes	7
3. Karakteristikat themelore të kundërvajtjes	8
4. Ngjashmëritë dhe dallimet ndërmjet termave vepër penale dhe kundërvajtje	12
KAPITULLI II	17
PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE	17
1. Koncepti i procedurës për kundërvajtje	17
2. Rregullativa ligjore	19
3. Parimet e procedurës për kundërvajtje	21
KAPITULLI III	24
PËRGJEGJËSIA PËR KUNDËRVAJTJE	24
1. Përgjegjësia për kundërvajtje	24
2. Kushtet për përcaktimin e përgjegjësisë	26
3. Mundësitë për përjashtimin e përgjegjësisë	28
KAPITULLI IV	31
KATEGORIZIMI I SANKSIONEVE PËR KUNDËRVAJTJE	31
1. Sanksionet për kundërvajtje	31
2. Masat mbrojtëse	40
3. Masat edukative	44
4. Zbatimi i sanksioneve për kundërvajtje	47
MODULI 2	52
PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE PARA ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE	52
KAPITULLI I	52
ORGANET PËRGJEGJËSE PËR ZHVILLIMIN E PROCEDIMEVE TË KUNDËRVAJTJES DHE SUBJEKTET E PROCEDURËS	52
1. Dallimi midis veprës penale dhe kundërvajtje administrative	52
2. Koncepti i organit për kundërvajtje dhe organeve kompetente për zbatimin e procedurës për kundërvajtje	54
3. Subjektet e procedurës për kundërvajtje	55
4. Pjesëmarrësit e tjerë në procedurën për kundërvajtje para organit administrativ	56
KAPITULLI II	60
PROCEDURA E URDHËRPAGESËS	60
1. Urdhërpagesa	60
2. Përmbajtja e urdhërpagesës	61
KAPITULLI III	70
FILLIMI I PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE	70
1. Fillimi i procedurës për kundërvajtje pranë organit për kundërvajtje	70
2. Vjetërsimi absolut	74

3. Vjetërsimi relativ	74
KAPITULLI IV	78
PROCEDURA PËR MARRJEN E VENDIMEVE NË PROCEDURËN PËR KUNDËRVAJTJE	78
1. Vendimet në procedurë për kundërvajtje	78
2. Pjesët përbërëse të vendimit	88
KAPITULLI V	91
PROCEDURA PËR MJETE JURIDIKE KUNDËR ZGJIDHJES SË ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE	91
1. Fillimi i procedurës në shkallë të dytë	91
2. Ndryshimi i vendimit me ankesë	94
3. Akt-padia fillestare	94
FJALORI	105
BIBLIOGRAFIA	109

MODULI 1
KONCEPTI I SË DREJTËS PËR KUNDËRVAJTJE, KUNDËRVAJTJA DHE
PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE

KAPITULLI I
KUNDËRVAJTJA SI FORMË E VEÇANTË E VEPRËS PENALE

***Qëllimet e mësimit:** përcakton të drejtën për kundërvajtje; shpjegon termin kundërvajtje; shpreh veçoritë, elementet e kundërvajtjes; dallon llojet e veprave penale; krahason veprën penale dhe kundërvajtjen; jep shembull për veprë penale dhe për kundërvajtje*

***Termat kyç:** kundërvajtja; e drejta për kundërvajtje.*

1. KONCEPTI I I SË DREJTËS PËR KUNDËRVAJTJE

Bashkë me veprat penale dhe shkeljet, kundërvajtjet paraqesin një lloj të veçantë të veprimit penal në sistemin juridik të çdo vendi. E drejta për kundërvajtje është pjesë e së drejtës publike të një shteti të caktuar me anë të së cilës shpreh të drejtën e vet për dënimin e kryerësve të kundërvajtjeve. Termi **e drejta për kundërvajtje** i referohet një sërë rregullimesh ligjore që parashikojnë veprat penale dhe sanksionet e parashikuara për ato kundërvajtje. Por kur flitet për grupin e dispozitave ligjore që parashikojnë kundërvajtje dhe sanksione për to, duhet theksuar se ky grup është mjaft i madh dhe përfshin ligje të shumta që parashikojnë kundërvajtje dhe sanksione nga fusha të ndryshme të jetës shoqërore.

Kur flitet për përkufizimin e së drejtës për kundërvajtje, në përgjithësi dallohen **dy përkufizime**, edhe atë: **përkufizimi formal dhe material**.

Përkufizimi formal nisët nga karakteristikat formale, gjegjësisht nga mënyra se si shprehet në realitet e drejta për kundërvajtje dhe sipas tij, e drejta për kundërvajtje është tërësi e rregullimeve juridike që rregullojnë kushtet e përgjithshme për vjetërsimin për

kundërvajtje dhe sanksionet për kundërvajtje, kushtet e përgjithshme për përcaktimin e përgjegjësisë për kundërvajtje, për shqiptimin dhe ekzekutimin e sanksioneve për kundërvajtje dhe parashikimin e procedurave për kundërvajtje¹.

Nga ana tjetër, **përkufizimi material** para së gjithash merr parasysh vetë thelbin, përkatësisht dimensionin (sfondin) shoqëror të së drejtës për kundërvajtje, i cili përcakton funksionin themelor të së drejtës për kundërvajtje. Pra, sipas këtij përkufizimi, e drejta për kundërvajtje paraqet një degë të veçantë të së drejtës pozitive, funksioni themelor i së cilës është mbrojtja e rendit publik në kuptimin më të gjerë të fjalës. Rendi publik është pjesë e rendit juridik që rregullohet me rregullore të së drejtës publike që rregullojnë marrëdhëniet ndërmjet shtetit, nga njëra anë, dhe personave fizikë e juridikë, nga ana tjetër, dhe që imponon respektimin e disiplinës shoqërore nga urdhërimi ose ndalimi i sjelljes së duhur të personave fizikë dhe juridikë, duke garantuar kështu mbrojtjen e sigurisë së njerëzve dhe pronës, të vlerave dhe marrëdhënieve ekonomike, kulturore e të tjera. Mosrespektimi i disiplinës së nevojshme, e me këtë edhe cenimi i rendit publik sjell zbatimin e të drejtës për kundërvajtje, i cili krijon kushte për aplikimin e masave represive – sanksionet për kundërvajtje².

Sa i përket aspektit historik të paraqitjes së kundërvajtjeve, duhet theksuar se për herë të parë ato shfaqen në Kodin Penal revolucionar francez të vitit 1791, ku ka pasur një ndarje të trefishtë të veprimeve penale në krime, procedura dhe kundërvajtje, ku veprat penale si veprat penale më të rënda paraqisnin vepra penale, në kuptimin e sotëm të fjalës, ndërsa shkeljet dhe kundërvajtjet ishin vepra më të lehta penale³.

Përndryshe, e drejta për kundërvajtje është **pikë kontakti** midis së drejtës për kundërvajtje dhe asaj administrative. E drejta për kundërvajtje tradicionalisht ka qenë pjesë e së drejtës administrative. Shumë institute të së drejtës për kundërvajtje janë të pranishme në të drejtën penale, por edhe në të drejtën administrative (parimet procedurale, provat dhe procedurat e provave). Kundërvajtjet kuptoheshin si kundërshtim i vendimeve dhe urdhrave të administratës dhe organeve që drejtonin procedurën për kundërvajtje ishin organet administrative, para së gjithash policia. Mirëpo edhe e drejta për kundërvajtje trajtohej si

¹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 1, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

² Shih më shumë në: Damir Aviani, Prekršajno pravo, Pravni fakultet, Split, 2009, f. 1-2.

³ Shih më shumë në: Željko Horvatić, Rječnik časnog prava, Masmedia, Zagreb, 2002, f. 47.

pjesë e së drejtës për kundërvajtje sepse kundërvajtjet konsideroheshin si dënime më të lehta. Sot e drejta për kundërvajtje konsiderohet si degë e pavarur juridike dhe shkencë juridike që paraqet sintezë të së drejtës penale dhe administrative⁴.

Pra, të përfundojmë, **e drejta për kundërvajtje** është degë e veçantë juridike dhe shkencë juridike me elemente si të së drejtës administrative ashtu edhe për kundërvajtje që merret me studimin e veprës penale si formë e veçantë e kriminalitetit shoqëror, por edhe me çështjet e procedurës për kundërvajtje, përgjegjësisë për kundërvajtje dhe sanksionet për kundërvajtje.

2. KONCEPTI I KUNDËRVAJTJES

Përcaktimi i konceptit të kundërvajtjes është më shumë çështje doktrinale sesa legislative, megjithatë legjislacione të shumta penale (përfshirë edhe tonin) përcaktojnë konceptin e përgjithshëm të kundërvajtjes, e cila mbi të gjitha ka një kuptim parimor. Në këtë kuptim, Ligji ynë për kundërvajtje nga viti 2019 në dispozitën e nenit 8 **e përkufizon kundërvajtjen** si: „*Veprës penale e kundërligjshme penale e cila me ligj është përcaktuar si kundërvajtje, karakteristikat e së cilës janë të përcaktuara me ligj dhe për të cilën është paraparë sanksion për kundërvajtje*“⁵.

Në përgjithësi, të gjitha përkufizimet e kundërvajtjes mund të ndahen në **përkufizime formale dhe materiale**⁶.

Përkufizimet formale e përkufizojnë kundërvajtjen në kuptimin formal-juridik dhe për to është e rëndësishme të përcaktohen karakteristikat e përgjithshme formale-juridike objektive dhe subjektive që janë karakteristike për të gjitha kundërvajtjet, përkatësisht si karakteristika objektive janë: veprimi i përcaktuar me ligj si kundërvajtje; kundërligjshmërisë dhe sanksionit për kundërvajtje, kurse fajësia është veçori subjektive. Dobësia e përkufizimeve formale të kundërvajtjes konsiston në faktin se ato nuk i japin përgjigje pyetjes se përse ligjvënësi i ka përshkruar si kundërvajtje disa sjellje, pra nuk tregojnë thelbin shoqëror dhe funksionin e kundërvajtjes.

⁴ Предраг Димитријевић, Управно право-општи део, пето издање, Ниш, 2019, ф. 17-18.

⁵ Ligji për kundërvajtje, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 8, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁶ Për përkufizimin e termit vepër penale, shih më shumë në: Stanko Pihler, Prekršajno pravo, Graphica Academica, Novi Sad, 2000, f. 39-40; Предраг Димитријевић; Драган Јовашевић, Прекршајно право, Београд, 2005, ф. 41-43; Миленко Јелачић, Прекршајно право: теорија и пракса, Београд, 2004, ф. 51-53.

Nga ana tjetër, **përcaktimet materiale** të kundërvajtjes përpiqen të paraqesin natyrën (esencën) e kundërvajtjes, anën e tyre sociale, d.m.th. fokusimi në kundërvajtjen si fenomen social d.m.th. si sjellje sociale specifike me më pak rrezik dhe dëm shoqëror.

Përkufizimi juridik i kundërvajtjes: Kundërvajtja është vepër e kundërligjshme e përcaktuar me ligj si kundërvajtje, veçoritë e së cilës janë të përcaktuara me ligj dhe për të cilën është paraparë sanksion për kundërvajtje.

Përkufizimi formal i kundërvajtjes: Kundërvajtja është veprim i kundërligjshëm dhe fajtor që me ligj është paraparë si kundërvajtje dhe për të cilin është paraparë sanksion për kundërvajtje.

Përkufizimi material i kundërvajtjes: Kundërvajtja është dukuri dhe sjellje shoqërore specifike me rrezikun dhe dëmin më të vogël shoqëror.

3. KARAKTERISTIKAT THEMELORE TË KUNDËRVAJTJES

Duke u nisur nga përkufizimi i mësipërm ligjor i kundërvajtjes, mund të dallohen këto karakteristika themelore:

3.1. Karakteristika e parë themelore e kundërvajtjes është **paligjshmëria** e saj. Kundërligjshmëria nënkupton kundërshtimin e normës juridike ose shkeljen e rregullimit juridik me veprim ose mosveprim të njeriut. Mirëpo, kundërligjshmëria nuk mund të konsiderohet veçmas nga **karakteristika e dytë themelore**, pra **përcaktimi i kundërvajtjes me ligj**, sepse përcaktimi me ligj i ndonjë si kundërvajtje nënkupton se është kundërvajtje e kundërligjshme. Kjo do të thotë se kundërvajtja është gjithmonë veprim i kundërligjshëm që shkel një rregullim ligjor të detyrueshëm. Në këtë kuptim, nëse një person kryen një vepër penale, do të thotë se ai vepron në mënyrë të paligjshme. Pra, bëhet e qartë se këto dy tipare themelore të kundërvajtjes janë *të lidhura pazgjidhshëmrisht* dhe kanë një natyrë të dyfishtë, sepse çdo veprim i kundërligjshëm nuk është kundërvajtje (**për shembull:** mospagimi i një borxhi është veprim i kundërligjshëm, por nuk është kundërvajtje, sepse është e nevojshme që akti i kundërligjshëm përkatës të përcaktohet me

si kundërvajtje); sikurse, nga ana tjetër, është e mundur të plotësohen të gjitha tiparet e veprës penale, por jo edhe kundërligjshmëria e saj, si **për shembull**: rasti i një personi që vepron në gjendje të mbrojtjes së nevojshme ose të nevojës ekstreme, të cilat janë baza ligjore për përjashtimin e paligjshmërisë së veprës penale⁷.

3.2. Karakteristika e dytë themelore e kundërvajtjes është **veprimi i saj përmbarues** sepse pa një veprim të duhur, kundërvajtja nuk mund të kryhet. Akti i zbatimit mund të ndodhë si **sjellje aktive** (bërje) dhe si **sjellje pasive** (mosbërje).

Si **shembuj të sjelljes aktive** (bërjes) si veprim i kryerjes së veprës penale, do të veçohen *tre shembujt* në vijim nga e Drejta për kundërvajtje kundër rendit dhe qetësisë publike. *Shembulli i parë* është dispozita e nenit 12, ku përcaktohet se: „*Kushdo që sulmon fizikisht personin tjetër në vend publik do të gjobitet në shumë prej 600 deri në 800 euro në denarë*“, ku veprimi i përmbarimit konsiston në veprim fizik, sulm ndaj një personi tjetër në një vend publik. *Shembulli i dytë* është dispozita e nenit 17, ku përcaktohet se: „*Kushdo që dëmton, shkatërron ose përdhos një monument dënohet me gjobë prej 1.500 deri në 2.000 euro në denarë*“, ndërsa veprimi përmbarues konsiston në dëmtimin, shkatërrimin ose përdhosja e një monamenti. *Shembulli i tretë* është dispozita e nenit 31, ku përcaktohet se: „*Kushdo që gjuan me armë zjarri pa autorizim, përdor mjete piroteknike ose lëndë të ngjashme shpërthyesë ose lehtësisht të ndezshme, ose në mënyrë të ngjashme prish qetësinë dhe sigurinë e qytetarëve, duhet të dënohet me gjobë prej 200 deri në 500 euro në kundërvlerë në denarë*“, ku veprimi i përmbarimit konsiston në gjuajtje të paautorizuar të armës së zjarrit, përdorim të mjeteve piroteknike ose lëndëve të ngjashme shpërthyesë ose lehtësisht të ndezshme.

Si **shembuj të sjelljes pasive** (mosveprimi) si veprim të kryerjes së kundërvajtjes, do të veçohen *tre shembujt* në vijim nga Ligji për kundërvajtje kundër rendit dhe qetësisë publike. *Shembulli i parë* është dispozita e nenit 15 ku përcaktohet se: „*Kushdo që nuk largohet nga grupi i personave që personi i autorizuar i ka thirrur për t'u shpërndarë në rastet kur rrezikohet rendi publik, dënohet me gjobë prej 600 deri në 800 euro në kundërvlerë në denarë*“, ku veprimi përmbarimor konsiston në moslargimin e grupit të personave që personi i autorizuar i ka thirrur për t'u shpërndarë. *Shembulli i dytë* është dispozita e nenit 33 ku përcaktohet se: „*Nëse shoqata tregtare që ushtron veprimtari*

⁷ Емир Ћоровић, Прекршајно право, Правни факултет, Државни универзитет у Новом Пазару, 2015, ф. 23.

hotelierike, tregtari individual që ushtron veprimtari hotelierike ose personi që i është besuar administrimi i objektit hotelierik ose personi përgjegjës në atë komercial, shoqëria që ushtron veprimtari hotelierike ose një person tjetër juridik nuk merr masat e duhura për ruajtjen e rendit dhe qetësisë publike në to, gjegjësisht të mos parandalojë shkeljen e tyre, nëse mund ta bëjë këtë pa rrezik për veten ose të tjerët, si dhe nëse nuk denoncojnë për shkeljen e rendit dhe qetësisë publike në stacionin policor të juridiksionit të përgjithshëm me gjobë do të dënohet: shoqata tregtare që ushtron veprimtari hoteliere ose person tjetër juridik në shumë prej 2.000 euro në kundërvlerë në denarë; tregtar individual i cili ushtron veprimtari hoteliere në vlerë prej 1.500 euro në kundërvlerë në denarë; personi përgjegjës në një shoqatë tregtare që ushtron veprimtari hotelierike ose një person tjetër juridik ose personi që i është besuar administrimi i objektit të hotelierisë në masën 30% të gjobës së vlerësuar për personin juridik“, ku veprimi përmbartimor konsiston në mos marrjen e masave të duhura të mirëmbajtjes së rendit dhe qetësisë publike, gjegjësisht mosparandalimin e prishjes së tyre. Shembulli i tretë është dispozita e nenit 34, ku përcaktohet se: „Dënohet me gjobë në shumë prej 600 deri në 800 euro në denarë, prindi ose kujdestari, fëmija i të cilit, gjegjësisht repartit, për shkak të kujdesit të lënë pas dore, kryen kundërvajtje të këtij ligji“, ndërsa veprimi i ekzekutimit konsiston në kujdesin e lënë pas dore të një fëmije ose repartit nga një prind ose nga një kujdestar.

3.3. Karakteristika e tretë themelore e kundërvajtjes është përcaktimi i **veçorive të saj me ligj**. Ky tipar themelor nënkupton se për ekzistencën për kundërvajtje nuk mjafton të përcaktohet me ligj termi i përgjithshëm i saj, por edhe veçoritë e saj të veçanta sepse dallohen kundërvajtjet individuale nga njëra-tjetra. Këto karakteristika mund të ndahen në **karakteristika objektive dhe subjektive**. **Karakteristikat objektive** janë ato që i referohen subjektit të kundërvajtjes (qoftë kryerësi person fizik apo juridik, apo person fizik me aftësi të caktuar – person zyrtar apo përgjegjës); pasoja dhe marrëdhënia shkak-pasojë (kauzaliteti); mënyrën, kohën dhe vendin e kryerjes së kundërvajtjes etj. Nga ana tjetër, **karakteristikat subjektive** janë ato që i referohen neglizhencës, dedikimit, qëllimit dhe motivit si karakteristika subjektive. Pakujdesia dhe dashja nuk janë vetëm forma të fajit, por edhe karakteristika subjektive të kundërvajtjes, sepse ekzistenca e pakujdesisë është e mjaftueshme për ekzistimin e kundërvajtjes nëse ligji në të cilin është paraparë kundërvajtja nuk përcakton që kryerësi do të dënohet me një kundërvajtje, sanksionohet vetëm kur

kundërvajtja është kryer me dashje⁸. Dashuria dhe motivi janë karakteristika subjektive që shumë rrallë përcaktohen në natyrën e kundërvajtjes individuale dhe nëse përcaktohen duhet të përcaktohen, gjë që nuk është punë e lehtë. **Si shembull** i dashjes si karakteristikë subjektive e kundërvajtjes mund të shërbejë dispozita e nenit 16 të Ligjit për kundërvajtje kundër rendit dhe qetësisë publike, ku përcaktohet: „*Kushdo që në mënyrë të rreme thërret në ndihmë ose raporton një ngjarje me dashje, për shkak të daljes nga organi shtetëror apo shërbimi publik, do të dënohet me gjobë në shumë prej 100 deri në 400 euro në kundërvlerë denarë*“.

3.4. Karakteristika e katërt dhe e karakteristikës themelore e kundërvajtjes është sanksioni për kundërvajtje i përcaktuar me ligj. Kjo karakteristikë është rezultat i parimit të ligjshmërisë në përcaktimin e sanksionit për kundërvajtje (*nula poena sine lege* – nuk ka dënim pa ligj) dhe e shpreh vlerësimin e papranueshmërisë së sjelljes kriminale që meriton sanksion për kundërvajtje. Në këtë kuptim Ligji ynë për kundërvajtje bazohet në sistemin pluralist të sanksioneve, ku në dispozitën e nenit 7 është përcaktuar se për kundërvajtje të kryer nga dispozitat e këtij ligji, sanksionet për kundërvajtje shqiptohen ndaj personave fizik; sanksionet për kundërvajtje për personat juridikë dhe masat e veçanta për kundërvajtje.

Karakteristikat themelore të kundërvajtjes:

- 1. Paligjshmëria/Përkufizimi i kundërvajtjes me ligj;**
- 2. Veprimi i përmbarimit;**
- 3. Përcaktimi i veçorive të kundërvajtjes me ligj;**
- 4. Sanksioni për kundërvajtje.**

⁸ Ligji për kundërvajtje, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 9, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

4. NGJASHMËRITË DHE DALLIMET MIDIS KUSHTEVE TË VEPRËS PENALE DHE KUNDËRVAJTJES

Në sistemin tonë juridik vepra penale dhe kundërvajtja me ligjet përkatëse, Kodin Penal dhe Ligjin për kundërvajtje, janë të përcaktuara në mënyrë formale dhe me strukturë identike, që nuk lë vend për demarkacionin esencial të tyre. Gjegjësisht, dispozita e nenit 7 të Kodit Penal e përcakton veprën penale si *vepër të kundërligjshme që me ligj është përcaktuar si vepër penale dhe karakteristikat e së cilës janë të përcaktuara me ligj*, ndërsa dispozita e nenit 8 të Ligjit për kundërvajtje e përcakton kundërvajtjen si veprim të kundërligjshëm që me ligj është përcaktuar si *kundërvajtje, tiparet e së cilës janë të përcaktuara me ligj dhe për të cilën është paraparë sanksion për kundërvajtje*. Prandaj, me të drejtë parashtrohet pyetja e kufirit ndërmjet këtyre dy gabimeve, nga i cili varet edhe sanksionimi i tyre.

Në këtë kuptim, zakonisht veprat penale konsiderohen vepra më të rënda dhe më të rrezikshme penale, ndërsa kundërvajtjet konsiderohen më të lehta d.m.th. veprime më pak të rrezikshme. Kur flitet për raportin ndërmjet veprave penale dhe kundërvajtjeve, teorikisht zakonisht paraqiten dy këndvështrime, edhe atë: këndvështrimi **sasior** dhe **cilësor**.

Këndvështrimi sasior përpiket të gjejë kriter formal, kurse pikëpamja cilësore kriter thelbësor për dallimin e tyre të ndërsjellë. Sipas *këndvështrimit sasior*, dallimi midis veprave penale dhe kundërvajtjeve nuk ka karakter esencial, por manifestohet në masën e rrezikut shoqëror, pra të demit, ndërsa sipas këtij kuptimi, kundërvajtjet janë veprime më të lehta të dënueshme, pra veprimet me shkallën më të ulët të rrezikut dhe dëmtimit shoqëror, ndërsa veprat penale janë vepra më të rënda penale dhe të rrezikshme.

Sipas **këndvështrimit cilësor** dallimi ndërmjet veprave penale dhe kundërvajtjeve nuk është vetëm në shkallën e rrezikshmërisë dhe dëmtimit të tyre, por edhe në natyrën e tyre, ku sipas këtij kuptimi, kundërvajtjet janë moralisht neutrale, ndërsa veprat penale janë veprime ndëshkuese me bazë morale, pra se kundërvajtjet manifestohen si mosbindje ndaj administratës dhe nuk janë në atë masë të rrezikshme shoqërore dhe të dëmshme për të kërkuar dënim moral ose qortim nga anëtarët e tjerë të shoqërisë⁹.

⁹ Për këndvështrimin sasior dhe cilësor shih më shumë në: Stanko Pihler, Prekršajno pravo, Graphica Academica, Novi Sad, 2000, f. 43-50.

Kur flitet për këndvështrimin cilësor, **argument tjetër** për dallimin e veprave penale dhe kundërvajtjeve është legjislacioni paralel dhe i veçantë për rregullimin e tyre, si dhe dënimet e ndryshme të vendosura për secilën prej tyre, pra dënimi me burg për vepra penale dhe gjobë për kundërvajtje. Kjo rrethanë duhet të përfaqësojë një lloj aspekti të jashtëm për cilësinë e ndryshme të këtyre dy veprimeve penale, ku vepra penale nënkupton shkeljen e atyre të drejtave që ekzistojnë si parime themelore të pavarura nga ekzistimi i ligjeve, ndërsa kundërvajtja nënkupton shkelje të thjeshtë të ligjit, pas së cilës nuk qëndron parimi juridik, por interesi shtetëror i ligjvënësit¹⁰.

Së fundi, **dallimi tjetër i rëndësishëm** midis veprës penale dhe kundërvajtjes është objekti i mbrojtjes së tyre, përkatësisht në rastin e veprave penale objekti i mbrojtjes konsiston në vlerat themelore dhe universale shoqërore, ndërsa në rastin e kundërvajtjeve objekt i mbrojtjes është rendi publik dhe sistemi i disiplinës dhe kontrollit shoqëror¹¹.

¹⁰ Derenčinović D., Gulišija M., Dragičević Prtenjača M., “*Novosti u materijalnopravnim odredbama prekršajnog zakona*”, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 20, br. 2/2013, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2013, f. 3.

¹¹ Shih më shumë në: Slavoljub Popović, Upravno pravo-opšti deo, Beograd, 1979, f. 277-278.

Përmbledhje:

Termi e drejta për kundërvajtje i referohet një sërë rregullimesh ligjore që parashikojnë kundërvajtjet dhe sanksionet e parashikuara për ato kundërvajtje. Kur flitet për përkufizimin e së drejtës për kundërvajtje, në përgjithësi dallohen dy përkufizime, edhe atë: përkufizimi formal dhe material. Përkufizimi formal nisët nga veçoritë formale, pra nga mënyra se si shprehet në realitet e drejta për kundërvajtje, ndërsa përkufizimi material para së gjithash e merr parasysh vetë thelbin, përkatësisht dimensionin (sfondin) shoqëror të së drejtës për kundërvajtje, i cili përcakton funksionin themelor të së drejtës për kundërvajtje. Ndryshe, e drejta për kundërvajtje është pikë kontakti midis së drejtës për kundërvajtje dhe asaj administrative. E drejta për kundërvajtje tradicionalisht ka qenë pjesë e së drejtës administrative. Shumë institute të së drejtës për kundërvajtje janë të pranishme në të drejtën penale, por edhe në të drejtën administrative (parimet procedurale, provat dhe procedurat e provave).

E drejta për kundërvajtje është degë e veçantë e së drejtës dhe shkencës juridike me elemente të së drejtës administrative dhe penale që merret me studimin e kundërvajtjes si formë e veçantë e kriminalitetit shoqëror, por edhe me çështje të procedurës për kundërvajtje dhe sanksioneve për kundërvajtje.

Përcaktimi i konceptit të kundërvajtjes është më shumë çështje doktrinale sesa legislative, por legjislacione të shumta kundërvajtëse (përfshirë edhe tonin) përcaktojnë konceptin e përgjithshëm të kundërvajtjes, e cila mbi të gjitha ka një kuptim parimor. Në përgjithësi, të gjitha përkufizimet e kundërvajtjes mund të ndahen në përkufizime formale dhe përmbajtësore. Përkufizimet formale e përkufizojnë kundërvajtjen në kuptimin formal-juridik dhe është e rëndësishme që ato të përcaktojnë tiparet e përgjithshme formale-juridike objektive dhe subjektive që janë të qenësishme për të gjitha kundërvajtjet; ndërsa përkufizimet materiale të kundërvajtjes, nga ana tjetër, përpiqen të paraqesin natyrën (esencën) të kundërvajtjes, anën sociale të tyre, d.m.th. fokusimi në kundërvajtje si fenomen social d.m.th. si sjellje sociale specifike me më pak rrezik dhe dëm shoqëror.

Veçoritë themelore të kundërvajtjes janë: kundërligjshmëria dhe përcaktimi i kundërvajtjes me ligj; veprim përmbarimor; përcaktimi i veçorive të tij me ligj dhe sanksion për kundërvajtje.

Në sistemin tonë juridik veprat penale dhe kundërvajtjet me ligjet përkatëse, Kodi Penal dhe Ligji për kundërvajtje, janë të përcaktuara në mënyrë formale dhe me një strukturë identike, e cila nuk lë vend për demarkacionin esencial të tyre. Kur flitet për raportin ndërmjet veprave penale dhe kundërvajtjeve, teorikisht zakonisht paraqiten dy këndvështrime, edhe atë: këndvështrimi sasior dhe cilësor.

Pyetje kontrolluese:

1. Çfarë nënkuptohet me termin e drejtë për kundërvajtje?
2. Shpjegoni përkufizimin formal të së drejtës për kundërvajtje!
3. Shpjegoni përkufizimin përmbajtësor të së drejtës për kundërvajtje!
4. Shpjegoni aspektin historik të paraqitjes së kundërvajtjeve!
5. Shpjegoni të drejtën për kundërvajtje si pikë kontakti midis së drejtës për kundërvajtje dhe asaj administrative!
6. Përkufizoni kundërvajtjen sipas Ligjit për kundërvajtje të vitit 2019.
7. Shpjegoni përkufizimet formale të kundërvajtjes!
8. Shpjegoni përkufizimet materiale të kundërvajtjes!
9. Cilat janë veçoritë themelore të kundërvajtjes?
10. Shpjegoni kundërligjshmërinë dhe përcaktimin për kundërvajtje me ligj si veçori themelore për kundërvajtje, si dhe natyrën e tyre të dyfishtë – ilustrojeni me shembuj!
11. Koncepti i veprimit të ekzekutimit si tipar themelor i kundërvajtjes.
12. Dy shembuj të sjelljes (veprimit) aktiv si veprim të ekzekutimit të kundërvajtjes.
13. Dy shembuj të sjelljes pasive (mosveprimit) si veprim të ekzekutimit së kundërvajtjes.
14. Veçoritë objektive dhe subjektive të kundërvajtjes.
15. Shembull i qëllimit si tipar subjektiv i kundërvajtjes.
16. Shpjego sanksionin për kundërvajtje si veçori themelore të kundërvajtjes!
17. Pse thuhet se vepra penale dhe kundërvajtja në sistemin tonë juridik janë të përcaktuara në mënyrë formale dhe me strukturë identike?
18. Shpjegoni këndvështrimin sasior dhe cilësor për raportin e veprës penale me kundërvajtjen!
19. Përmbledhni dallimet më të rëndësishme midis veprës penale dhe kundërvajtjes!

Detyrë:

Bëni paraqitje tabelare të ngjashmërive dhe dallimeve midis veprës penale dhe kundërvajtjes!

KAPITULLI II

PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE

***Qëllimet e mësimit:** dallon procedurën për kundërvajtje nga ajo për kundërvajtje; analizon dispozitat ligjore lidhur me procedurën për kundërvajtje pranë organit administrativ; njeh parimet për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje.*

***Termi kyç:** procedura për kundërvajtje.*

1. KONCEPTI I PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

Ligji për kundërvajtje në nenin 3 paragrafi 9 e përcakton procedurën për kundërvajtje si procedurë të cilën e udhëheq gjykata, organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji¹².

Nga ana tjetër, në teorinë juridike, me rastin e definimit të konceptit të procedurës për kundërvajtje, në thelb mund të dallohen **tre terma (koncepte) juridike** nga të cilat varet edhe definimi i tyre.

Pra, bëhet fjalë për një koncept **real**, **normativ** dhe **të përzier** të procedurës për kundërvajtje.

Koncepti real procedurën për kundërvajtje e konsideron si *dukuri reale* (të vërtetë), duke theksuar se elementet e saj bazë janë: 1) subjektet procedurale dhe 2) veprimet procedurale. Në këtë kuptim, procedura për kundërvajtje nuk është gjë tjetër veçse një tërësi veprimesh procedurale të ndërmarra nga subjektet procedurale për arritjen e një qëllimi të caktuar.

Koncepti normativ e trajton procedurën për kundërvajtje si *dukuri juridike*, duke nxjerrë në pah dy elementet e saj bazë, edhe atë: 1) subjektet procedurale dhe 2) marrëdhëniet procedurale që dalin ndërmjet atyre subjekteve. Në këtë kuptim procedura për kundërvajtje paraqet një tërësi marrëdhëniesh procedurale-juridike që krijohen, zhvillohen dhe mbarojnë

¹² Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 3 paragrafi 9, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

ndërmjet subjekteve procedurale-juridike. Kjo do të thotë se sipas këtij nocioni, veprimet procedurale nuk përbëjnë elementin bazë të procedurës për kundërvajtje, por ato paraqesin përmbajtjen e marrëdhënieve procedurale-juridike që dalin ndërmjet subjekteve të kësaj procedure.

Dhe së fundi, **koncepti i përzier** procedurën për kundërvajtje e trajton edhe si *dukuri reale edhe juridike*, sepse në thelb procedura për kundërvajtje përbëhet nga subjektet procedurale dhe veprimet procedurale, ku këto elemente shprehin pjesën statike të procedurës për kundërvajtje, mirëpo kundërvajtja. procedura, si dhe çdo procedurë tjetër ligjore, është krijim dinamik që zhvillohet, kështu që nuk mund të kuptohet plotësisht përmes subjekteve të procesit dhe veprimeve të procesit, por duhet kushtuar vëmendje edhe marrëdhënieve procesore që dalin nga ndërmarrja e këtyre veprimeve.

Së fundi, duhet nënvizuar se **koncepti i përzier** i procedurës për kundërvajtje **dominon dhe është më i pranueshëm**, para së gjithash, për shkak të natyrës dhe sistematicitetit të tij, sepse mundëson njohjen e vetë dinamikës së procedurës për kundërvajtje. Në këtë kuptim, duke u nisur nga **koncepti i përzier**, procedura për kundërvajtje mund **të përkufizohet** si tërësi veprimesh procedurale që i kryejnë subjektet procedurale në kushtet e parashikuara me ligj, dhe nëpërmjet të cilave veprimet bazohen, kryhen marrëdhëniet procedurale-juridike ndërmjet këtyre subjekteve dhe ndërpritet, për të përcaktuar se personi a e ka kryer kundërvajtje për të cilën akuzohet, nëse është përgjegjës për kundërvajtje dhe nëse dhe cili sanksion për kundërvajtje duhet t'i shqiptohet¹³.

Koncepti real i procedurës për kundërvajtje i thekson **subjektet procedurale** dhe **veprimet procedurale** si dy elemente bazë të kësaj procedure.

Koncepti normativ i procedurës për kundërvajtje i thekson **subjektet procedurale** dhe **marrëdhëniet procedurale** si dy elemente themelore të kësaj procedure.

Koncepti i përzier i procedurës për kundërvajtje i thekson **subjektet procedurale**, **veprimet procedurale** dhe **marrëdhëniet procedurale** si tre elemente bazë të kësaj procedure.

¹³ Për këto terma (koncepte) të procedurës për kundërvajtje, shih më shumë në: Димитријевић Предраг, Јовашевић Драган, Прекршајно право, Београд, 2005, f. 194-195.

2. RREGULLATIVA LIGJORE

Deri më tani në vendin tonë janë miratuar gjithsej **katër ligje** për kundërvajtje, edhe atë: Ligji për kundërvajtje nga viti 1997; Ligji për kundërvajtje nga viti 2006; Ligji për kundërvajtje nga viti 2015 dhe Ligji për kundërvajtje nga viti 2019, i cili është në fuqi sot. **Dallimi thelbësor** ndërmjet këtyre ligjeve qëndron në faktin se Ligji i parë për kundërvajtje nga viti 1997 nuk e njihte dualitetin sa i përket kompetencës për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje, d.m.th. dhe shqiptoi sanksione për kundërvajtje (që do të thotë se kishte vetëm kundërvajtje gjyqësore). Mirëpo, me Ligjin e dytë për kundërvajtje nga viti 2006 ka pasur një reformë në këtë çështje duke i ndarë veprat në kundërvajtje gjyqësore dhe administrative, ndërsa sipas Ligjit për kundërvajtje nga viti 2019, janë dy lloje të organeve përgjegjëse për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje, edhe atë: gjykata që është kompetente për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje për veprat për të cilat kompetenca e gjykatës është paraparë në shkallë të parë dhe në atë rast procedurën e udhëheq dhe gjykon gjyqtari individual; dhe organi për kundërvajtje në cilësinë e të cilit mund të quhet organi administrativ ose organizata me kompetenca publike, organi tjetër që ushtron kompetenca publike të mbikëqyrjes mbi zbatimin e ligjeve që parashikojnë kundërvajtje.

Përndryshe, në procedurën e përgjithshme për kundërvajtje para organeve për kundërvajtje zbatohen **tre lloje të ligjeve**, edhe atë:

- Ligji për kundërvajtje si ligj i përgjithshëm – lex generalis;
- Ligji për procedurën e përgjithshme administrative si ligj i veçantë – lex specialis, sepse Ligji për kundërvajtje në nenin 2 paragrafi 3 përmban normë referuese për zbatimin e këtij ligji; dhe
- Ligji përkatës që parashikon kundërvajtjen d.m.th. e drejta materiale me të cilën është themeluar ose nën të cilën vepron organi për kundërvajtje.

Burimi themelor i Ligjit për kundërvajtje në vendin tonë është Ligji për kundërvajtje nga viti 2019, i cili mbulon pjesën e përgjithshme të së drejtës për kundërvajtje materiale, rregullat e procedurës për kundërvajtje dhe ekzekutimin e sanksioneve për kundërvajtje, por nuk përfshin kundërvajtjet individuale sepse ato janë të parapara me ligje të shumta materiale të cilat rregullojnë fushat e ndryshme të jetës shoqërore.

Në bazë të nenit 75, paragrafët 1, 2 dhe 4 të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut, Presidenti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Kryetari i Kuvendit të Republikës së Veriut Maqedonia nxjerrin

**DEKRET
PËR SHPALLJEN E LIGJIT PËR
KUNDËRVAJTJE**

Shpallet Ligji për kundërvajtje,
të cilin Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut
e miratoi në seancën e mbajtur më 25 shkurt të vitit 2019.

Nr. 08-1578/2
17 maj i vitit 2019
Shkup

Presidenti i Republikës së
Maqedonisë së Veriut,
Stevo Pendarovski, s.r.

Kryetari
i Kuvendit të Republikës së
Maqedonisë së Veriut,
mr. Talat Xhaferi, s.r.

**LIGJI
PËR KUNDËRVAJTJE
DISPOZITAT THEMELORE**

Lënda e ligjit

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen kushtet e përgjithshme për përcaktimin e kundërvajtjeve dhe sanksioneve për kundërvajtje, kushtet e përgjithshme për përcaktimin e përgjegjësisë së kundërvajtjeve, shqiptimin dhe ekzekutimin e sanksioneve për kundërvajtje dhe procedurat për kundërvajtje.

3. PARIMET E PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

Ligji për kundërvajtje i vitit 2019 përcakton **tri parime themelore** të procedurës për kundërvajtje, edhe atë: parimi i ligjshmërisë, parimi i ndalimit të shqiptimit të dyfishtë të sanksioneve dhe parimi i proporcionalitetit.

Sipas **parimit të ligjshmërisë** në përcaktimin e kundërvajtjeve dhe vjetërsimit të sanksioneve për kundërvajtje, askujt nuk mund t'i shqiptohet sanksion për kundërvajtje për veprën e cila para se të kryhet me ligj nuk ka qenë e përcaktuar si kundërvajtje dhe për të cilën nuk është paraparë sanksion për kundërvajtje me ligj¹⁴.

Sipas **parimit të ndalimit të shqiptimit të dyfishtë të sanksioneve**, askush nuk mund të sanksionohet sërish për kundërvajtje për të cilën tashmë është zhvilluar procedurë dhe për të njëjtin veprim është shqiptuar sanksion për vepër penale ose kundërvajtje¹⁵.

Sipas **parimit të proporcionalitetit** gjatë zhvillimit të procedurës për kundërvajtje, gjykata, gjegjësisht organi për kundërvajtje duhet t'i mundësojë palës të ushtrojë dhe të mbrojë të drejtat dhe interesat e veta juridike, nëse ato nuk i cenojnë të drejtat dhe interesat juridike të palëve të tjera ose të palëve të treta nuk janë të dëmshme për interesin publik të përcaktuar me ligj. Kur palëve u vendosen detyrime në procedurën për kundërvajtje, gjykata, përkatësisht organi për kundërvajtje është i detyruar të zbatojë ato veprime që janë më të favorshme për palët nëse veprimet e tilla janë të mjaftueshme për arritjen e qëllimit të përcaktuar me ligj¹⁶.

¹⁴ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 4, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

¹⁵ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 5, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

¹⁶ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 6, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Përmbledhje:

Ligji për kundërvajtje e përkufizon procedurën për kundërvajtje si procedurë të cilën e udhëheq gjykata, organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Nga ana tjetër, në teorinë juridike, me rastin e definimit të konceptit të procedurës për kundërvajtje, në thelb mund të dallohen tre terma (koncepte) juridike nga të cilat varet definimi i saj: koncepti real, normativ dhe i përzier i procedurës për kundërvajtje.

Koncepti i përzier i procedurës për kundërvajtje dominon dhe është më i pranueshëm, para së gjithash, për shkak të natyrës dhe sistematicitetit të tij, pasi mundëson njohjen e vetë dinamikës së procedurës për kundërvajtje.

Deri më tani në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë miratuar gjithsej katër ligje për kundërvajtje, edhe atë: Ligji për kundërvajtje nga viti 1997; Ligji për kundërvajtje nga viti 2006; Ligji për kundërvajtje nga viti 2015 dhe Ligji për kundërvajtje nga viti 2019, i cili është në fuqi edhe sot. Dallimi esencial ndërmjet këtyre ligjeve konsiston në faktin se Ligji i parë për kundërvajtje nga viti 1997 nuk e njihte dualitetin në aspektin e kompetencës për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje dhe shqiptoi sanksione për kundërvajtje (pra kishte vetëm kundërvajtje gjyqësore). Megjithatë, Ligji i dytë për kundërvajtje i vitit 2006 e reformoi këtë çështje duke i ndarë kundërvajtjet në kundërvajtje gjyqësore dhe administrative.

Burimi themelor i së drejtës për kundërvajtje në vendin tonë është Ligji për kundërvajtje i vitit 2019, i cili mbulon pjesën e përgjithshme të së drejtës për kundërvajtje materiale, rregullat e procedurës për kundërvajtje dhe ekzekutimin e sanksioneve për kundërvajtje, por nuk përfshin kundërvajtjet individuale sepse ato janë të parapara me ligje të shumta materiale të cilat i rregullojnë fushat e ndryshme të jetës shoqërore.

Ligji për kundërvajtje nga viti 2019 përcakton tri parime themelore të procedurës për kundërvajtje, edhe atë: parimin e ligjshmërisë në përcaktimin e kundërvajtjeve dhe në vjetërsimin e sanksioneve për kundërvajtje, parimin e ndalimit të shqiptimit të dyfishtë të sanksioneve dhe parimin e proporcionalitetit.

Pyetje kontrolluese:

1. Përkufizimi ligjor i procedurës për kundërvajtje.
2. Cilat tre terma juridikë për përcaktimin e procedurës për kundërvajtje ekzistojnë në teorinë juridike?
3. Shpjegoni konceptin real të procedurës për kundërvajtje!
4. Shpjegoni konceptin normativ të procedurës për kundërvajtje!
5. Shpjegoni konceptin e përzier të procedurës për kundërvajtje dhe pse është më e pranueshme!
6. Si mund të përcaktohet procedura për kundërvajtje duke u nisur nga koncepti i përzier?
7. Sa ligje për kundërvajtje janë miratuar deri më tani në vendin tonë dhe cili është ndryshimi thelbësor midis tyre?
8. Sa ligje zbatohen në procedurën e përgjithshme për kundërvajtje para organeve për kundërvajtje dhe cilat janë ato?
9. Cilat janë tri parimet themelore të procedurës për kundërvajtje sipas Ligjit për kundërvajtje të vitit 2019?
10. Shpjegoni parimin e ligjshmërisë në përcaktimin e veprave penale dhe në vjetërsimin e sanksioneve për kundërvajtje!
11. Shpjegoni parimin e ndalimit të shqiptimit të dyfishtë të sanksioneve!
12. Shpjegoni parimin e proporcionalitetit!

Detyrë:

Krijoni një paraqitje tabelare të dallimeve të rëndësishme ndërmjet procedurave penale dhe për kundërvajtje!

KAPITULLI III

PËRGJEGJËSIA PËR KUNDËRVAJTJE

Qëllimet e mësimit: përcakton përgjegjësinë për kundërvajtje; identifikon mënyrat për të kryer kundërvajtje; bën krahasimin ndërmjet kushteve që përcaktojnë dhe përjashtojnë përgjegjësinë për kundërvajtje të kryer; identifikon shkaqet që përjashtojnë përgjegjësinë, paligjshmërinë e veprës, ndëshkimin dhe ndjekjen.

Termat kyç: përgjegjësia për kundërvajtje; paligjshmëria.

1. PËRGJEGJËSIA PËR KUNDËRVAJTJE

Për kundërvajtje janë përgjegjës si personat fizikë ashtu edhe ata juridikë. Personat fizikë dhe juridikë përfshijnë personat vendas dhe të huaj. Përveç kësaj, përgjegjësia për kundërvajtje vlen edhe për kundërvajtje të kryer nga një person tjetër, si dhe nga një zyrtar në organ politik.

Për përgjegjësinë e personit fizik mjafton pakujdesia nëse ligji në të cilin është paraparë vepra nuk parashikon që kryerësi do t'i nënshtrohet sanksionit për kundërvajtje vetëm kur vepra është kryer me dashje. Personi përgjegjës në personin juridik do t'i shqiptohet sanksioni për kundërvajtje kur kundërvajtja është kryer me veprimin e tij, me mosveprimin e tij dhe me moskryerjen e mbikëqyrjes së duhur. Nëse i njëjti person është kryerës i së njëjtës kundërvajtje si person fizik dhe si person përgjegjës në personin juridik, ai do të përgjigjet vetëm si person fizik¹⁷.

Personi juridik mund të përgjigjet për kundërvajtje vetëm nëse është përcaktuar me ligj që e parasheh kundërvajtjen. Personi juridik është përgjegjës për kundërvajtje nëse vepra është kryer me veprim, me mosveprim ose me mosveprim të mbikëqyrjes së duhur nga organi kompetent ose nga personi përgjegjës në personin juridik, ose me veprim ose mosveprim të një personi tjetër që ka qenë i autorizuar të veprojë në emër të personit juridik, në kuadër të mbikëqyrjes së tij, ose kur ka tejkalluar kompetencat e tij për shkak të përfitim të personit juridik.

¹⁷ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 9 par. 1-3, të disponueshme në internet në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Përgjegjësia për kundërvajtje e personit juridik nuk e përjashton përgjegjësinë e kryerësit të kundërvajtje. Të gjithë personat juridikë, me përjashtim të Republikës së Maqedonisë së Veriut, organet shtetërore dhe këshillat e njësive të vetëqeverisjes lokale, janë përgjegjës për kundërvajtje për veprat e përcaktuara me ligj. Personi juridik që është në falimentim përgjigjet për vepër të kryer para fillimit të procedurës së falimentimit dhe mund t'i shqiptohet vetëm masa e posaçme e konfiskimit të pasurisë, dobisë pasurore dhe konfiskimit të sendeve¹⁸.

Pra, personat juridikë në Republikën e Maqedonisë së Veriut kanë dy lloje të përgjegjësisë: përgjegjësinë për kundërvajtje dhe penale. Për të qartësuar përgjegjësinë për kundërvajtje të personave juridikë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, është e rëndësishme të përcaktohet përgjegjësia e tyre për kundërvajtje. Përgjegjësia për kundërvajtje e personave juridikë në Republikën e Maqedonisë së Veriut është futur me Ligjin për kundërvajtje të vitit 2019. Me këtë ligj është shfuqizuar Ligji për shkelje ekonomike, ndërsa në një numër të madh ligjesh për shkelje individuale ekonomike janë riemërtuar në Ligje për kundërvajtje. Ajo që është më e rëndësishme është se ekzistimi i përgjegjësisë për kundërvajtje të personave juridik është me rëndësi themelore sepse ajo bazohet në njohjen e aftësisë delikuyente të personit juridik. Kapaciteti delikuent i personave juridikë çon më tej në vendosjen e përgjegjësisë së tyre penale për veprat penale e kryera.

Ndër të tjera, personi i huaj juridik është përgjegjës për kundërvajtje nëse ka kryer kundërvajtje në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut ose ka shkaktuar pasoja për kundërvajtje në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Kështu, personat e huaj juridikë nuk përjashtohen nga përgjegjësia për kundërvajtje.

Në rastet kur është kryer një kundërvajtje nga një punonjës i personit juridik, i tillë që nëse kundërvajtja është kryer duke mos mbikëqyrur punën, atëherë përgjegjësia e personit juridik edhe për këto raste personi është përgjegjës në personin juridik nuk përjashtohet edhe përgjegjësia e kryerësit të kundërvajtjes.

Për kundërvajtje është përgjegjës edhe personi zyrtar në organ politik. Kur dhe në çfarë situatash? Personi zyrtar në organin publik është përgjegjës nëse kundërvajtjen e ka

¹⁸ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 10, para. 1-5, të disponueshëm në internet në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

kryer brenda kufijve të kompetencave të tij zyrtare ose nëse i ka tejkaluar kompetencat e tij zyrtare gjatë ushtrimit të kompetencave të tij zyrtare.

Përgjegjësia për kundërvajtje e personit juridik nuk e përjashton përgjegjësinë për kundërvajtje të një punonjësi ose përfaqësuesi të personit juridik me të cilin është arritur përfitim i konsiderueshëm pasuror ose i është shkaktuar dëm thelbësor tjetrit, por si kusht që kjo përgjegjësi të ekzistojë duhet që:

- punonjësit ose përfaqësuesit, zbatimi i konkluzionit, urdhrorit ose vendimit tjetër të organit drejtues, organi udhëheqës ose organi mbikëqyrës paraqet përbërje për kundërvajtje;

- organit për udhëheqje, menaxhim ose mbikëqyrje i ka munguar mbikëqyrja e duhur;

- organi për udhëheqje, menaxhim ose mbikëqyrje ka fshehur ose nuk ka raportuar kryerjen e kundërvajtjes.

Ligjvënësi ynë ka vendosur për sistemin e përgjegjësisë paralele të kryerësit fizik dhe personit juridik, pra përgjegjësia për kundërvajtje e personit juridik nuk e përjashton përgjegjësinë e kryerësit të kundërvajtjes. Të gjitha subjektet juridike në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përveç shtetit, duke përfshirë edhe njësitë e vetëqeverisjes lokale, janë përgjegjës për kundërvajtje e përcaktuara me ligj, ndërsa penalisht janë përgjegjës për kundërvajtjet e kryera jashtë kompetencave të tyre publike, me përjashtim të shtetit si person juridik nga përgjegjësia për kundërvajtje. Në anën tjetër, personat e huaj juridikë janë përgjegjës për kundërvajtje për kundërvajtje e kryera në Republikën e Maqedonisë së Veriut nëse kundërvajtja është kryer në territorin e RMV-së, pavarësisht nëse ai person juridik ka përfaqësi apo filial në RMV.

2. KUSHTET PËR PËRCAKTIMIN E PËRGJEGJËSISË

E drejta për kundërvajtje përcakton kushtet e përgjithshme për vjetërsimin e veprave dhe përgjegjësinë për kundërvajtje, kushtet e përgjithshme për përcaktimin e përgjegjësisë për kundërvajtje, si dhe organet përgjegjëse për shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje. Për kundërvajtje dhe përgjegjësinë për kundërvajtje në përputhje me rrethanat zbatohen dispozitat e pjesës së përgjithshme të Kodit Penal. Pra, nëse diçka nuk është përcaktuar me këtë ligj, do të zbatohen dispozitat e Kodit Penal të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Duhet

të ketë ligjshmëri në përcaktimin e kundërvajtjeve dhe në vjetërsimin e sanksioneve për kundërvajtje. Kjo do të thotë se askujt nuk mund t'i shqiptohet sanksion për kundërvajtje për një vepër për të cilën para se të kryhej nuk ishte përcaktuar me ligj si kundërvajtje dhe për të cilën nuk ishte paraparë sanksion me ligj. Sa i përket sanksioneve për kundërvajtje për kryerje të kundërvajtjes, shqiptohen këto sanksione:

- sanksione për kundërvajtje për kryerësit e rritur;
- sanksione për kundërvajtje për të mitur;
- sanksione për kundërvajtje për personat juridikë;
- masa të veçanta për kundërvajtje.

Kundërvajtja është vepër e kundërligjshme që me ligj është përcaktuar si sanksion për kundërvajtje, karakteristikat e së cilës janë të përcaktuara me ligj dhe për të cilën është caktuar sanksion për kundërvajtje. Sa i përket përgjegjësisë së personit fizik, konsiderohet se pakujdesia është e mjaftueshme, nëse ligji në të cilin është paraparë kundërvajtja nuk përcakton se do të dënohet vetëm kur kundërvajtja kryhet me dashje. Përgjegjësia për kundërvajtje e kryer do të jetë nga personi përgjegjës në personin juridik ose tregtar individual nëse kundërvajtja ka ndodhur për shkak të veprimeve të tij ose mosveprimeve të mbikëqyrjes së duhur. Konsiderohet se nuk ka përgjegjësi për tentativë për kundërvajtje, përveç rasteve të përcaktuara me ligj. Nuk ka përgjegjësi për nxitje ose ndihmë për kundërvajtja, përveç rasteve të përcaktuara me ligj.

Kryerësit e kundërvajtjes i vlerësohet sanksion për kundërvajtje në kufijtë e përcaktuar me ligj për kundërvajtje e kryer, duke pasur parasysh përgjegjësinë për kundërvajtje të kryerësit dhe peshën për kundërvajtje. Me rastin e matjes së sanksionit për kundërvajtje, merren parasysh të gjitha rrethanat që ndikojnë që sanksioni për kundërvajtje të jetë më i lehtë ose më i rëndë (rrethanat lehtësuese dhe rënduese), e në veçanti: shkalla e përgjegjësisë së kryerësit të kundërvajtjes, motivet nga të cilat kundërvajtja është kryer, forca e kërcënimit ose lëndimit të pasurisë së mbrojtur, rrethanat në të cilat është kryer kundërvajtja, jeta e mëparshme e kryerësit, rrethanat e tij personale dhe sjellja e tij pas kundërvajtjes, veçanërisht nëse ai e ka kompensuar dëmin, si dhe rrethana të tjera që kanë të bëjnë me personalitetin e kryerësit¹⁹.

¹⁹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni. 16 par. 1 dhe 2, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

3. MUNDËSITË PËR PËRJASHTIM TË PËRGJEGJËSISË

Ligji për kundërvajtje parashih rastet në të cilat përjashtohet përgjegjësia për kundërvajtje e kryerësve të kundërvajtjeve. Kështu, neni 14 dhe neni 15 i Ligjit për kundërvajtje parashikojnë se:

- Nuk ka përgjegjësi **për tentativë kundërvajtjeje**, me përjashtim të rasteve të përcaktuara me ligj²⁰. Tentativa është veprë penale ose kundërvajtje e filluar por e papërfunduar, fillimi i qëllimshëm i ekzekutimit të veprës penale ose kundërvajtjes që ka mbetur e papërfunduar për ndonjë arsye të pavarur nga vullneti i kryerësit. Përpjekja mund të jetë e pasuksesshme ose e papërshtatshme.

- Nuk ka përgjegjësi **për nxitjen dhe ndihmën e kundërvajtjes**, përveç në rastet e përcaktuara me ligj.²¹ Nxitja është krijimi ose konsolidimi i qëllimshëm i vendimit të tjetrit për kryerjen e veprës penale ose të kundërvajtjes. Nxitësi është kryerësi, gjegjësisht krijuesi i veprës penale ose i kundërvajtjes, por ai nuk është kryerës i drejtpërdrejtë i veprës penale, pra kundërvajtjes. Ndiurma është kontribut i qëllimshëm në ekzekutimin e veprës penale ose kundërvajtjes pasi kryerësi të ketë marrë vendim për kryerjen e veprës penale, përkatësisht kundërvajtjes. Ndiurma mund të jetë fizike ose psikologjike.

Sipas dispozitave ligjore, përjashtimi i përgjegjësisë për kundërvajtje për veprë të kryer parashikohet vetëm në dy situata, edhe atë:

- për tentativë, pavarësisht se a është përpjekje e pranueshme apo e papërshtatshme, përveç nëse parashikohet ndryshe me ligj. Pjesa e fundit e dispozitës i referohet situatave emergjente në të cilat ekziston mundësia e kryerjes së kundërvajtjes.
- për nxitje dhe ndihmë të kundërvajtjes, pavarësisht nëse bëhet fjalë për ndonjë lloj nxitjeje apo ndihmë në kryerjen e kundërvajtjes. Mirëpo, edhe kjo pjesë e dispozitës ligjore ka përjashtim dhe vetëm nëse ligji nuk e parashikon ndryshe.

²⁰ Neni 14 i Ligjit për kundërvajtje.

²¹ Neni 15 i Ligjit për kundërvajtje.

Përmbledhje:

Për kundërvajtje janë përgjegjës si personat fizikë ashtu edhe personat juridikë. Personat fizikë dhe juridikë përfshijnë personat vendas dhe të huaj. Përveç kësaj, përgjegjësia për kundërvajtje vlen edhe për kundërvajtje e kryer nga një tjetër, si dhe për personin zyrtar në organin publik.

Për përgjegjësinë e personit fizik mjafton pakujdesia nëse ligji në të cilin është paraparë kundërvajtja nuk parashikon që kryerësi do t'i nënshtrohet sanksionit për kundërvajtje vetëm kur kundërvajtja është kryer me dashje.

Personi juridik mund të përgjigjet për kundërvajtje vetëm nëse është përcaktuar me ligj që e parasheh kundërvajtjen. Personi juridik është përgjegjës për kundërvajtje nëse kundërvajtja është kryer nga një veprim, mosveprim ose mosveprim i mbikëqyrjes së duhur nga organi kompetent ose personi përgjegjës në personin juridik, ose me veprim ose mosveprim të një personi tjetër, i cili ka qenë i autorizuar të veprojë në emër të personit juridik, në kuadër të mbikëqyrjes së tij, ose kur ka tejkaluar kompetencat e tij në dobi të personit juridik.

Për kundërvajtje është gjithashtu përgjegjës personi zyrtar në një organ publik. Personi zyrtar në organin publik është përgjegjës nëse ka kryer kundërvajtje në kuadër të kompetencave të tij zyrtare ose nëse gjatë ushtrimit të kompetencave të tij zyrtare ka tejkaluar kompetencat e tij zyrtare.

Ligji për kundërvajtje përcakton kushtet e përgjithshme për vjetërsimin e kundërvajtjeve dhe përgjegjësinë për kundërvajtje, kushtet e përgjithshme për përcaktimin e përgjegjësisë për kundërvajtje, si dhe organet përgjegjëse për shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje.

Ligji për kundërvajtje parasheh rastet në të cilat përjashtohet përgjegjësia për kundërvajtje e kryerësve të veprave. Pra, neni 14 dhe neni 15 i Ligjit për kundërvajtje parashikojnë: nuk ka përgjegjësi për tentativën për kryerjen e veprës penale, përveç në rastet e përcaktuara me ligj. Nuk ka përgjegjësi për nxitjen dhe ndihmën e një veprë penale, përveç rasteve të përcaktuara me ligj.

Pyetje kontrolluese:

1. Cilët persona kanë përgjegjësi për kundërvajtje?
2. Çfarë mjafton për përgjegjësinë për kundërvajtje të personave fizikë?
3. Si e kryen kundërvajtjen personi juridik?
4. A ka përgjegjësi për kundërvajtje për personin zyrtar në organ politik?
5. Në cilin ligj janë përcaktuar kushtet e përgjithshme për vjetërsimin e kundërvajtjeve dhe përgjegjësinë për kundërvajtje?
6. Në cilat raste përjashtohet përgjegjësia për kundërvajtje e kryerësve të kundërvajtjeve?

Detyrë:

Simuloni një veprim të paligjshëm në të cilin do të përcaktohet përgjegjësia!

KAPITULLI IV

KATEGORIZIMI I SANKSIONEVE PËR KUNDËRVAJTJE

Qëllimet e mësimit: klasifikoni sanksionet për kundërvajtje, masave mbrojtëse dhe edukative; identifikon rëndësinë e masave mbrojtëse; shpjegon ndikimin e masave edukative mbi kryerësit e kundërvajtjes; bën dallimin ndërmjet masave mbrojtëse dhe edukative; shpjegon thelbin dhe kuptimin e dënimit; njeh rregullat e përgjithshme për matjen e sanksionit.

Termet kyç: sanksioni; masat mbrojtëse; masat edukative.

1. SANKSIONET PËR KUNDËRVAJTJE

Për kundërvajtje shqiptohen sanksione për kundërvajtje ndaj personave fizikë dhe juridikë. Për kundërvajtje të kryerësve përgjegjës për kundërvajtje (**personave fizikë**) mund të shqiptohen sanksionet e mëposhtme kundërvajtëse:²²

- 1) paralajmërimi;
- 2) puna në dobi të përgjithshme;
- 3) gjoba;
- 4) ndërprerja e vlefshmërisë së patentë shoferit;
- 5) ndalimi i drejtimit të mjetit motorik;
- 6) ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;
- 7) dëbimi i të huajit nga vendi;
- 8) ndalimi i hyrjes dhe pjesëmarrjes në garat sportive; dhe
- 9) ndalimi i shfrytëzimit të subvencioneve dhe mjeteve të tjera të siguruara nga Buxheti i

Republikës së Maqedonisë së Veriut.

²² Neni 22 të Ligjit për kundërvajtje. Pikat negative si sanksion me ndryshimet në Ligjin për sigurinë në komunikacionin rrugor nga data 26.12.2020, janë zëvendësuar me lëshimin e urdhërpagesës për kundërvajtje dhe shqiptimin e gjobës

1.1. Paralajmërimi

Paralajmërimi është sanksioni i parë për kundërvajtje i shqiptuar ndaj personit fizik për kundërvajtje e bërë.

Paralajmërimi jepet si sanksion për kundërvajtje të pavarur ose në këmbim të gjobës kur bëhet fjalë për kundërvajtje të kryer në rrethana të tilla lehtësuese që e bëjnë veçanërisht të lehtë ose kur vendosja e tij realizon qëllimin e ligjit²³.

Paralajmërimi lëshohet për kundërvajtje të kryer në rrethana të tilla lehtësuese që e bëjnë atë veçanërisht të lehtë ose kur nxjerrja e tij arrin qëllimin e ligjit. Paralajmërimi mund të jepet edhe nëse vepra konsiston në mospërbushjen e detyrimit të paraparë ose kundërvajtjes të shkaktuar dëm, e para se të merret vendimi për kundërvajtje, kryerësi e ka përmbushur detyrimin e paraparë, gjegjësisht ka hequr ose kompensuar dëmin e shkaktuar, ose nëse kundërvajtja është kryer për herë të parë dhe nuk ka shkaktuar pasoja të dëmshme për një të tretën dhe as nuk është kërcënuar interesi publik²⁴.

1.2. Puna në dobi të përgjithshme

Puna në dobi të përgjithshme është sanksion për kundërvajtje që konsiston në punë të detyrueshme pa pagesë për një numër të caktuar orësh në kohën e lirë të kryerësit në dobi të komunitetit, përkatësisht shoqërisë.

Puna në dobi të përgjithshme vendoset si sanksion për kundërvajtje të pavarur ose në këmbim të gjobës kur gjopa nuk mund të kryhet në përputhje me rastet e përcaktuara me ligj²⁵.

Për kundërvajtje të personit fizik për të cilën është paraparë gjobë, gjykata mund të shqiptojë punë në dobi të përgjithshme deri në 30 ditë. Masa e punës në dobi të përgjithshme vendoset në orë, jo më pak se pesë orë në javë, për një periudhë maksimale deri në 30 ditë. Me rastin e shqiptimit të sanksionit për kundërvajtje, gjykata cakton masën e gjobës dhe përcakton se ajo nuk do të zbatohet nëse personi i dënuar për kundërvajtje pranon punë në dobi të përgjithshme. Në të njëjtën kohë, çdo ditë pune në dobi të përgjithshme barazohet me gjobë prej 15 euro në denarë. Kryerësi është i detyruar të punojë

²³ Neni 23 par. 1 i Ligjit për kundërvajtje.

²⁴ Neni 24 par. 1 dhe 2 i Ligjit për kundërvajtje.

²⁵ Neni 23 par. 2 i Ligjit për kundërvajtje.

brenda afatit të caktuar nga gjykata, pa kompensim, në organ politik ose organizatë humanitare, në ditë jopune dhe në ditë festash. Kur ka arsye shëndetësore ose të justifikuara personale ose familjare, shërbimi në komunitet mund të shtyhet për maksimum 30 ditë të tjera. Nëse kryerësi nuk kryen punë në dobi të përgjithshme brenda afatit të caktuar nga gjykata dhe nuk sjell vërtetim se ka kryer punë në dobi të përgjithshme, gjykata vendos gjobë. Mënyra e realizimit të punës në dobi të përgjithshme do të kryhet në përputhje me ligjin²⁶.

1.3. Gjoba

Gjoba është sanksion për kundërvajtje që konsiston në shqiptimin e personit të dënuar me detyrim publiko-juridik për t'i paguar shtetit një shumë të caktuar monetare për shkak të kryerjes së veprës penale ose kundërvajtjes.

Gjoba shqiptohet si sanksion i madh për kundërvajtje. Pikët negative shqiptohen si zëvendësim për gjobën²⁷.

Gjoba për personin fizik konsiston në pagesën e një shume të caktuar monetare e cila nuk mund të jetë më e vogël se 15 euro në kundërvlerë në denarë dhe as më e madhe se 250 euro në kundërvlerë në denarë, përveç nëse me legjislacionin e Bashkimit Evropian është përcaktuar ndryshe. Gjoba për personin përgjegjës në personin juridik dhe për personin e autorizuar zyrtar nuk mund të jetë më pak se 15 euro në denarë, e as më shumë se 500 euro në denarë, përveç nëse me legjislacionin e Bashkimit Evropian është përcaktuar ndryshe. Për kundërvajtje nga sfera e taksave, doganave, prokurimit publik, financave publike dhe borxhit publik, mund të parashikohet gjobë në shumë më të madhe monetare në varësi të detyrimit të shmangur ose shumës së prokurimit. Për kundërvajtje nga sfera e mbrojtjes së shëndetit të njeriut, e mbrojtjes së resurseve natyrore, mjedisit jetësor, mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, mund të parashikohet gjobë në shumë prej 15, gjegjësisht 250 euro në kundërvlerë në denarë. Për kundërvajtje në fushën e konkurrencës, energjisë, komunikimeve elektronike, tregtisë me mallra të ndaluara dhe/ose të kufizuara, kundërvajtje të kryera nga interesi vetjak ose për kundërvajtje që shkaktojnë dëme më të mëdha pasurore, mund të caktohet gjobë deri në

²⁶ Neni 25 par. 1-6 i Ligjit për kundërvajtje.

²⁷ Neni 23 par. 3 dhe 4 të Ligjit për kundërvajtje.

dyfishin e shumës maksimale ose në raport me shumën e dëmit të shkaktuar ose dobisë së fituar, por më së shumti deri në dhjetëfishin e shumës prej 15, përkatësisht 250 euro në kundërvlerë në denarë. Në vendimin për kundërvajtje caktohet afati i pagesës së gjobës, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë dhe as më i gjatë se 30 ditë nga dita e hyrjes në fuqi të vendimit, pas së cilës bëhet arkëtimi i detyrueshëm në përputhje me dispozitat e Ligjit për Procedurën Tatimore. Në rastet e justifikuara kur kryerësi nuk ka pasuri të mjaftueshme, nuk është i punësuar, vuan nga një sëmundje dhe rrethana të tjera të ngjashme që e justifikojnë atë, gjoba mund të lejohet të paguhet me këste. Në atë rast do të përcaktohet mënyra dhe afati i pagesës, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se gjashtë muaj²⁸.

1.4. Ndërprerja e vlefshmërisë së patentë shoferit

Ndërprerja e vlefshmërisë së patentë shoferit ose ndalimi i drejtimit të mjetit motorik shqiptohen me gjobë, paralajmërim ose si sanksione të pavarura penale në rastet e përcaktuara me ligj²⁹.

Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje të ndërprerjes së vlefshmërisë së patentë shoferit nëse në fushën e komunikacionit rrugor është kryer kundërvajtje e cila ka shkaktuar rrezik me pasoja të rënda ose nëse paraqitet dëshmi se kryerësi ka shënuar 100 pikë negative në trafikun rrugor në tre vitet e fundit. Nëse shoferi për një periudhë prej tre viteve të fundit arrin ose tejkalon 100 pikë negative në komunikacionin rrugor, gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje ndërprerje të vlefshmërisë së patentë shoferit në kategorinë e mjetit motorik me të cilin ka arritur 100 pikë negative. Sanksioni për kundërvajtje i shqiptuar për ndërprerje të patentë shoferit nuk do të zbatohet nëse nga hyrja në fuqi e vendimit për kundërvajtje kanë kaluar më shumë se tre vjet. Në rastet kur patentë shoferi pushon së vlefshmi me plotfuqishmërinë e vendimit me të cilin është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje për ndërprerje të vlefshmërisë së patentë shoferit, kryerësi i cili është dënuar me sanksionin për kundërvajtje të ndërprerjes së vlefshmërisë së patentë shoferit të një kategorie të caktuar, nuk mund të fitojë të drejtën e drejtimit të mjetit motorik të kategorisë me të cilën ka kryer kundërvajtje për të cilën i është

²⁸ Neni 26 paragrafët 1-7 të Ligjit për kundërvajtje.

²⁹ Neni 23 paragrafi 5 i Ligjit për kundërvajtje.

hequr patentën e drejtimit para skadimit të gjashtë muajve nga data e përfundimit të vlefshmërisë së patentës shoferit³⁰.

1.5. Ndalimi i drejtimit të mjetit motorik

Ndalimi i drejtimit të mjetit motorik është sanksion për kundërvajtje që konsiston në ndalimin e drejtimit të mjetit motorik të llojit apo kategorisë së caktuar.

Për kundërvajtje kundër sigurisë në komunikacionin publik që shkakton rrezik për pasojë të rëndë, gjegjësisht veprimi ka shkakuar pasojë të dëmshme, mund të shqiptohet sanksion për kundërvajtje, ndalim i drejtimit të mjetit motorik të llojeve ose kategorive të caktuara të mjeteve motorike nga 30 ditë deri në një vit. Për ata që nuk kanë patentë shoferi dhe kanë kryer kundërvajtje, ndalimi i drejtimit të mjetit motorik përfshin ndalimin e marrjes së patentës shoferit për një periudhë prej 30 ditësh deri në një vit. Ndalimi i drejtimit të mjetit motorik regjistrohet në dosjen e drejtuesit të mjetit jo më vonë se 15 ditë pas hyrjes në fuqi të vendimit dhe fillon të zbatohet nga dita e regjistrimit në patentë shoferin, pra në librezën e drejtuesit. Nëse sanksioni për kundërvajtje i shqiptohet personit i cili ka patentë të huaj për drejtimin e mjetit motorik, ky sanksion për kundërvajtje përfshin ndalimin e drejtimit të mjetit motorik në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, për të cilin do të lajmërohet policia kufitare me urdhër për zbatimin e ndalimit³¹.

1.6. Ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës

Ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës është sanksion për kundërvajtje që konsiston në ndalimin e ushtrimit të profesioneve ose veprimtarive të caktuara, por jo të gjitha, si dhe disa obligime ose detyra drejtuese që kanë të bëjnë me disponimin, përdorimin, menaxhimin dhe trajtimin e pasurisë ose ruajtjes së pasurisë, vetëm në rastet kur shpërdorimi i profesionit, veprimtarisë ose detyrës del në pah me qëllim të kryerjes së veprës penale ose kundërvajtjes.

³⁰ Neni 28 par. 1-5 i Ligjit për kundërvajtje.

³¹ Neni 28 par. 1-4 i Ligjit për kundërvajtje.

Ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës shqiptohet si sanksion për kundërvajtje të pavarur dhe në rast të përsëritjes së veprës shqiptohet së bashku me gjobë³².

Kryerësit të kundërvajtjes mund t'i ndalohet kryerja e profesionit, veprimtarisë ose detyrës së caktuar ose çështje që kanë të bëjnë me disponimin, shfrytëzimin, menaxhimin dhe trajtimin e pasurisë ose mbajtjen e asaj pasurie nëse ai ka keqpërdorur profesionin, veprimtarinë ose detyrën e tij me qëllim të kryerjes së kundërvajtjes dhe nëse në bazë të natyrës së kundërvajtjes dhe rrethanave në të cilat është kryer, mund të pritet që ai të abuzojë me këtë veprimtari për ta kryer sërish kundërvajtjen. Gjykata cakton kohëzgjatjen e ndalimit, maksimumi deri në një vit, duke llogaritur nga dita e përfundimit të vendimit. Organi për kundërvajtje mund ta shqiptojë këtë sanksion për të paktën tri ditë dhe maksimumi 30 ditë.

1.7. Dëbimi i të huajit nga vendi

Dëbimi i të huajit nga vendi është sanksion për kundërvajtje i shqiptuar vetëm ndaj shtetasit të huaj dhe jo shtetasit vendas, i cili mund të jetë i përkohshëm ose i përhershëm.

Dëbimi i të huajit nga vendi shqiptohet së bashku me gjobë, paralajmërim ose si sanksion për kundërvajtje të pavarur në rastet e përcaktuara me ligj³³.

Gjykata mund të shqiptojë sanksion për kundërvajtje dëbim nga shteti i cili nuk është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut kur vlerëson se natyra e kundërvajtjes, motivet e kryerësit dhe rrethanat në të cilat është kryer, tregojnë padëshirueshmërinë e qëndrimit të mëtejshëm të kryerësit në vend. Dëbimi i të huajit nga vendi mund të zgjasë nga një deri në dhjetë vjet ose përgjithmonë dhe fillon të llogaritet nga dita e dëbimit të kryerësit nga territori i Republikës së Maqedonisë së Veriut. Sanksioni për kundërvajtje nuk mund t'i shqiptohet kryerësit i cili gëzon mbrojtje në pajtim me marrëveshjen ndërkombëtare të ratifikuar në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut³⁴.

³² Neni 23 par. 6 i Ligjit për kundërvajtje.

³³ Neni 23 par. 7 i Ligjit për kundërvajtje.

³⁴ Neni 31 par. 1-3 i Ligjit për kundërvajtje.

1.8. Ndalimi i hyrjes dhe pjesëmarrjes në garat sportive

Ndalimi i hyrjes dhe pjesëmarrjes së garave sportive vendoset së bashku me gjobën ose si sanksion për kundërvajtje të pavarur në rastet e përcaktuara me ligj³⁵.

Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje për ndalimin e hyrjes dhe pjesëmarrjes në garat sportive nëse është kryer kundërvajtje në rastet e përcaktuara me ligj. Ndalimi për hyrjen dhe pjesëmarrjen në gara sportive mund të vendoset maksimumi për tre vjet³⁶.

1.9. Ndalimi i përdorimit të subvencioneve dhe mjeteve të tjera të parapara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut

Ndalimi i përdorimit të subvencioneve dhe mjeteve të tjera të siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut shqiptohet së bashku me gjobën, vërejtjen ose si sanksion për kundërvajtje të pavarur në rastet e përcaktuara me ligj³⁷.

Gjykata do të shqiptojë sanksion për kundërvajtje me të cilin ndalon përdorimin e subvencioneve dhe mjeteve të tjera të parapara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut nëse është kryer kundërvajtje në rastet e përcaktuara me ligj. Ndalimi i përdorimit të subvencioneve dhe mjeteve të tjera të siguruara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut mund të shqiptohet më së shumti për tre vjet³⁸.

Për kundërvajtje të **personave juridikë** mund të shqiptohen këto sanksione për kundërvajtje:³⁹

- **paralajmërimi,**

- **gjoba dhe**

- **ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë.**

a) Paralajmërimi

Paralajmërimi është sanksioni i parë për kundërvajtje i shqiptuar ndaj personave juridikë për kundërvajtje të kryer.

Paralajmërimi shqiptohet për kundërvajtje të kryer në rrethana veçanërisht lehtësuese, nëse kundërvajtja konsiston në mospërbushjen e detyrimit të përcaktuar ose me

³⁵ Neni 23 par. 8 i Ligjit për kundërvajtje.

³⁶ Neni 32 par. 1 dhe 2 të Ligjit për kundërvajtje.

³⁷ Neni 23 par. 9 i Ligjit për kundërvajtje.

³⁸ Neni 33 paragrafi 1 dhe 2 të Ligjit për kundërvajtje.

³⁹ Neni 34 i Ligjit për kundërvajtje.

kundërvajtje është shkaktuar dëmi, ndërsa kryerësi e ka përmbushur detyrimin e paraparë para se të merret vendimi për veprën penale, gjegjësisht e ka hequr ose kompensuar dëmin e shkaktuar, ose nëse kundërvajtja është kryer për herë të parë dhe nuk ka shkaktuar pasoja të dëmshme për palën e tretë; as nuk kërcënohej interesi publik⁴⁰.

b) Gjoba

Dënimi me gjobë është sanksion për kundërvajtje që konsiston në caktimin e të dënuarit të detyrimit publiko-juridik për t'i paguar shtetit një shumë të caktuar parash për shkak të kryerjes së veprës penale se kundërvajtjes. Gjoba vendoset si për personat fizikë ashtu edhe për personat juridikë.

Gjoba për personat juridikë nuk mund të jetë më e vogël se 50 euro në kundërvlerë në denarë, as më e madhe se 1.000 euro në kundërvlerë në denarë për mikrotregtarët, për tregtarët e vegjël nuk mund të jetë më e vogël se 50 euro në kundërvlerë në denarë, e as më shumë se 2.000 euro në kundërvlerë në denarë, ndërsa për tregtarët e mesëm nuk mund të jetë më e vogël se 250 euro në kundërvlerë në denarë, e as më shumë se 6.000 euro në kundërvlerë në denarë, ndërsa për tregtarët e mëdhenj nuk mund të jetë më e vogël se 250 euro në kundërvlerë në denarë, as më shumë se 10.000 euro në kundërvlerë në denarë. Për kundërvajtje nga sfera e taksave, doganave, prokurimit publik, financave publike dhe borxhit publik mund të parashikohet gjobë në shumë më të madhe se taksa e shmangur ose shuma e prokurimit, por më së shumti në shumën e dyfishit 50 euro, gjegjësisht 2000 euro në kundërvlerë në denarë. Për vepra penale në fushën e mbrojtjes së shëndetit të njeriut, mbrojtjes së burimeve natyrore, mjedisit, mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, mbrojtjes nga natyra dhe aksidente të tjera mund të caktohet gjobë në masë trefishin e gjobës së paraparë. Për kundërvajtje të kryera për interes vetjak ose për kundërvajtje që shkaktojnë dëm më të madh pasuror, mund të caktohet gjobë deri në dyfishin e masës maksimale të këtij sanksioni ose në përpjesëtim me masën e dëmit të shkaktuar ose përfitimit të përfituar, por maksimumi deri në dyfishin e masës maksimale të këtij sanksioni, deri në dhjetëfishin e masës së gjobës së parashikuar. Për kundërvajtje në fushën e konkurrencës, komunikimet elektronike dhe tregtinë e mallrave të ndaluara dhe/ose të kufizuara për përdorim, si dhe në fusha të tjera që mbulohen nga legjislacioni i Bashkimit Evropian, mund të

⁴⁰ Neni 35 i Ligjit për kundërvajtje.

parashikohet gjobë në përqindje, por maksimumi deri në 10% të të ardhurave të personit juridik të arritura në vitin e kaluar fiskal. Për kundërvajtjet në fushën e energjisë mund të parashikohet gjobë në përqindje, por maksimumi deri në 10% të të ardhurave të personit juridik të realizuar nga veprimtaria energjetike në vitin fiskal paraardhës, për ushtrimin e të cilit ka marrë licencë nga Komisioni Rregullativ për Energjetikë të Republikës së Maqedonisë së Veriut. Me ligjin që parashikon kundërvajtjen, shuma e gjobës shprehet në një diapazon, ndërsa shuma e gjobës në urdhërpagesën për kundërvajtje shprehet në shumë fikse. Në rastet kur kryerësi ka arsye të justifikuara që nuk mund ta paguajë gjobën menjëherë, gjoba mund të lejohet të paguhet me këste, në mënyrë dhe brenda afatit të caktuar nga gjykata, përkatësisht organi për kundërvajtje.⁴¹

Me rastin e matjes së masës së gjobës së personit juridik, gjykata, përkatësisht organi për kundërvajtje, veçmas vlerëson si rrethana lehtësuese ose rënduese dhe:

- totali i të ardhurave të realizuara në vitin paraardhës fiskal të vitit në të cilin është kryer vepra penale;

- numri mesatar i punonjësve në bazë të situatës në fund të muajit paraardhës në raport me muajin në të cilin është kryer vepra, si dhe sanksionet e mëparshme të kryerësit për vepra të njëjta ose të ngjashme.

Nëse personi juridik në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut nuk ka dorëzuar llogari vjetore për vitin fiskal paraprak nga i cili mund të përcaktohen të ardhurat totale, me rastin e matjes së shumës së gjobës, të ardhurat mesatare totale në nivel do të merret parasysh veprimtaria e kryer nga kryerësi i veprës. Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë së Veriut janë të obliguara që me kërkesë të gjykatës dhe organit për kundërvajtje të sigurojnë dhe të dorëzojnë të dhëna të përpunuara për të ardhurat totale, gjegjësisht për numrin mesatar të të punësuarve, pa kompensim dhe brenda shtatë ditëve nga dita e marrjes së kërkesës⁴².

Nëse personi i dënuar juridik nuk e paguan gjobën brenda afatit të caktuar, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë e as më i gjatë se 30 ditë nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit, do të bëhet pagesë e detyrueshme, në përputhje me dispozitat e Ligjit mbi Procedurën Tatimore. Gjoba për personat e huaj juridikë ekzekutohet nga pasuria e konfiskuar në Republikën e

⁴¹ Neni 36 paragrafi 1-8 të Ligjit për kundërvajtje.

⁴² Neni 37 paragrafi 1-3 të Ligjit për kundërvajtje.

Maqedonisë së Veriut ose me zbatimin e marrëveshjes ndërkombëtare të ratifikuar në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut nga pasuria jashtë shtetit⁴³.

c) Ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë

Ndalimi i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë është sanksion për kundërvajtje që konsiston në ndalimin e personit juridik në kryerjen e ndonjëres nga veprimtaritë që i kryen në mënyrë të ligjshme dhe gjatë kryerjes së të cilave është kryer vepër penale ose kundërvajtje e caktuar.

Në vendimin me të cilin personit juridik i shqiptohet sanksioni për kundërvajtje dhe ndalim i përkohshëm për kryerjen e veprimtarisë së veçantë, përcaktohet veprimtaria e së cilës personit juridik i ndalohet kryerja. Sanksioni për kundërvajtje, ndalim i përkohshëm i kryerjes së veprimtarisë së veçantë, mund t'i shqiptohet personit juridik nëse ekziston rreziku që personi juridik të kryejë përsëri një vepër të rrezikshme për jetën ose shëndetin e njerëzve ose një kundërvajtje që mund të shkaktojë dëmtimin pasuror të personit tjetër me kryerjen e veprimtarisë së tillë juridike ose të qytetarëve ose nëse personit juridik i është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje për të njëjtën kundërvajtje ose për kundërvajtje të ngjashme në dy vitet e fundit. Ligji që parasheh kundërvajtjen mund të parashikojë shqiptimin e detyrueshëm të sanksionit për kundërvajtje, ndalimin e kryerjes së veprimtarisë së veçantë të një personi juridik. Kohëzgjatja e sanksionit për kundërvajtje nuk mund të jetë më e shkurtër se tre muaj dhe as më e gjatë se dy vjet nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit. Organi për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksionin për kundërvajtje së paku tri ditë dhe maksimumi 30 ditë. Sanksioni për kundërvajtje të ndalimit të përkohshëm të ushtrimit të veprimtarisë nuk mund t'i shqiptohet personit juridik të themeluar me ligj⁴⁴.

2. MASAT MBROJTËSE

Masat mbrojtëse janë lloj i veçantë i sanksioneve për kundërvajtje dhe paraqesin masa paralele të sigurisë për të drejtën penale dhe për kundërvajtje. Masat mbrojtëse si pjesë e sanksioneve për kundërvajtje kanë karakter parandalues.

Ligji për kundërvajtje parashikon dy masa mbrojtëse (kundërvajtëse), edhe atë:

- **konfiskimi i pasurisë dhe dobisë pasurore të përfituar me kundërvajtje; dhe**

⁴³ Neni 38 paragrafi 1 dhe 2 të Ligjit për kundërvajtje.

⁴⁴ Neni 39 paragrafi 1-6 i Ligjit për kundërvajtje.

- **konfiskimi i sendeve të përfituara me kundërvajtje.**

2.1. Konfiskimi i pasurisë dhe dobisë pasurore të përfituar me kundërvajtje

Konfiskimi i pasurisë dhe dobisë pasurore është masë mbrojtëse që konsiston në konfiskimin e tërë ose të një pjese të pasurisë së kryerësit ose konfiskimin e sendeve të veprës, të cilën mund ta shqiptojë vetëm gjykata.

Konfiskimi i pasurisë dhe përfitimeve pasurore zbatohet si për personat fizikë ashtu edhe për ata juridikë.

Dispozitat për konfiskimin e pasurisë dhe dobisë pasurore dhe për konfiskimin e sendeve nga Kodi Penal zbatohen në përputhje me pasurinë e konfiskuar dhe dobinë pasurore të fituar me veprën penale të personit fizik.⁴⁵

2.1.1. Konfiskimi i pasurisë dhe përfitimeve pasurore nga personat fizikë dhe juridikë

Askush nuk mund të mbajë përfitimin e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë të përfituar nga një veprë penale. Dobia pasurore do të konfiskohet me vendim gjykate që ka përcaktuar kryerjen e veprës penale në kushtet e parashikuara nga ky Kod. Gjykata do të marrë vendim për konfiskim në procedurë të përcaktuar me ligj dhe kur për shkak të pengesave faktike ose juridike nuk është e mundur të zhvillohet procedura për kundërvajtje kundër kryerësit të veprës penale. Në kushtet e përcaktuara me marrëveshje të ratifikuara ndërkombëtare, pasuria e konfiskuar mund t'i kthehet një shteti tjetër⁴⁶.

Krahas përfitimit të drejtpërdrejtë pasuror, kryerësit do t'i konfiskohet edhe dobia pasurore indirekte e përbërë nga:

1) *pasuria në të cilën është transformuar ose shndërruar dobia e fituar nga vepra penale;*

2) *pasuria e fituar nga burime të ligjshme nëse dobia e përfituar nga vepra penale është e përzier, tërësisht ose pjesërisht, me atë pasuri, deri në vlerën e parashikuar të dobisë së përzier të fituar nga vepra penale; dhe*

3) *të ardhurat ose përfitimet e tjera që rrjedhin nga përfitimi i përfituar nga vepra penale, nga pasuria në të cilën është shndërruar ose konvertuar dobia e përfituar nga vepra*

⁴⁵ Neni 40 par. 1 i Ligjit për kundërvajtje.

⁴⁶ Neni 97 paragrafi 1-4 të Kodit Penal.

*penale ose nga pasuria në të cilën është përzier dobia i përfituar nga vepra penale, në vlerën e parashikuar të përfitimit të përzier të përfituar nga vepra penale*⁴⁷.

Dobia e drejtpërdrejtë dhe e tërthortë pasurore e përfituar nga vepra penale e përbërë nga paratë, sendet e luajtshme ose të paluajtshme me vlerë, si dhe çdo pronësi, pasuri ose mall tjetër, e drejtë materiale ose jomateriale, do t'i konfiskohet kryerësit dhe nëse konfiskohet kryerësit do t'i konfiskohet pasuria tjetër që i përgjigjet vlerës së përfitimit të marrë. Përfitimet pasurore direkte dhe indirekte i konfiskohen edhe të tretat për të cilat është arritur me kryerjen e veprës penale. Përfitimi pasuror i konfiskohet edhe anëtarëve të familjes së kryerësit të cilëve u është transferuar nëse është e qartë se nuk kanë dhënë kompensim që i përgjigjet vlerës së dobisë pasurore të marrë ose nga të tretët nëse nuk dëshmojnë se kanë dhënë dëmshpërblim që i përgjigjet vlerës së sendit ose pasurisë të përfitimit pasuror të fituar. Objektet që shpallen trashëgimi kulturore dhe rrallësi natyrore, si dhe ato për të cilat i dëmtuari është personalisht i lidhur, konfiskohen nga të tretët, pavarësisht nëse u janë transferuar me kompensim adekuat. Sendi i konfiskuar i kthehet të dëmtuarit dhe nëse nuk ka të dëmtuar kalon në pronësi të shtetit. Nëse palës së dëmtuar i jepet kërkesa pasurore në procedurë për kundërvajtje, gjykata do të vendosë konfiskimin e dobisë pasurore nëse ajo tejkalon shumën e kësaj kërkesë⁴⁸.

Nga kryerësi i veprës së kryer penale në kuadër të bashkimit kriminal, me të cilin realizohen përfitime pasurore dhe për të cilin është paraparë dënim me burg prej së paku katër vjet, si dhe i veprës penale të lidhur me terrorizmin nga nenet 313, 394a, 394-b, 394-c dhe 419 të Kodit Penal për të cilat parashikohet dënim me burg prej pesë vjetësh ose dënim më i rëndë ose lidhet me veprën e pastrimit të parave për të cilën parashikohet dënim me burg të paktën katër vjet, pasuria e fituar në një periudhë kohore përpara dënimit që gjykata e përcakton sipas rrethanave të çështjes, por jo më shumë se pesë vjet para kryerjes së krimit, kur në bazë të të gjitha rrethanave gjykata ka besim të arsyeshëm se pasuria tejkalon

⁴⁷ Neni 97-a i Kodit Penal - <https://jorm.gov.mk/wp-content/uploads/2016/03/законик-пречистен-текст.pdf>

⁴⁸ Neni 98 paragrafi 1-6 i Kodit Penal - <https://jorm.gov.mk/wp-content/uploads/2016/03/законик-пречистен-текст.pdf>

të ardhurat e ligjshme të kryerësit dhe buron nga vepra e tillë. Pasuria do t'u konfiskohet edhe personave të tretë për të cilët është përfituar me kryerjen e veprës penale. Pasuria u konfiskohet edhe familjarëve të kryerësit të cilëve u është transferuar kur rezulton se nuk kanë dhënë dëmshpërblim që i përgjigjet vlerës së tij ose nga të tretët nëse nuk vërtetojnë se kanë dhënë për sendin ose pronën kundërvlerë që korrespondon me vlerën e tyre⁴⁹.

Nëse me veprën penale të kryerësit është fituar dobi pasurore për personin juridik, do t'i konfiskohet përfitimi⁵⁰.

Për pasurinë e konfiskuar dhe dobinë pasurore të fituar me shkelje të personit juridik, zbatohet dispozita për llojet e dënimeve të personit juridik nga Kodi Penal⁵¹.

2.1.2. Konfiskimi i sendeve të përfituara me kundërvajtje

Me rastin e konfiskimit të sendeve, gjykata, përkatësisht organi për kundërvajtje, zbaton në mënyrë të duhur dispozitat për kushtet e konfiskimit të sendeve nga Kodi Penal. Organi për kundërvajtje nga masat e posaçme për kundërvajtje mund të zbatojë masën konfiskim të sendeve ose mbledhjen e vlerës së barasvlershme të sendeve të konfiskuara kur kjo është e përcaktuar me ligjin që e parasheh kundërvajtjen. Nëse organi për kundërvajtje konsideron se konfiskimi i pasurisë dhe dobisë pasurore duhet të shqiptohet për kundërvajtje të caktuar, organi do të paraqesë kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje me propozim në gjykatë për marrjen e vendimit për kërkesën, me provat e mbledhura mbi pasurinë dhe dobinë pasurore të kundërvajtjes, pa marrë parasysh se kur është paraqitur kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje para organit⁵².

Askush nuk mund të mbajë ose të përvetësojë sendet që rezultojnë nga kryerja e veprës penale. Kryerësit të krimit do t'i konfiskohen edhe sendet që janë destinuar ose janë përdorur për kryerjen e veprës penale, pavarësisht nëse janë pronë e tij apo e një personi të tretë, nëse këtë e kërkojnë interesat e sigurisë së përgjithshme, shëndetit publik. ose arsytet e moralit. Sendet që janë përdorur ose kanë qenë të destinuara për kryerjen e veprës penale mund të konfiskohen nëse ekziston rreziku që ato të përdoren përsëri për kryerjen e veprës

⁴⁹ Neni Paragrafi 98 1-3 i Kodit Penal.

⁵⁰ Neni 100 i Kodit Penal.

⁵¹ Neni 40 par. 2 i Ligjit për kundërvajtje.

⁵² Neni 40 par. 3-5 të Ligjit për kundërvajtje.

penale. Sendet që janë në posedim të një personi të tretë nuk do të konfiskohen, përveç nëse ai person ka ditur ose ka mundur dhe ka qenë i detyruar të dijë se ato janë përdorur ose ishin të destinuara për kryerjen e veprës penale. Gjykata do të marrë vendim për konfiskimin e sendeve në procedurë të përcaktuar me ligj dhe kur për shkak të pengesave faktike ose juridike nuk është e mundur të zhvillohet procedura për kundërvajtje kundër kryerësit të veprës penale. Me zbatimin e kësaj mase nuk cenohet e drejta e personave të tretë për shpërblimin e dëmit nga kryerësi i veprës penale. Në kushtet e përcaktuara nga një marrëveshje e ratifikuar ndërkombëtare, sendet mund të kthehen në një vend tjetër⁵³.

3. MASAT EDUKATIVE

Sipas emërimit të vetë masave, masat edukative vendosen rreptësisht vetëm për fëmijët (të miturit). Për këtë arsye kjo çështje është e rregulluar me Ligjin e drejtësisë për fëmijët, i cili parasheh sanksione për veprimet që me ligj janë përcaktuar si kundërvajtje.

Masat edukative janë sanksione për kundërvajtje dhe ndëshkuese që konsistojnë në mbrojtjen, ndihmën, mbikëqyrjen, formimin profesional dhe zhvillimin e përgjegjësisë personale të fëmijës dhe kanë për qëllim rritjen, riedukimin dhe zhvillimin e duhur të tij. Këto janë sanksione të udhëhequra ekskluzivisht nga ideja e parandalimit. Ekzistenca e këtyre masave është në përputhje me parimet bazë që përmbajnë Rregullat Evropiane për fëmijët kryerës që i nënshtrohen sanksioneve dhe masave, sipas të cilave sanksionet dhe masat e vendosura dhe zbatimi i tyre duhet të bazohen në parimet e integritetit dhe edukimit shoqëror, ndërsa për të parandaluar përsëritjen në të ardhmen. Masat edukative mund të shqiptohen ndaj fëmijës mbi moshën 14 vjeç, i cili ka kryer një veprim që me ligj konsiderohet vepër penale. Me rastin e zgjedhjes së masës edukative, mosha e fëmijës, shkalla e zhvillimit të tij mendor, vetitë e tij psikologjike, prirjet e tij, arsyet për të cilat ka bërë veprimin, edukimi i mëparshëm, mjedisi dhe rrethanat në të cilat ka jetuar, pesha e veprimit të kryer, nëse ndaj tij do të merret parasysh më parë një masë edukative apo dënimi me burgim dhe të gjitha rrethanat e tjera që ndikojnë në përcaktimin e llojit të masës për

⁵³ Neni par. 100. 1-6 të Kodit Penal.

arritjen e qëllimit të saj të përcaktuar me ligj. Masat edukative janë sanksione për kundërvajtje që përdoren për t'iu përgjigjur veprave penale të kryera nga fëmijët. Me rastin e caktimit të masave edukative fëmija nuk shpallet fajtor, duke pasur parasysh se qëllimi parësor është përcaktimi i shkallës së zhvillimit mendor dhe pjekurisë së fëmijës, rrethanave në të cilat ai jeton dhe rrethanave në të cilat zhvillohet.

Për një fëmijë të moshës nga 14 deri në 16 vjeç për një veprim që është paraparë me ligj si kundërvajtje, mund të dënohet me:

- *masë qortimi;*
- *masë e mbikëqyrjes së shtuar nga prindi/ët, pra kujdestari/ët;*
dhe
- *masa të mbikëqyrjes së intensifikuar nga qendra.*

Dispozitat për masat edukative nga ky ligj zbatohen për masat edukative të shqiptuara për një veprim që me ligj është paraparë si kundërvajtje. Masa e mbikëqyrjes së shtuar nuk mund të shqiptohet në kohëzgjatje më të shkurtër se 30 ditë e as më shumë se një vit dhe gjykata përveç mbikëqyrjes së shtuar mund të caktojë trajtimin e detyrueshëm të varësisë dhe detyrime të tjera të parashikuara në ligj. Fëmija mbi moshën 16 vjeç mund të dënohet me masë edukative për një veprim që me ligj është përcaktuar si kundërvajtje dhe si përjashtim fëmija përgjegjës për kundërvajtje mbi 16 vjeç dhe gjobë dhe dëbim i të huajit nga vendi⁵⁴.

Kryerësit, i cili në moshë madhore ka kryer një vepër të parashikuar me ligj si vepër penale dhe në momentin e marrjes së vendimit nuk ka mbushur moshën 21 vjeç, gjykata mund t'i shqiptojë masën e duhur të mbikëqyrjes së ashpër ose masë institucionale nëse duke pasur parasysh personalitetin e tij dhe rrethanat në të cilat e ka kryer kundërvajtje penale, mund të pritet që edhe me masën edukative të arrihet qëllimi që do të arrihej me caktimin e dënimit. Gjykata, në kushtet e përcaktuara me këtë ligj mund të caktojë masë sigurie edhe për të miturit të dënuar me masë edukative. Masa e shqiptuar edukative mund të zgjasë maksimum deri sa kryerësi të mbushë 23 vjeç.⁵⁵

Me rastin e zgjedhjes së masës edukative, mosha e të miturit, gjegjësisht i fëmijës, shkalla e zhvillimit të tij mendor, vetitë e tij psikologjike, prirjet e tij, motivet nga të cilat

⁵⁴ Neni 66 paragrafi 1-3 të Ligjit për Drejtësi të Fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e RMV", Nr. 148/2013).

⁵⁵ Neni 70 paragrafi 1-3 të Ligjit për Drejtësi të Fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e RMV", Nr. 148/2013).

ka kryer vepër penale, edukata e mëparshme, mjedisi dhe rrethanat në të cilat ka jetuar, pesha e veprës penale, nëse ka qenë i dënuar më parë me masë edukative ose me burg për fëmijë dhe të gjitha rrethanat e tjera që ndikojnë në përcaktimin e llojit të masës për arritjen e qëllimit të saj të përcaktuar me ligj.

3.1. Qortimi

Qortimi është masë disiplinore, si lloj mase edukative, e cila shqiptohet vetëm ndaj të miturit, pra fëmijës. Qortimi si masë edukative jepet nëse mjafton vetëm qortimi i fëmijës për veprën penale ose kundërvajtjen e kryer. Me rastin e shqiptimit të qortimit, fëmijës do t'i vihet në dukje dëmshmëria e veprimit të tij dhe do të paralajmërohet se në rast të përsëritjes së veprës penale ose kundërvajtjes, mund t'i shqiptohet një sanksion tjetër penal ose kundërvajtje.

Të dhënat për masën e shqiptuar qortim fshihen nga evidenca kur të ketë kaluar një vit nga ekzekutimi ose vjetërsimi i saj, nëse fëmija ose i riu nuk kryen një vepër të re brenda atij afati që parashikohet me ligj si vepër penale ose kundërvajtje.

3.2. Masat e mbikëqyrjes së shtuar nga një prind, domethënë një kujdestar

Masat e mbikëqyrjes së shtuar vendosen ndaj fëmijës kur ka nevojë për masa më të përhershme të edukimit, riedukimit ose trajtimit me mbikëqyrje të duhur dhe nuk është e nevojshme të ndahet plotësisht atë nga mjedisi në të cilin jeton, arsimohet, edukohet dhe punon.

Masat e mbikëqyrjes së shtuar nga prindërit ose kujdestari do të vendosen ndaj një fëmije nëse prindërit ose kujdestari e kanë humbur dhe janë në gjendje të ushtrojnë një mbikëqyrje të tillë mbi fëmijën. Në rastet kur shqiptohet kjo masë, prindërve ose kujdestarit do t'i ngarkohen disa detyra lidhur me masat që duhet të merren për rritjen e fëmijës, për trajtimin e tij dhe për largimin e ndikimeve të dëmshme mbi të, si dhe mund të jenë udhëzime të nevojshme. Me rastin e vendosjes së kësaj mase mund të përcaktohet organi shoqëror që të kontrollojë zbatimin e saj dhe t'i ofrojë ndihmë prindit ose kujdestarit.

Të dhënat për masën e vendosur të mbikëqyrjes së shtuar fshihen nga evidenca kur të ketë kaluar një vit nga ekzekutimi ose vjetërsimi i saj, nëse fëmija ose i riu nuk kryen një vepër të re penale brenda atij afati që ligji e parashikon si vepër penale ose si kundërvajtje.

3.3. Masat e mbikëqyrjes së shtuar nga ana e qendrës

Në rastet kur prindërit ose kujdestari nuk janë në gjendje të mbikëqyrin fëmijën dhe nuk ka kushte për dorëzimin e fëmijës në një familje tjetër me qëllim të mbikëqyrjes së tillë, atëherë fëmija do të vihet nën mbikëqyrjen e organit social.

Deri në kohëzgjatjen e masës fëmija vazhdon të jetojë me prindërit ose me persona të tjerë që e mbështesin dhe mbikëqyrja e shtuar mbi të bëhet nga organi social. Pra, organi social kujdeset për shkollimin e fëmijës, punësimin e tij, shkëputjen nga mjedisi që ka ndikim të dëmshëm mbi të, trajtimin e nevojshëm dhe rregullimin e rrethanave në të cilat ai jeton.

Vjetërsimi i ekzekutimit të masës edukative disiplinore të referimit në qendrën e fëmijëve ndodh kur të kenë kaluar gjashtë muaj nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit me të cilin është shqiptuar ajo masë edukative⁵⁶.

4. ZBATIMI I SANKSIONEVE PËR KUNDËRVAJTJE

Sanksionet për kundërvajtje zbatohen ndaj çdo personi që mund të jetë subjekt i kundërvajtjes. Si subjekt i kundërvajtjes paraqiten: personi fizik, i mitur (fëmijë nga mosha 14 deri në 18 vjeç), si dhe personi juridik. Personat e lartpërmendur mund të paraqiten si kryerës të kundërvajtjes, por edhe si viktimat të kundërvajtjes, pra ndaj të cilëve është kryer vepra penale.

Për kundërvajtje, përgjegjësinë për kundërvajtje, si dhe për sanksionet për kundërvajtje në përgjithësi, zbatohen dispozitat e Kodit Penal, përkatësisht dispozitat e pjesës së përgjithshme.

Në rastet kur gjykata e zhvillon procedurën për kundërvajtje, atëherë zbatohen dispozitat e Ligjit për procedurë për kundërvajtje që i referohen parimeve themelore:

⁵⁶ Neni 74 paragrafi 7 i Ligjit për Drejtësi të Fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e RMV", Nr. 148/2013).

gjuha, juridiksioni vendor, pasojat e moskompetencës, konflikti i juridiksionit, përjashtimi, i akuzuari, mbrojtësi, parashtresat, procesverbalet, afatet, kërkesa pasurore-juridike, miratimi dhe komunikimi i vendimeve, dorëzimi i mjeteve juridike me shkrim dhe të rregullt dhe të jashtëzakonshëm.

Organi për kundërvajtje gjatë zhvillimit të procedurës për kundërvajtje, në mënyrë të duhur i zbaton dispozitat e Ligjit për procedurën e përgjithshme administrative, përveç nëse me ligj është përcaktuar ndryshe.

Përmbledhje:

Për kryerje të kundërvajtjes shqiptohen sanksione për kundërvajtje ndaj personave fizikë dhe juridikë. Paralajmërimi jepet si sanksion për kundërvajtje të pavarur ose në vend të gjobës kur bëhet fjalë për vepër të kryer në rrethana të tilla lehtësuese që e bëjnë veçanërisht të lehtë ose kur shqiptimi i tij realizon qëllimin e ligjit. Puna në dobi të përgjithshme shqiptohet si sanksion për kundërvajtje të pavarur ose në vend të gjobës kur gjoba nuk mund të kryhet në përputhje me rastet e përcaktuara me ligj. Gjoba për personin fizik konsiston në pagesën e një shume të caktuar monetare e cila nuk mund të jetë më e vogël se 15 euro në kundërvlerë në denarë, e as më e madhe se 250 euro në kundërvlerë në denarë, përveç nëse me legjislacionin e Bashkimit Evropian është përcaktuar ndryshe. Për kundërvajtje nga sfera e komunikacionit dhe kundërvajtje të tjera të përcaktuara me ligj, organi për kundërvajtje mund të caktojë pikë negative. Ndërprerja e vlefshmërisë së patentë shoferit ose ndalimi i drejtimit të mjetit motorik shqiptohen me gjobë, me paralajmërim ose si sanksione të pavarura penale në rastet e përcaktuara me ligj. Për kundërvajtje kundër sigurisë së komunikacionit publik, e cila shkakton rrezik me pasojë të rëndë, përkatësisht nëse veprimi shkakton pasojë të dëmshme, mund të shqiptohet sanksion për kundërvajtje, ndalimi i drejtimit të mjetit motorik të llojeve ose kategorive të caktuara, mjeteve motorike për një periudhë prej 30 ditësh deri në një vit. Ndalimi i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës shqiptohet si sanksion për kundërvajtje të pavarur, ndërsa në rast të përsëritjes së veprës shqiptohet së bashku me gjobë. Dëbimi i të huajit nga vendi shqiptohet së bashku me gjobën, me paralajmërim ose si sanksion për kundërvajtje të pavarur në rastet e përcaktuara me ligj. Ndalimi për hyrjen dhe ndjekjen e ndeshjeve sportive vendoset së bashku me gjobën ose si sanksion për kundërvajtje të pavarur në rastet e përcaktuara me ligj. Ndalimi për shfrytëzimin e subvencioneve dhe mjeteve të tjera të parapara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë shqiptohet së bashku me gjobën, me vërejtjen ose si sanksion i pavarur penal në rastet e përcaktuara me ligj. Paralajmërimi jepet për kundërvajtje të kryer në rrethana veçanërisht lehtësuese nëse vepra konsiston në mospërmbushjen e detyrimit të përcaktuar ose nga vepra e shkaktuar me dëm. Masat mbrojtëse janë lloj i veçantë i sanksioneve për kundërvajtje dhe paraqesin masa sigurie ekuivalente për të drejtën penale. Konfiskimi i pasurisë dhe përfitimeve pasurore zbatohet si për personat fizikë ashtu edhe për ata juridikë. Me rastin e konfiskimit të sendeve, gjykata, përkatësisht organi për

kundërvajtje, zbaton në përputhje me rrethanat dispozitat për kushtet e konfiskimit të sendeve nga Kodi Penal. Masat edukative janë sanksione për kundërvajtje dhe për kundërvajtje që konsistojnë në mbrojtjen, ndihmën, mbikëqyrjen, formimin profesional dhe zhvillimin e përgjegjësisë personale të fëmijës dhe kanë për qëllim rritjen, riedukimin dhe zhvillimin e duhur të tij. Vërejtja si masë edukative jepet nëse mjafton vetëm qortimi i fëmijës për veprën penale ose kundërvajtjen e kryer. Masat e mbikëqyrjes së shtuar ndaj fëmijës vendosen kur ka nevojë për masa më të përhershme të edukimit, riedukimit ose trajtimit me mbikëqyrje të duhur dhe nuk është e nevojshme të ndahet plotësisht nga mjedisi ku jeton, edukohet dhe shkollohet dhe punon.

Pyetje kontrolluese:

1. Çfarë sanksionesh për kundërvajtje mund të shqiptohen ndaj personave fizik?
2. Cilat sanksione për kundërvajtje mund të shqiptohen ndaj personave juridikë?
3. Në cilat raste jepet paralajmërim?
4. Në cilat raste imponohet puna në dobi të përgjithshme?
5. Në çfarë konsiston gjoba për personat fizikë?
6. Në çfarë konsiston gjoba për personat juridikë?
7. A mund t'i shqiptohet një shtetasi i RMV-së sanksion për kundërvajtje për dëbimin e të huajit nga vendi?
8. Çfarë masash mbrojtëse parasheh Ligji për kundërvajtje?
9. Çfarë masash edukative parasheh Ligji për kundërvajtje?
10. Çka është qortimi??

Detyrë:

Krijoni një tabelë me sanksione, masa mbrojtëse dhe edukative!

MODULI 2

PROCEDURA PËR KUNDËRVAJTJE PARA ORGANEVE PËR KUNDËRVAJTJE

KAPITULLI I

ORGANET PËRGJEGJËSE PËR ZHVILLIMIN E PROCEDIMEVE TË KUNDËRVAJTJES DHE SUBJEKTET E PROCEDURËS

***Qëllimet e mësimit:** bën dallimin midis veprës penale dhe kundërvajtjes administrative; identifikon organet që janë kompetente për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje; dallon subjektet dhe pjesëmarrësit e tjerë në procedurën për kundërvajtje; njeh të drejtat e subjekteve në procedurën për kundërvajtje; krahason rolin e pjesëmarrësve në procedurën për kundërvajtje.*

***Termat kyç:** organi për kundërvajtje; subjektet në procedurë për kundërvajtje; pjesëmarrësit në procedurën për kundërvajtje.*

1. DALLIMI MIDIS KUNDËRVAJTJES GJYQËSORE DHE KUNDËRVAJTJES ADMINISTRATIVE

Ligji për kundërvajtje përcakton saktësisht se për cilat kundërvajtje mund të zhvillohet procedura dhe sanksionin mund ta shqiptojë **organi për kundërvajtje**, përkatësisht organi i administratës publike dhe personi i autorizuar, të cilët në teorinë juridike quhen: “**Kundërvajtje administrative**”. Në anën tjetër, ekzistojnë vepra të cilat në teorinë juridike quhen: “**Kundërvajtje gjyqësore**”, për të cilat procedura mund të zhvillohet dhe sanksionin mund ta shqiptojë vetëm gjykata kompetente. Sipas Ligjit për kundërvajtje, **kriter për dallimin** e kundërvajtjeve administrative nga ato gjyqësore është lartësia e gjobës.

Në atë kuptim, Ligji për kundërvajtje në nenin 49 paragrafi 2 parasheh se organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar mund të zhvillojnë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojnë sanksion për kundërvajtje të veçanta për të cilat gjoba është caktuar më së shumti prej 250 euro në kundërvlerë në denarë. personi fizik 500 euro në kundërvlerë në denarë për personin përgjegjës në person juridik dhe person zyrtar dhe 1.000 euro në kundërvlerë në

denarë për person juridik. Përjashtimisht nga kjo, organi për kundërvajtje mund të udhëheqë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksion për kundërvajtje edhe kur parashikohen gjoba më të larta se ato të parashikuara, nëse kjo parashikohet në legjislacionin e Bashkimit Evropian⁵⁷. Këtu duhet theksuar se një dispozitë e tillë ligjore nuk do të thotë automatikisht se çdo kundërvajtje për të cilën parashikohet gjobë në kornizën e mësipërme do të jetë kundërvajtje administrative sepse e drejta për kundërvajtje parashikon vetëm mundësinë që këto vepra të ndiqen penalisht edhe sanksionet që do t'i shqiptojnë organet për kundërvajtje, pasi nëse do të jetë kështu do të varet nga dispozitat e ligjeve të veçanta që parashikojnë veprat individuale. Kjo do të thotë se mund të ndodhë për një kundërvajtje të caktuar, edhe pse gjobat janë parashkuar në shuma më të vogla se sa më sipër, megjithatë gjykata ka kompetencë të zhvillojë procedurën për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksion për kundërvajtje, në përputhje me dispozitat e ligjeve të veçanta që t'i rregullojnë ato, për shembull: rendi dhe qetësia publike, siguria në komunikacion, etj.

Kundërvajtjet gjyqësore – kundërvajtje për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton gjykata .

Kundërvajtjet administrative – kundërvajtje për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar.

Kundërvajtjet gjyqësore janë ato kundërvajtje për të cilat gjobitet në **shumë më të madhe** se:

- 250 euro për person fizik,
- 500 euro për person përgjegjës në person juridik apo zyrtar,
- 1 000 euro për person juridik.

⁵⁷ Ligji për kundërvajtje, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 49, paragrafi 3, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Kundërvajtjet administrative janë ato kundërvajtje për të cilat parashikohet gjobë në shumë më të vogël se:

- 250 euro për person fizik,
- 500 euro për person përgjegjës në person juridik apo zyrtar,
- 1 000 euro për person juridik.

2. KONCEPTI I ORGANIT PËR KUNDËRVAJTJE DHE ORGANEVE KOMPETENTE PËR ZBATIMIN E PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

Sipas Ligjit për kundërvajtje, procedurën për kundërvajtje e udhëheq **organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar**. **Organet për kundërvajtje** janë: organet publike, organet e pavarura rregullatore dhe organe të tjera kompetente në pajtim me Ligjin për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje. **Organet publike** janë ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore, organizatat e themeluara me ligj, personat juridikë dhe fizikë të cilëve me ligj u është besuar ushtrimi i autorizimeve publike, si dhe organet e komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit. **Person i autorizuar zyrtar** është personi zyrtar në organin publik i cili është i autorizuar të lëshojë urdhërpagesë për kundërvajtje, të zhvillojë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksione për kundërvajtje në procedurat për kundërvajtje të përcaktuara me ligj⁵⁸.

Sipas Ligjit për kundërvajtje⁵⁹, në çdo organ për kundërvajtje themelohet **Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje**, i cili me ligj është i autorizuar që në emër të organit për kundërvajtje të udhëheqë procedurën për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksione për kundërvajtje duke miratuar vendime për kundërvajtje. Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje **përbëhet** nga zyrtarë të autorizuar me shkallën dhe llojin e duhur të aftësimit profesional dhe përvojës në punë, të përcaktuar me ligj, nga të cilët së paku njëri prej anëtarëve është jurist i diplomuar me provim të dhënë të jurisprudencës dhe sipas mundësisë shihet nga e drejta për kundërvajtje, në parim dhe në përgjithësi, përcakton kriteret dhe kushtet për përzgjedhjen e anëtarëve të Komisionit për vendimmarrje për kundërvajtje,

⁵⁸ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 3 paragrafi 4. 10 dhe 11, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁵⁹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 55 paragrafi 1 dhe 2, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

që do të thotë se këto kritere janë të specifikuara më tej saktësisht nga secili organ për kundërvajtje veç e veç, nëpërmjet rregulloreve të saj përkatëse.

3. SUBJEKTET E PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

Në procedurën për kundërvajtje marrin pjesë një numër i madh i personave, por të gjithë nuk kanë të njëjtin kuptim. Para së gjithash duhet bërë dallimi ndërmjet **subjekteve themelore** (apo kryesore) të procedurës për kundërvajtje, e këto janë ato lëndë që janë të nevojshme për themelimin e marrëdhënies për kundërvajtje-juridike sepse pa to, si rregull, nuk ekziston procedurë për kundërvajtje. Këto janë subjektet që kryejnë disa nga **funksionet themelore të procesit** në procedurën për kundërvajtje, edhe atë: funksionin e ndjekjes së kundërvajtjes, funksionin e mbrojtjes dhe funksionin e zgjidhjes së lëndëve të kundërvajtjes.

Pra, në procedurën për kundërvajtje ekzistojnë **tri subjekte themelore** (kryesore) të procedurës për kundërvajtje

I) Kërkuesi për fillimin e procedurës për kundërvajtje (i cili kryen funksionin procedural të ndjekjes së kundërvajtjes);

II) I akuzuari (i cili është person fizik ose juridik ndaj të cilit zhvillohet procedura për kundërvajtje dhe që kryen funksionin procedural të mbrojtjes); dhe

III) Organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar (që kryejnë funksionin procedural të zgjidhjes së çështjeve për kundërvajtje).

Sipas Ligjit për kundërvajtje, parashtrues për fillimin e procedurës për kundërvajtje janë **organet e autorizuar**, edhe atë: organet e administratës shtetërore, njësitë e vetëqeverisjes lokale dhe organet dhe organizatat e tjera që ushtrojnë autorizime publike në kompetencën e të cilave është ekzekutimi ose mbikëqyrja e menjëhershme e zbatimit të ligjeve në të cilat parashihen kundërvajtje. Gjithashtu, prokurori publik është organ i autorizuar sipas detyrës zyrtare në rastet kur është e nevojshme për mbrojtjen e interesit publik⁶⁰.

Në procedurën për kundërvajtje si **subjekt dytësor** paraqitet **i dëmtuari**, i cili sipas Ligjit për kundërvajtje ka të drejta të caktuara në rastin për kundërvajtje, edhe atë: të drejtën që organit të autorizuar t'i paraqesë raport për kundërvajtje; e drejta për të paraqitur

⁶⁰ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 83 paragrafi 1-3, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

kundërshtim tek organi më i lartë përgjegjës për mbikëqyrjen e punës së organeve të autorizuar nëse ka marrë njoftim se kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje është e pabazuar, si dhe nëse i dëmtuari ka pretendim pasuroro-juridik se ai mund të ndjekë në procedurë civile⁶¹.

4. PJESEMARRËS TË TJERË NË PROCEDURËN PËR KUNDËRVAJTJE PARA ORGANIT ADMINISTRATIV

Subjektet e tjera të cilat në procedurën për kundërvajtje nuk veprojnë në çështjen e tyre juridike por të dikujt tjetër, si: **mbrojtësit** e të akuzuarit, **përfaqësuesit ligjorë** ose të **prokuruarit** e personave të caktuar, **dëshmitarët**, **ekspertë** të tjerë të subjekteve themelore dhe dytësore në procedurën për kundërvajtje, pra paraqiten si pjesëmarrës të tjerë në procedurën për kundërvajtje.

⁶¹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 83 paragrafi 4-6, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Përmbledhje:

Kundërvajtjet gjyqësore janë vepra për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton gjykata. Kundërvajtjet administrative janë kundërvajtje për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar.

Kundërvajtje gjyqësore janë ato vepra për të cilat është paraparë gjobë në shumë më të madhe se: 250 euro për personin fizik; 500 euro për personin përgjegjës në person juridik apo zyrtar dhe 1000 euro për person juridik. Kundërvajtje administrative janë ato kundërvajtje për të cilat parashikohet gjobë më e vogël se: 250 euro për personin fizik; 500 euro për personin përgjegjës në person juridik apo zyrtar dhe 1000 euro për person juridik.

Sipas Ligjit për kundërvajtje procedurën për kundërvajtje e udhëheq organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar. Organe për kundërvajtje janë: organet publike, organet e pavarura rregullatore dhe organet e tjera kompetente në pajtim me Ligjin për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje. Organe publike janë ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore, organizatat e themeluara me ligj, personat juridikë dhe fizikë të cilëve me ligj u është besuar ushtrimi i autorizimeve publike, si dhe organet e komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupi. Personi i autorizuar zyrtar është personi zyrtar në organin publik i cili është i autorizuar të lëshojë urdhërpagesë për kundërvajtje, të zhvillojë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksione për kundërvajtje në procedurën për kundërvajtje të përcaktuar me ligj.

Sipas Ligjit për kundërvajtje, në çdo organ për kundërvajtje themelohet Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje, i cili me ligj është i autorizuar në emër të organit për kundërvajtje, të zhvillojë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksione për kundërvajtje duke miratuar vendime për kundërvajtje. Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje përbëhet nga zyrtarë të autorizuar me shkallën dhe llojin e duhur të përgatitjes profesionale dhe përvojës në punë, të përcaktuar me ligj, nga të cilët të paktën njëri prej anëtarëve është i diplomuar në drejtësi me provim të dhënë të jurisprudencës.

Në procedurat për kundërvajtje marrin pjesë një numër i madh njerëzish, por të gjithë nuk kanë të njëjtën rëndësi. Para së gjithash duhet bërë dallimi ndërmjet subjekteve themelore (apo kryesore) të procedurës për kundërvajtje, e këto janë ato lëndë që janë të nevojshme për themelimin e marrëdhënies për kundërvajtje-juridike sepse pa to, si rregull, nuk ekziston procedurë për

kundërvajtje. Tri subjektet themelore (kryesore) të procedurës për kundërvajtje janë: parashtruesi i kërkesës për ngritjen e procedurës për kundërvajtje; i akuzuari dhe organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar.

Në procedurën për kundërvajtje i dëmtuari paraqitet si subjekt dytësor i cili sipas Ligjit për kundërvajtje ka të drejta të caktuara në rastin për kundërvajtje.

Subjektet e tjera të cilat në procedurën për kundërvajtje nuk veprojnë në çështjen e tyre juridike por të dikujt tjetër, si: mbrojtësit e të akuzuarit, përfaqësuesit ligjorë ose të prokuruarit e personave të caktuar, dëshmitarët, ekspertët e tjerë të subjekteve themelore dhe dytësore në procedurën për kundërvajtje, pra paraqiten si pjesëmarrës të tjerë në procedurën për kundërvajtje.

Pyetje kontrolluese:

1. Koncepti i kundërvajtjeve administrative dhe cilat janë ato?
2. Koncepti i veprave penale gjyqësore dhe cilat janë ato?
3. Koncepti i organeve penale dhe publike.
4. Koncepti i personit të autorizuar zyrtar.
5. Koncepti dhe përbërja e Komisionit për vendimmarrje pas shkeljes..
6. Cilat janë subjektet bazë të procedurës për kundërvajtje dhe cilat funksione procedurale i kryejnë?
7. Kush janë parashtruesit për inicimin e procedurës për kundërvajtje?
8. Sqaroni të dëmtuarin si subjekt dytësor në procedurën për kundërvajtje!
9. Cilët janë pjesëmarrësit e tjerë në procedurën për kundërvajtje dhe shpjegoni rolin e tyre?

Detyrë:

Krahasoni rolin dhe rëndësinë e subjekteve dhe pjesëmarrësve të tjerë në procedurën për kundërvajtje!

KAPITULLI II

PROCEDURA E URDHËRPAGESËS

***Qëllimet e mësimit:** përshkruan procedurën e urdhërpagesës; shpjegon procedurën e dënimit të detyrueshëm për kundërvajtje e kryer; shpjegon kushtet për lëshimin e urdhërpagesës; identifikon përmbytjen e urdhërpagesës.*

***Konceptet kryesore:** urdhërpagesa*

1. URDHËRPAGESA

Lëshimi i **urdhërpagesës për kundërvajtje** është lloj i veçantë i **procedurës së shlyerjes** ku qëllimi kryesor i urdhërpagesës është përmirësimi i efikasitetit të procedurës për kundërvajtje, d.m.th. përshpejtimin dhe racionalizimin e saj.

Qëllimi i procedurës së shlyerjes është arritja e marrëveshjes ndërmjet kryerësit të veprës penale dhe organeve kompetente të autorizuar për fillimin e procedurës për kundërvajtje për mënjanimin e pasojave të dëmshme të veprës së kryer dhe parandalimin e veprave të përsëritura dhe, për rrjedhojë, shmangien e kryerjes së procedura për kundërvajtje pranë organit kompetent për kundërvajtje. Organet e autorizuar kompetente për ngritjen e procedurës për kundërvajtje **janë të obliguara** që kryerësit të veprës penale t'i propozojnë procedurën e zgjidhjes para se të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje, nëse kjo është e përcaktuar me ligj, ndërsa organi për kundërvajtje sipas detyrës zyrtare kujdeset nëse një zgjidhje procedurale është kryer dhe nëse detyrimi i mësipërm nuk përmbushet, organi për kundërvajtje do t'ia kthejë kërkesën organit kompetent të autorizuar për fillimin e procedurës për kundërvajtje⁶².

Lidhur me këtë parashtrohet pyetja se cilat janë **veprimet** në procedurën e shlyerjes **para lëshimit** të urdhërpagesës me vonesë. Sipas Ligjit për kundërvajtje, kur personi i autorizuar konstaton kundërvajtje, përpilon raport në të cilin shënon elementet thelbësore

⁶² Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 44 dhe neni 45, në dispozicion online në linkun : <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

të veprimit nga i cili rrjedh shenja juridike e veprës: emri personal, adresa dhe numri unik i identitetit të shtetasit, nëse është i huaj edhe numri i dokumentit të udhëtimit dhe shtetit, kurse për personin juridik emri, selia dhe numri tatimor, koha, vendi dhe mënyra e kryerjes së kundërvajtjes, përshkrimi i veprimit, kualifikimi ligjor i veprimit dhe personat e gjetur në vendngjarje, si dhe bën propozimin për shlyerje duke lëshuar urdhërpagesë për kundërvajtje, ndërsa procesverbali nënshkruhet nga personi i autorizuar dhe kryerësi. Përgjithësisht nga kjo, nëse personi i autorizuar e konstaton kundërvajtjen personalisht ose e konstaton me mjete teknike përkatëse dhe e bën atë me të dhëna nga procesverbali, atëherë procesverbali nënshkruhet vetëm nga personi i autorizuar. Nëse në procedurës kryerësit i është lëshuar urdhërpagesë për kundërvajtje, kjo do të shënohet në procesverbalin për kundërvajtje të konstatuar. Nëse kryerësi nuk pranon që t'i lëshohet urdhërpagesa për kundërvajtje ose me ligji nuk e parasheh lëshimin e urdhërpagesës për kundërvajtje, kjo do të shënohet në procesverbal për kundërvajtje të konstatuar dhe personi i autorizuar paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje para organit kompetent për kundërvajtje⁶³.

2. PËRMBAJTJA E URDHËRPAGESËS

Kur personi i autorizuar konstaton se është kryer një kundërvajtje për të cilën ligji parasheh lëshimin e urdhërpagesës për kundërvajtje, ai do t'ia dorëzojë urdhërpagesën për kundërvajtje. Sa i përket **përmbajtjes së urdhërpagesës për kundërvajtje**, në të janë treguar elementet thelbësore të veprimit nga i cili del shenja juridike e veprës: emri personal, adresa dhe numri unik i identifikimit të shtetasit, nëse është i huaj, si dhe numri i dokumentit të udhëtimit dhe shteti, si dhe për personin juridik emri, selia dhe numri tatimor, vendi dhe koha e kryerjes së kundërvajtjes, kualifikimi ligjor i kundërvajtjes, shumën e gjobës, numri i llogarisë së pagesës, udhëzimi ligjor, si dhe të dhëna të tjera në përputhje me ligjin. Në këtë kuptim, në procedurën e shlyerjes, gjoba në urdhërpagesë për kundërvajtje shqiptohet në masën fikse të përcaktuar me ligj, e nëse gjoba është paraparë në një diapazon, shqiptohet shuma minimale e paraparë për kundërvajtje. Pas marrjes së urdhërpagesës për

⁶³ Закон за прекршоците, „Службен весник на РСМ“, бр. 96/2019, од 17.5.2019 година, член 46, достапен на интернет на линкот: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

kundërvajtje, kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën **në afat prej tetë ditësh** nga dita e pranimi të urdhërpagesës në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje. Kryerësi që paguan gjobën brenda këtij afati do **të paguajë gjysmën e gjobës së shqiptuar**, e cila e drejtë mësohet në udhëzimin ligjor, ndërsa në procedurën që përfundon me pagesën e urdhërpagesës për kundërvajtje nuk paguhen shpenzime të procedurës. Kryerësi i cili ka mundur t'i shmanget pagesës së gjobës duke u larguar me qëllim të qëndrimit jashtë vendit, **është i detyruar që menjëherë ta paguajë gjobën e shqiptuar me urdhërpagesë për kundërvajtje**. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda afatit të caktuar, personi i autorizuar **paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje** tek organi kompetent për kundërvajtje⁶⁴.

⁶⁴ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 46, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Paraqitje skematike e Urdhërpagesës për kundërvajtje të Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit⁶⁵

REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
- KOMISIONIT SHETETËROR PËR PARANDALIMIN E KORRUPSIONIT -

Numri _____
_____ 20 ____

SHTOJCA 1

Në bazë të nenit 114 paragrafi (3) të Ligjit për Parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesit (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 12/2019), personi i autorizuar në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit lëshon:

URDHËRPAGESË PËR KUNDËRVAJTJE

(për person fizik)

A	TË DHËNA PËR KRYERËSIN E KUNDËRVAJTJES
Emri dhe mbiemri	
NUIQ	
Adresa e banimit ose vendbanimi	

B	TË DHËNA PËR KRYERËSIN E KUNDËRVAJTJES
Koha dhe vendi i veprimit të kundërvajtjes	
Përshkrimi i kundërvajtjes	
Numri i procesverbalit për konstatim të kundërvajtjes	
Kualifikimi ligjor i kundërvajtjes	
Shuma e gjobës për kundërvajtje (euro në kundërvlerë në denarë)	
Llogaria e pagesës së gjobës	Në PP50 formulari i llogarisë trezore 10000000063095, llogari pagese 840*** (komuna ku paguhet) 05808, kodi i te ardhurave 722159, me qëllim të remitancës. Pagesa e gjobës sipas urdhërpagesës për kundërvajtje numër

UDHËZIM LIGJOR:

Kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në shumën e përcaktuar në urdhërpagesë për kundërvajtje brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje dhe menjëherë të dorëzojë vërtetimin e pagesës në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, rr. “Dame Gruev” nr. 1, 1000 Shkup. Kryerësi i cili paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e marrjes së urdhërpagesës, do të paguajë vetëm gjysmën e gjobës së shqiptuar. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje, personi i autorizuar i Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deri te Komisioni për kundërvajtje në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

Nënshkrimi i autorit

V.V. (*)

Personi i autorizuar zyrtar

⁶⁵ Rregullorja për formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës për kundërvajtje të Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit të datës 27.3.2019.

REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
- KOMISIONIT SHTETËROR PËR PARANDALIMIN E KORRUPSIONIT -

Numri _____
_____ 20 _____

SHTOJCA 2

Në bazë të nenit 114 paragrafi (3) të Ligjit për Parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesit (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 12/2019), personi i autorizuar në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit lëshon:

URDHËRPAGESË PËR KUNDËRVAJTJE

(për person juridik)

A	TË DHËNA PËR PERSONIN JURIDIK – KRYERËS I KUNDËRVAJTJES
Emri	
Numri tatimor	
Selia	

B	TË DHËNA PËR KUNDËRVAJTJE E KRYER
Koha dhe vendi i kryerjes së kundërvajtjes	
Përshkrimi i kundërvajtjes	
Numri i procesverbalit për konstatim të kundërvajtjes	
Kualifikimi juridik i kundërvajtjes	
Shuma e gjobës për kundërvajtje (euro në kundërvlerë në denarë)	

Fatura për pagesën e gjobës	Në formularin PP50 të llogarisë trezore 100000000063095, llogaria e pagesës 840*** (komuna ku kryhet pagesa) 05808, kodi i të ardhurave 722159, për qëllime dërgese. Pagesë e gjobës sipas urdhërpaguese për kundërvajtje numër _____
-----------------------------	---

UDHËZIM LIGJOR:

Kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në shumën e përcaktuar në urdhërpagesë për kundërvajtje brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje dhe menjëherë të dorëzojë vërtetimin e pagesës në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, rr. “Dame Gruev” nr. 1, 1000 Shkup. Kryerësi i cili paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e marrjes së urdhërpagesës, do të paguajë vetëm gjysmën e gjobës së shqiptuar. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje, personi i autorizuar i Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje Komisionit për kundërvajtje të Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

Nënshkrimi i kryerësit

V.V. (*)

Personi i autorizuar zyrtar

Paraqitje skematike e Urdhërpagesës për kundërvajtje të Ministrisë së Punëve të Brendshme⁶⁶

MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME

Shtojca nr. 1

(titulli i njësisë organizative)

Numri _____

20 _____

Në bazë të nenit 484 paragrafi (1) të Ligjit për siguri të komunikacionit në rrugë, ☐ dhe nenit 92 paragrafi (1) të Ligjit për automjete, ☐ (është e nevojshme të shënohet me "X") zyrtari policor lëshon

**URDHËRPAGESË PËR
KUNDËRVAJTJE
(për person fizik)**

A TË DHËNA PËR KRYERËSIN E KUNDËRVAJTJES	
Emri dhe mbiemri	NUIQ
Data, vendi dhe shteti i lindjes	Adresa e vendbanimit ose qëndrimit të përkohshëm
Numri dhe data e lëshimit të letërnjoftimit/ dokumentit të udhëtimit	
Shtetas i (vetëm për shtetas të huaj)	

B TË DHËNA PËR KRYERËSIN E KUNDËRVAJTJES NË KOMUNIKACION	
Koha e ndodhjes	ora
Vendi i ndodhjes	
Përshkrimi i kundërvajtjes	
Procesverbali i kundërvajtjes së ndodhur	
Kualifikimi juridik (neni nga ligji me të cilin është paraparë kundërvajtja)	Shuma e gjobës së kundërvajtjes (euro në kundërvlerë në denarë)

Fatura për pagesën e gjobës	Në formularin PP50 të llogarisë 100000000063095, llogaria e pagesës 840*** (komuna ku kryhet pagesa) 05007, shifra dhe programi i të ardhurave 722111, për qëllim të dërgesës së remidencës të pagesës së gjobës për kundërvajtje <u>nga fusha e komunikacionit</u> urdhërpagesa për kundërvajtje numër _____
-----------------------------	---

UDHËZIM LIGJOR:

*Kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në shumën e përcaktuar në urdhërpagesë për kundërvajtje brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje dhe menjëherë të dorëzojë vërtetimin e pagesës në Ministrinë e Punëve të Brendshme. Kryerësi i cili paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e marrjes së urdhërpagesës, do të paguajë vetëm gjysmën e gjobës së shqiptuar. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje, zyrtari policor i paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deti tek organi për kundërvajtje, respektivisht te gjykata kompetente.

Nënshkrimi i kryerësit

(nëse refuzon të nënshkruajë – të konstatohet)

V.V.

Zyrtari policor

⁶⁶ Rregullorja e MPB-së për formën dhe përmbajtjen e formularëve të urdhërpagesës për kundërvajtje, procesverbalin e kryerjes së kundërvajtjes në komunikacion dhe procesverbalin e kontrollit të korrektësisë teknike të automjeteve në rrugë publike nga 1 shkurti i vitit 2021.

MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME

Shtojca nr. 2

(titulli i njësisë organizative)

Numri

20

Në bazë të nenit 384 paragrafi (1) të Ligjit për siguri të komunikacionit në rrugë, zyrtari policor lëshon

URDHËRPAGESË PËR KUNDËRVAJTJE
(për person zyrtar në organin/njësinë shtetërore të vetëqeverisjes lokale)

Emri dhe mbiemri _____

Numri unik i identifikimit të personit zyrtar në organin/njësinë shtetërore të vetëqeverisjes

lokale _____

Adresa _____

Numri dhe data e lëshimit të letërnjoftimit/ dokumentit të udhëtimit _____

Të dhëna të organit/njësisë shtetërore të vetëqeverisjes lokale

Titulli _____

Selia _____

Numri i vetëm tatimor (NVT) _____

Përshkrimi i kundërvajtjes _____

Vendi dhe koha e ndodhjes i kundërvajtjes _____

Kualifikimi juridik i kundërvajtjes _____

Shuma i gjobës për kundërvajtje (euro në kundërvlerë në denarë) _____

Procesverbali i kundërvajtjes së ndodhur _____

Të paguajë gjobë në shumë prej _____ eurove në kundërvlerë në denarë në formularin PP 50 të llogarisë 100000000063095, llogaria e pagesës 840*** (komuna ku kryhet pagesa) 05007, shifra dhe programi i të ardhurave 722111, për qëllim të dërgesës së remidencës të pagesës së gjobës për kundërvajtje **nga fusha e komunikacionit** urdhërpagesa për kundërvajtje numër _____

UDHËZIM LIGJOR:

Kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në shumën e përcaktuar në urdhërpagesë për kundërvajtje brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje dhe menjëherë të dorëzojë vërtetimin e pagesës në Ministrinë e Punëve të Brendshme. Kryerësi i cili paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e marrjes së urdhërpagesës, do të paguajë vetëm gjysmën e gjobës së shqiptuar. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda tetë ditëve nga dita e pranimit të urdhërpagesës për kundërvajtje, zyrtari policor i paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje deti tek organi për kundërvajtje, respektivisht te gjykata kompetente.

Nënshkrimi i kryerësit

V.V.

Zyrtari policor

(nëse refuzon të nënshkruajë – të konstatohet)

Paraqitje skematike e Procesverbalit për kundërvajtje të Ministrisë së Punëve të Brendshme⁶⁷

Numri _____

PROCESVERBAL I NDODHJES SË KUNDËRVAJTJES NË KOMUNIKACION

* Nëse zyrtari policor e vërteton personalisht kundërvajtjen ose me përdorim të mjeteve dhe vegla përkatëse teknike, respektivisht me të dhëna nga evidenca zyrtare, procesverbalin e nënshkruan vetëm zyrtari policor.

* Procesverbalin është hartuar në dy ekzemplarë të njëjtë, prej të cilëve njëri i dorëzohet kryerësit të kundërvajtjes në komunikimin.

(nëse refuzon të nënshkruajë – të konstatohet)

67

Përmbledhje:

Lëshimi i urdhërpagesës me vonesë është lloj i veçantë i procedurës së shlyerjes. Qëllimi i procedurës së shlyerjes është arritja e marrëveshjes ndërmjet kryerësit të veprës penale dhe organeve kompetente të autorizuar për fillimin e procedurës për kundërvajtje për mënjanimin e pasojave të dëmshme të veprës së kryer dhe parandalimin e veprave të përsëritura dhe, për rrjedhojë, shmangien e kryerjes së procedurës për kundërvajtje pranë organit kompetent për kundërvajtje. Organet e autorizuar kompetente për ngritjen e procedurës për kundërvajtje janë të obliguara që kryerësit të veprës penale t'i propozojnë procedurën e zgjidhjes para se të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje nëse kjo është e përcaktuar me ligj, ndërsa organi për kundërvajtje sipas detyrës zyrtare kujdeset nëse është zbatuar procedura e zgjidhjes dhe nëse detyrimi i mësipërm nuk përmbushet, organi për kundërvajtje do t'ia dorëzojë kërkesën organit kompetent të autorizuar për fillimin e procedurës për kundërvajtje.

Përmbajtja e urdhërpagesës për kundërvajtje përbëhet nga elementet thelbësore të veprimit nga i cili del shenja juridike e veprës: emri personal, adresa dhe numri unik i identifikimit të shtetasit, nëse është i huaj, dhe numri i dokumentit të udhëtimit dhe shteti, dhe për personin juridik emri, selia dhe numrin tatimor, vendi dhe koha e kryerjes së veprës penale, kualifikimi juridik i kundërvajtjes, shuma e gjobës, numri i llogarisë së pagesës, udhëzimi juridik, si dhe të dhëna të tjera në përputhje me ligjin. Në procedurën e shlyerjes, gjoba në urdhërpagesë për kundërvajtje shqiptohet në shumën fikse të përcaktuar me ligj, e nëse gjoba është paraparë në diapazon, shqiptohet shuma minimale e paraparë për kundërvajtje. Pas marrjes së urdhërpagesës për kundërvajtje, kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të urdhërpagesës në llogarinë e shënuar në urdhërpagesë për kundërvajtje. Kryerësi që paguan gjobën brenda këtij afati do të paguajë gjysmën e gjobës së shqiptuar, e cila mësohet në udhëzimin juridik, ndërsa në procedurën që përfundon me pagesën e urdhërpagesës për kundërvajtje nuk paguhen shpenzime të procedurës. Kryerësi i cili ka mundur t'i shmanget pagesës së gjobës duke u larguar me qëllim të qëndrimit jashtë vendit, është i detyruar që menjëherë ta paguajë gjobën e shqiptuar me urdhërpagesë për kundërvajtje. Nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda afatit të caktuar, personi i autorizuar paraqet kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje tek organi kompetent për kundërvajtje.

Pyetje kontrolluese:

1. Lëshimi i urdhërpagesës me vonesë është lloj i veçantë i cilës procedurë dhe me cilin qëllim themelor?
2. Cili është qëllimi i procedurës së shlyerjes?
3. Shpjegoni detyrën e organeve kompetente të autorizuar për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para se të paraqesin kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje!
4. Cilat janë veprimet në procedurën e shlyerjes para lëshimit të urdhërpagesës me vonesë?
5. Cila është përmbajtja e urdhërpagesës me vonesë?
6. Në çfarë periudhe detyrohet kundërvajtje të paguajë gjobën dhe çka nëse e paguan atë brenda atij afati?
7. Në çfarë afati është i detyruar të paguajë gjobën kundërvajtje, i cili mund të shmangë pagesën e gjobës duke u larguar me qëllim qëndrimi jashtë vendit?
8. Çfarë nëse kryerësi nuk e paguan gjobën brenda afatit të caktuar?
9. Përgatitni dhe plotësoni Procesverbalin për kundërvajtje në komunikacion!

Detyrë:

Përgatitni dhe plotësoni urdhërpagesat me vonesë për personat fizikë dhe juridikë!

KAPITULLI III

FILLIMI I PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

***Qëllimet e mësimit:** shpjegon mënyrën e fillimit të procedurës para një organi për kundërvajtje; gjen kur procedura për kundërvajtje konsiderohet e filluar; përshkruan kompetencën e një organi që zhvillon procedurën për kundërvajtje; formulon kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje; bën dallimin ndërmjet vjetërsimit absolut dhe relativ për fillimin e procedurës për kundërvajtje.*

***Termet kyç:** kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje; vjetërsimi.*

1. FILLIMI I PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE PARA ORGANIT PËR KUNDËRVAJTJE

Organi për kundërvajtje fillon procedurën për kundërvajtje sipas **detyrës zyrtare** ose me **kërkesë të personit të autorizuar zyrtar** në organet e administratës shtetërore, njësitë e vetëqeverisjes lokale dhe organet dhe organizatat e tjera që ushtrojnë kompetenca publike, kompetenca e të cilave përfshin ekzekutimin ose mbikëqyrjen e menjëhershme mbi ekzekutimin e ligjet në të cilat fillohen procedurat.

Personi i autorizuar **është i obliguar** që në kohën më të shkurtër të mundshme, por jo më shumë se 30 ditë⁶⁸ nga dita e konstatimit të kundërvajtjes ose pas paraqitjes së kallëzimit për vepër të kryer, të paraqesë **kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje** sa herë që ekziston bazë ligjore për të, kur përcaktohet me mjete teknike ose me njoftimin e të dëmtuarit. Nëse ky afat ka skaduar ose nëse është marrë njoftim nga organi për kundërvajtje se kallëzimi është i pabazuar, i dëmtuari ka të drejtë t'i paraqesë kundërshtim organit më të lartë përgjegjës për mbikëqyrjen e punës së personit të autorizuar zyrtar, vendimi i të cilit është përfundimtar. Kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje i paraqitet organit

⁶⁸ Ky afat ka karakter udhëzues që nuk rezulton me refuzimin e kërkesës për ngritjen e procedurës për kundërvajtje si të parakohshme, por vetëm mund të jetë shkak për fillimin e procedurës së përgjegjësisë ndaj personi zyrtar të autorizuar i cili ka tejkaluar afatin për marrjen e këtij veprimi. Shih: Konkluzioni i Gjykatës së Lartë Administrative nga nëntori dhe dhjetori i vitit 2021, i disponueshëm online në linkun: <https://akademik.mk/zakluchok-na-vishiot-upraven-sud-za-primenata-na-chlen-58-stav-2-od-zakonot-za-prekrshotsite/>.

kompetent për kundërvajtje. Nëse kërkesa i paraqitet një organi tjetër, ai menjëherë do ta transferojë atë tek organi kompetent për kundërvajtje dhe do ta informojë kërkuuesin për këtë.

Kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje së cilës i bashkëngjiten provat, **përmban:**

- Të dhënat bazë për identitetin e autorit (emri dhe mbiemri, pseudonimi, NUIQ, vendi dhe data e lindjes, vendbanimi, rruga dhe numri, adresa e vendbanimit të përkohshëm, profesioni, shtetësia, nëse personi fizik është i huaj, atëherë në vend të NUIQ, numri i dokumentit të udhëtimit), dhe për personin juridik emri dhe selia e personit juridik, EDB, kurse për personin përgjegjës në personin juridik dhe funksionin që kryen në atë person juridik;

- Përshkrimi faktik i veprës nga e cila rrjedhin karakteristikat juridike të kundërvajtjes, koha dhe vendi i kundërvajtjes dhe rrethanat e tjera të nevojshme për të përcaktuar sa më afër veprën;

- Kualifikimi juridik i kundërvajtjes që do të zbatohet;
- Dëshmitë që duhen prodhuar; dhe
- Nënshkrimi i kërkuarit.

Kur nuk është e mundur të përcaktohet identiteti i autorit të kundërvajtjes, në kërkesë, në vend të të dhënave personale, përshkrimi i personit dhe fotografia, d.m.th. regjistrimi dhe të gjitha të dhënat e tjera për të përcaktuar identitetin e personit. Kjo mund të mbahet në një qendër pritjeje deri në vërtetimin e identitetit, por më së shumti deri në marrjen e vendimit për veprën penale. Kundër kryerësit të panjohur mund të parashtrohet kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje në rastet kur ka sende të konfiskuara ose përfitim pasuror nga kryerja e veprës penale. Nëse kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje nuk i përmban të gjitha të dhënat e mësipërme, nga kërkuuesi do të kërkohej plotësimi i saj në afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 15 ditë nga dita e pranimit të kërkesës. Në rast se kërkuuesi nuk i ka hequr të metat brenda këtij afati, do të konsiderohet se ka hequr dorë nga kërkesa dhe kërkesa do të refuzohet.

Nuk ekzistojnë kushte për fillimin e procedurës për kundërvajtje, përkatësisht kërkesa do të **refuzohet** kur:

- Veprimi i përshkruar në kërkesë nuk është kundërvajtje;
- Ka arsye që përjashtojnë përgjegjësinë për kundërvajtje;
- Afati i vjetërsimit për fillimin e procedurës për kundërvajtje ka skaduar;

- Kërkesa është dorëzuar nga një aplikues i paautorizuar, pra një person;
- Ekzistojnë arsye të tjera ligjore pse nuk mund të fillohet procedura për kundërvajtje;

- Kërkesa nuk mbështetet me prova të kryerjes së kundërvajtjes; dhe
- Kërkesa nuk përmban të dhënat e nevojshme⁶⁹.

⁶⁹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, nenet 58, 86 dhe 87, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Paraqitje skematike e Kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje

E BESUESHME

REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME
SEKTORI PËR PUNË TË BRENDSHME – SHKUP
DEPARTAMENTI PËR KUNDËRVAJTJE
Nr. 22-21-19/1-7-9982
17.02.2022
Shkup

Deri te MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME
Njësia për kundërvajtje
Sektori për kundërvajtje – Shkup

Në bazë të nenin 83 paragrafi 2 nga Ligji për kundërvajtje, ky organ i administratës kompetent për punë të brendshme, paraqet

KËRKESË PËR INICIM TË PROCEDURËS PËR KUNDËRVAJTJE

KUNDËR: /// NUIQ: /// i lindur në vitin ///, në Shkup, ku edhe jeton në rr. /// nr. /// me numër të vd /// shtetas i R. së Maqedonisë.

PËR ARSYE SE:

Në ditën 05.04.2021 në ora 13.00 te Boris Trajkovski te DOG Sekjuriti në Shkup i lajmëruari ka drejtuar IMV markë /// me numër regj. /// pronar i /// Lizing SHPKNJ.

I lajmëruari me automjetin kur ka ardhur në rrugën e lartpërmendur, e cila ka katër korsi komunikacioni dhe në të cilën trafiku zhvillohet në dy drejtime, ka kaluar në korsinë rrugore e dedikuar për trafik të automjeteve nga drejtimi i kundërt, duke penguar lëvizjen e të njëjtave.

Kundërvajtjen e ka konstatuar UPS /// nga PS OM Kisella Vpdë, i cili në vendin e duhur i dorëzoi urdhërpagesë për kundërvajtje dhe procesverbal për kundërvajtje të konstatuar, me çka i është ofruar procedurë për pagesë që nga ana e të lajmëruarit nuk janë nënshkruar, kurse në afatin e caktuar pre 8 ditë nuk e ka paguar.

Me veprimin e shënuar ka vepruar në kundërshtim me nenin 30 paragrafi 1 nga ZBSP, ka bërë kundërvajtje ndëshkuese sipas nenit 30 paragrafi 5 nga i njëjti Ligj kundër të cilit kërkojmë që të jetë shpallur si fajtor dhe i dënuar.

SHTESË: – fletëpagesë kundërvajtje nr. 150628
– procesverbal për kundërvajtje trafiku nr. 825241

Përpunoi

SHEFI I NJËSISË
PËR KUNDËRVAJTJE PRANË SPB – SHKUP

E BESUESHME
faqja 1 deri 1

2. VJETËRSIMI ABSOLUT

Vjetërsimi është **institut i përzier juridik** sepse ka natyrë juridike materialo-procedurale. Me **vjetërsim** nënkuptohet shuarja e së drejtës së shtetit për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje ose kryerjen e sanksioneve për kundërvajtje për shkak të kalimit të një periudhe të caktuar kohore të përcaktuar me ligj. Fillimi i vjetërsimit **e pamundëson** fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje (ndjekje për kundërvajtje) ose ekzekutimin e sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje⁷⁰.

Ekzistojnë **dy lloje** të vjetërsimit, edhe atë: vjetërsimi i së drejtës për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe vjetërsimi i së drejtës për zbatimin e sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje, me vjetërsim absolut dhe relativ në secilin prej tyre.

Sipas Ligjit për kundërvajtje, **vjetërsimi absolut i ndjekjes për kundërvajtje** ndodh në çdo rast kur ka kaluar dy herë më shumë kohë nga sa kërkohet me ligj për vjetërsimin e ndjekjes për kundërvajtje, ndërsa **vjetërsimi absolut për sanksion për kundërvajtje** ndodh në çdo rast kur ka kaluar dyfishi i kohës nga ligji, kërkohet për vjetërsimin e ekzekutimit⁷¹.

3. VJETËRSIMI RELATIV

Ligji për kundërvajtje rregullon **vjetërsimin relativ** për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje (ndjekje penale) dhe vjetërsimin relativ të ekzekutimit të sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje, ndërsa për dallim nga vjetërsimi absolut në rast të vjetërsimit relativ, afati i vjetërsimit mund të mos vazhdojë (të qëndrojë në vend ose të ndërpritet).

Procedura për kundërvajtje nuk mund të inicohet dhe të zhvillohet nëse nga dita e kryerjes së kundërvajtjes kanë kaluar **dy vjet**. Për kundërvajtje nga sfera e taksave, doganave, prokurimit publik, financave publike dhe borxhit publik nuk mund të procedohet

⁷⁰ Për vjetërsimin, shih më shumë në: Игор Вуковић, Прекршајно право, Друго издање, Правни факултет, Универзитет у Београду, 2016, f. 137-138.

⁷¹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 41 paragrafi 10 dhe neni 42, par. 6 në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

e as të ndiqet penalisht nëse kanë kaluar **katër vjet** nga dita e kryerjes së kundërvajtjes. Për kundërvajtjet në fushën e konkurrencës, energjisë, tregtisë me mallra të ndaluara dhe/ose të kufizuara, në fushën e mbrojtjes së shëndetit të njeriut, mbrojtjes së burimeve natyrore, mjedisit, mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera, komunikimet elektronike ose kundërvajtjet e kryera për favorizim, procedura për kundërvajtje nuk mund të fillohet ose të zhvillohet nëse kanë kaluar **pesë vjet** nga dita e kryerjes së kundërvajtjes. Afati i vjetërsimit të ndjekjes për kundërvajtje **fillon** nga dita e kryerjes së kundërvajtjes. Afati i vjetërsimit **nuk vlen** për kohën për të cilën me ligj nuk mund të fillojë apo të vazhdojë ndjekja. Afati i vjetërsimit **ndërpritet** nga çdo veprim procedural i ndërmarrë me qëllim të ndjekjes penale të kryerësit. Vjetërsimi ndërpritet edhe kur kryerësi kryen një vepër më të rëndë gjatë afatit të vjetërsimit. Pas çdo ndërprerjeje, vjetërsimi fillon **të ecë përsëri**. Periudha e kufizimit të sipërpërmendur mund të jetë më e gjatë nëse respektimi i legjislacionit të Bashkimit Evropian kryhet në një fushë të caktuar⁷².

Sanksioni i shqiptuar për kundërvajtje nuk mund të ekzekutohet nëse kanë kaluar **dy vjet** nga hyrja në fuqi e vendimit për kundërvajtje. Afati i vjetërsimit të ekzekutimit të sanksionit për kundërvajtje fillon të ecë nga dita e **plotfuqishmërisë** së vendimit për kundërvajtje. Afati i vjetërsimit **nuk vlen** për kohën për të cilën përbarimi **nuk mund të ndërmerret** me ligj. Vjetërsimi ndërpritet me çdo veprim të ndërmarrë nga organi kompetent për zbatimin e sanksionit për kundërvajtje. Pas çdo ndërprerjeje vjetërsimi fillon të ecë përsëri. Me ligjin që parashikon kundërvajtjen, mund të përcaktohen vjetërsime më të gjata të ekzekutimit për sanksione të veçanta, por jo më shumë se pesë vjet. Vjetërsimi i lartpërmendur mund të jetë më i gjatë nëse respektimi i legjislacionit të Bashkimit Evropian kryhet në një fushë të caktuar⁷³.

⁷² Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 41, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁷³ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 42, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Përmbledhje:

Organi për kundërvajtje fillon procedurën për kundërvajtje sipas detyrës zyrtare ose me kërkesë të personit të autorizuar zyrtar, i cili është i detyruar të paraqesë kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje në afat sa më të shkurtër, por jo më shumë se 30 ditë nga dita e konstatimit të kundërvajtjes ose pas paraqitjes së kallëzimit për procedurën e kryerjes së kundërvajtjes sa herë që ka bazë ligjore për të kur është përcaktuar me mjete teknike ose pas kërkesës së të dëmtuarit.

Vjetërsimi është institut i përzier juridik sepse ka natyrë materiale-procedurale juridike. Me vjetërsim nënkuptohet shuarja e së drejtës së shtetit për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje ose kryerjen e sanksioneve për kundërvajtje për shkak të kalimit të një periudhe të caktuar kohore të përcaktuar me ligj. Paraqitja e vjetërsimit pamundëson fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje (ndjekjen për kundërvajtje) apo ekzekutimin e sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje.

Ekzistojnë dy lloje të vjetërsimit, edhe atë: vjetërsimi i së drejtës për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe vjetërsimi i së drejtës për zbatimin e sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje, me vjetërsim absolut dhe relativ në secilin prej tyre.

Sipas Ligjit për kundërvajtje, vjetërsimi absolut i ndjekjes për kundërvajtje ndodh në çdo rast kur ka kaluar dy herë më shumë kohë nga sa kërkohet me ligj për vjetërsimin e ndjekjes për kundërvajtje, ndërsa vjetërsimi absolut për sanksion për kundërvajtje ndodh në çdo rast kur ka kaluar dyfishi i kohës nga ligji për vjetërsim.

E drejta për kundërvajtje e rregullon vjetërsimin relativ të fillimit dhe udhëheqjes së procedurës për kundërvajtje (ndjekje penale) dhe vjetërsimin relativ të ekzekutimit të sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje.

Pyetje kontrolluese:

1. Si fillohet procedura për kundërvajtje?
2. Në cilën periudhë është i obliguar personi i autorizuar që të paraqesë kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje dhe cila është natyra e asaj periudhe?
3. Përmbajtja e kërkesës për ngritjen e procedurës për kundërvajtje.
4. Çka ndodh nëse kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje nuk i përmban të gjitha të dhënat e nevojshme?
5. Kur do të refuzohet kërkesa për ngritjen e procedurës për kundërvajtje?
6. Koncepti i vjetërsimit dhe çfarë e shkakton shfaqjen e tij?
7. Llojet e vjetërsimit.
8. Vjetërsimi absolut i ndjekjes për kundërvajtje dhe sanksionit për kundërvajtje.
9. Shpjegoni vjetërsimin relativ të fillimit dhe menaxhimit të procedurës për kundërvajtje!
10. Shpjegoni vjetërsimin relativ të ekzekutimit të sanksioneve të shqiptuara për kundërvajtje!

Detyrë:

Hartoni kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje!

KAPITULLI IV

PROCEDURA PËR MARRJEN E VENDIMEVE NË PROCEDURËN PËR KUNDËRVAJTJE

***Qëllimet e mësimit:** përshkruan procedurën për marrjen e vendimit në procedurën për kundërvajtje pranë organit për kundërvajtje; dallon përbërësit e vendimit dhe zgjidhjes; merr konceptin e vendimit në procedurë për kundërvajtje të marrë nga organi për kundërvajtje.*

***Termet kyç:** vendimi në procedurë për kundërvajtje.*

1. VENDIMET NË PROCEDURËN PËR KUNDËRVAJTJE

Ligji për kundërvajtje si vendim i vetëm në procedurën për kundërvajtje parasheh **vendimin** që merret jo vetëm për çështjen kryesore, por edhe për çështjet procedurale d.m.th. **nuk parashikon** miratimin e konkluzioneve për çështjet e procesit.

Procedura për kundërvajtje para organit për kundërvajtje të shkallës së parë përfundon me marrjen e vendimit për kundërvajtje.

E drejta për kundërvajtje parasheh **tre lloje** të zgjidhjeve, edhe atë: zgjidhje për kundërvajtje, zgjidhje me të cilën kryerësi lirohet nga përgjegjësia dhe zgjidhje për ndalimin dhe pushimin e procedurës.

Me vendim për kundërvajtje organi për kundërvajtje cakton **përgjegjësinë e kryerësit dhe shqipton sanksion për kundërvajtje**. Vendimi për kundërvajtje vlen vetëm për personin për të cilin kërkohet ngritja e procedurës për kundërvajtje dhe vetëm për kundërvajtje që është objekt i kërkesës. Organi për kundërvajtje nuk është i detyruar nga propozimet dhe vlerësimi në lidhje me kualifikimin ligjor të veprës. Vendimi për kundërvajtje bazohet në provat e paraqitura dhe faktet e vërtetuara në procedurën për kundërvajtje. Nëse procedura për kundërvajtje zhvillohet për shumë kundërvajtje, në vendim do të thuhet se për cilat kundërvajtje është caktuar përgjegjësia dhe cili sanksion për kundërvajtje shqiptohet⁷⁴.

⁷⁴ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 63, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Organi për kundërvajtje do të marrë **vendim për lirimin e kryerësit nga përgjegjësia** kur:

- 1) Veprimi nuk është kundërvajtje;
- 2) I akuzuari nuk e ka kryer kundërvajtje;
- 3) Ka rrethana që përjashtojnë përgjegjësinë për kundërvajtje;
- 4) Procedura është zhvilluar pa kërkesë të organit të autorizuar;
- 5) Procedurën e udhëheq organi jo kompetent për kundërvajtje;
- 6) I akuzuari për të njëjtën kundërvajtje është sanksionuar ligjërisht në procedurë për kundërvajtje ose procedura për kundërvajtje është ndaluar ligjërisht, por jo për shkak të paaftësisë;
- 7) I akuzuari në procedurë për kundërvajtje shpallet ligjërisht fajtor për një vepër që përfshin veçoritë për kundërvajtje;
- 8) I akuzuari gëzon imunitet diplomatik;
- 9) Ka ardhur vjetërsimi për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje;
- 10) Nuk ka dëshmi se i akuzuari ka kryer kundërvajtje⁷⁵.

Organi për kundërvajtje do të nxjerrë **vendim për ndërprerjen e procedurës për kundërvajtje** kur:

- 1) I akuzuari ka vdekur;
- 2) Personi juridik ka pushuar së ekzistuari;
- 3) Organi për kundërvajtje do të konstatojë se vepra është kryer në gjendje të pallogaritshme;
- 4) I akuzuari gjatë procedurës ka vuajtur nga sëmundja e përhershme mendore dhe në raste të tjera të përcaktuara me Ligjin për kundërvajtje ose me ligj tjetër; dhe
- 5) Gjoha paguhet edhe nëse urdhërpagesa ekzekutohet brenda afateve të përcaktuara me Ligjin për kundërvajtje⁷⁶.

Organi për kundërvajtje do të nxjerrë **vendim me të cilin ndërpritet procedura për kundërvajtje** kur:

⁷⁵ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 64, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁷⁶ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 65 paragrafi 1, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

1) Nuk është e mundur të përcaktohet vendqëndrimi i të akuzuarit dhe nëse për ndonjë arsye tjetër ai nuk është në dispozicion të organeve publike ose ndodhet jashtë vendit për një kohë të pacaktuar;

2) I akuzuari ka sëmundje të përkohshme mendore ose çrregullim të përkohshëm mendor;

3) Për të njëjtën kundërvajtje ka filluar procedura për kundërvajtje deri në përfundimin e procedurës për kundërvajtje; dhe

4) Procedura e cila është ndërprerë në bazë të procedurës së për kundërvajtje do të vazhdojë edhe atëherë kur procedura për kundërvajtje është ndërprerë në ndonjë bazë tjetër dhe ekzistojnë ende kushtet për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje⁷⁷. Procedurat e ndërprera për kundërvajtje do të vazhdojnë kur të pushojnë shkaqet për të.

⁷⁷ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 65 paragrafi 2, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
MINISTRIA E FINANCEVE
DREJTORIA DOGANORE-Departamenti i Çështjeve Juridike-Departamenti për procedurë
për kundërvajtje

Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje pranë Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, i përbërë nga: /// kryetar dhe anëtarë /// dhe ///, vendos në procedurën për kundërvajtje në shkallë të parë, pas kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje me numër 28-036932/ 190002 të datës 14.05.2019 në Doganën Manastir C.I. Sveti Naum, iniciuar kundër /// nga fshati /// Kërçovë, për kundërvajtje doganore nga neni 265 në lidhje me Neni 263 paragrafi 3 cc paragrafi 1 pika 8 të Ligjit për Dogana, bazuar në nenin 10a paragrafi 2 të Ligjit për Administratën Doganore dhe nenin 62 të Ligjit për kundërvajtje, më 16 shtator të vitit 2019 ka miratuar këtë:

V E N D I M

/// nga fshati ///, Kërçovë, i lindur në vitin /// në Kërçovë, me adresë banimi në ///, me NUIQ /// dhe numër letërnjoftim ///, shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

VËRTETOHET SE ËSHTË KRYERËS I KUNDËRVAJTJES
neni 265 c.c me nenin 263 paragrafi 3 cc paragrafi 1 pika 8 të Ligjit doganor

PËR ARSYE SE:

Më datën 14.12.2018, në ora 03:30, në rrugën rajonale P2231 Kërçovë-Oslomej, në afërsi të kryqëzimit për Oslomej, pas një aksidenti trafiku, UPS nga PS-ON Kërçovë ka kontrolluar një automjet të pasagjerëve "Mercedes-Benz. " 190, me targa zvicerane SH81544, me numër shasie WDB2010241A323806. Automjeti si pjesëmarrës në aksident trafiku drejtohej nga personi /// dhe u konstatua se personi nuk disponon dokumentacionin përkatës të vlefshëm për të. Nga këqyrja e kopjes së lejes së qarkullimit, konstatohet se është regjistruar nga Zvicra për eksport, më 18.04.2011.

Personi /// nga fshati ///, Kërçovë, e ka drejtuar mjetin në komunikacion në territorin e Republikës së Maqedonisë pa bazë ligjore, gjegjësisht pa paguar detyrimet doganore për veturën dhe e ka trajtuar veturën sikur të ishte lëshuar në qarkullim të lirë edhe pse nga rrethanat e rastit ai e dinte ose duhej ta dinte se nuk ishin kryer formalitetet e parapara për lëshimin e mjetit në qarkullim të lirë dhe për pagesën e të gjitha detyrimeve, d.m.th. politikat tregtare nuk u përmbushën.

Me veprimin e përshkruar më lart i lajmëruari /// nga fsha ti /// Kërçova ka vepruar në kundërshtim me nenin 91 të Ligjit doganor dhe ka kryer kundërvajtje nga neni 265 paragrafi 3 c. paragrafi 1 pika 8 të Ligjit për Dogana, për shkak të të cilit nga Komisioni

I SHQIPTOHET

Gjobë në shumë prej 500 (pesëqind) euro në kundërvlerë në denarë e llogaritur sipas kursit mesatar të këmbimit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë në ditën e shqiptimit të gjobës, gjegjësisht 30.750,00 denarë, si dhe shpenzimet e procedurës në shumë prej 250,00 denarë të cilat kryerësi detyrohet t'ia paguajë në afat prej 8 (tetë) ditësh nga plotfuqishmëria e vendimit edhe atë:

- gjobën ta paguajë në formularin PP50 – urdhër për të hyra publike – për qëllime të dërgesës: gjobë sipas vendimit Prk 0433/19. 100-000000063095, llogari pagese 840-(numri i komunës)-051-03, kodi e te ardhurave 72211900, kurse
- të paguajë shpenzime në formularin PP50 – urdhër për të ardhura publike – për qëllime të dërgesës: shpenzimet sipas vendimit Prk, Nr. llogaria 100-000000063095, llogaria e pagesës 840-(numri i komunës)-06137, kodi i të ardhurave 72413200,
- dhe dëshminë për pagesën e tillë (formularët PP50) në origjinal do t'ia dorëzojë Komisionit për vendosje mbi kundërvajtje pranë Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë, rr. Kolektore p.n. kurse në të kundërtën, procedurë për mbledhjen e detyruar të tyre do të zbatohet përmes Administratës kompetente për të hyra publike, në pajtim me nenin 75 paragrafi 2 të Ligjit për kundërvajtje dhe dispozitat e Ligjit për procedurën tatimore.
- Në bazë të nenit 267 paragrafi 1 të Ligjit për Dogana, Komisioni i të lajmëruarit /// nga fshati /// Kërçovë, i shqiptoi masë të posaçme për kundërvajtje të konfiskimit të automjetit të udhëtarëve "Mercedes-Benz" 190. me targa zvicerane SH81544.

ARSYETIM

Me kërkesën për ngritjen e procedurës për kundërvajtje me numër 28-036932/19-0002 të datës 14.05.2019 në Doganën Manastir, C.I Sveti Naum, deri te Komisioni për Vendime për kundërvajtje pranë Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, për kundërvajtje. kundër kryerësit të kundërvajtjes doganore /// nga fshati ///, Kërçovë, është iniciuar për kundërvajtje doganore nga neni 265 në lidhje me nenin 263 paragrafi 3 cc paragrafi 1 pika 8 të Ligjit për Dogana.

Me të njëjtën gjë, Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje doganore në pajtim me nenin 65 paragrafi 2 të Ligjit për kundërvajtje, me ftesë për aktgjykim me shkrim numër 28-036932/19-0003 të datës 31.05.2019, e ka njoftuar kryerësin me shkrim për kërkesën e paraqitur dhe e udhëzoi që të deklarojë faktet dhe provat e paraqitura në lidhje me kërkesën.

Kryerësi e ka pranuar ftesën për aktgjykim me shkrim pas procedurës për kundërvajtje me numër 28-036932/19-0003 të datës 31.05.2019, siç shihet nga letërkthesa nga Posta Oslomej e datës 06.06.2019, por nuk ka dorëzuar aktgjykim me shkrim. te Komisioni. Komisioni, duke vepruar në pajtim me nenin 62 të Ligjit për kundërvajtje, ka konstatuar se ekzistojnë kushte ligjore për zbatimin e procedurës për kundërvajtje dhe marrjen e vendimit.

Komisioni ka kryer procedurën dëshmuese dhe ka kontrolluar: Kërkesa për fillimin e procedurës për kundërvajtje me numër 28-036932/19-0002 të datës 14.05.2019 në Doganën Manastir, C.I Sveti Naum, Njoftim nga MPB me numër 32.5. 4.– 1755 të datës 03.05.2019, shënim zyrtar nr. 1704 të datës 14.12.2018, shënim zyrtar nr. 3121 të datës 14.12.2018, konfirmim i sendeve te sekuestruara përkohësisht, të datës 14.12.2018 nr. 1/520/19 /BA-230 të datës 27.03.2019 nr. njoftimi 32.4.7/1089 të datës 29.03.2018, kopje e lejes së qarkullimit për mjetin në fjalë, thirrje për aktgjykim me shkrim numër 28-036932/19-0003 të datës 31.05.2019, dëftesë kthimi nga Posta Oslomej të datës 06.06.2019, me të cilën vërtetohet gjendja faktike si në vijim:

Në datën 14.12.2018, në ora 03:30, në rrugën rajonale P2231 Kërçovë-Oslomej, në afërsi të kryqëzimit për Oslomej, pas një aksidenti trafiku, UPS nga PS-ON Kërçovë ka kontrolluar një automjet të pasagjerëve "Mercedes-Benz. " 190, me targa zvicerane SH81544, me numër shasie WDB2010241A323806. Automjeti si pjesëmarrës në aksident trafiku drejtohej nga personi /// u konstatua se personi nuk posedonte dokumentacionin përkatës të vlefshëm për të. Nga këqyrja e kopjes së lejes së qarkullimit, konstatohet se mjeti është regjistruar nga Zvicra për eksport, më 18.04.2011. Personi /// nga fshati /// Kërçovë e ka drejtuar mjetin në komunikacion në territorin e Republikës së Maqedonisë pa bazë ligjore, pa qëndrim të rregulluar jashtë territorit doganor të Republikës së Maqedonisë dhe pa dokumentacion përkatës. që do të vërtetonte origjinën dhe pronësinë e mjetit motorik në fjalë, pra pa u paguar taksat doganore për automjetin dhe e trajtoi mjetin sikur të ishte lëshuar në qarkullim të lirë, megjithëse nga rrethanat e rastit ai e dinte ose

duhej ta dinte se formalitetet e parapara për lëshimin e mjetit në qarkullim të lirë dhe për pagesën nuk janë kryer të gjitha detyrat, pra nuk janë përmbushur masat e politikës tregtare.

Me veprimin e përshkruar më lart, i lajmëruari /// nga fshati /// Kërçova ka vepruar në kundërshtim me nenin 91 të Ligjit doganor dhe ka kryer kundërvajtje nga neni 265 paragrafi 3 c. paragrafi 1 pika 8 të Ligjit për Dogana.

Sipas nenit 91 të Ligjit për Dogana, me lëshimin në qarkullim të lirë, mallrat e huaja fitojnë statusin e mallit vendor. Për lëshimin e mallit në qarkullim të lirë, është e nevojshme të zbatohen masat e politikës tregtare, të kryhen formalitetet e tjera të përcaktuara për importin e mallrave dhe të paguhen të gjitha detyrimet e përcaktuara me rregulloret doganore e të tjera. Përndryshe, kryhet kundërvajtje nga neni 263 paragrafi 1 pika 8 të Ligjit për Dogana.

Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik, me gjobë në shumë prej 500 deri në 2.250 euro në kundërvlerë në denarë, në bazë të nenit 263 paragrafi 3 lidhur me paragrafin 1 pika 8 të Ligjit për Dogana, nëse ai vepron sikur malli është lëshuar në qarkullim të lirë edhe pse nuk janë kryer formalitetet e parapara për lëshimin e mallit në qarkullim të lirë dhe për pagesën e të gjitha detyrimeve të përcaktuara me këtë ligj ose ligje të tjera ose masat e politikës tregtare dhe të gjitha rregullat e tjera lidhur me importin e mallit nuk janë përmbushur (neni 91).

Në bazë të nenit 265 të Ligjit për Dogana, personi juridik ose tregtari individual, gjegjësisht personi përgjegjës në person juridik ose tregtar individual ose person fizik, i cili do të blejë, shesë, merr dhuratë, fsheh, merr për ruajtje ose transporton, ruan, përdor ose merr në posedim mbi çfarëdo baze mall për të cilin ai njeh ose, sipas rrethanave të rastit, duhet të dinte se është kryer shkelje e neneve 263, 263a ose 264 të këtij ligji., dënohet me gjobë e cila i dënohet kryerësit të neneve 263, 263-a ose 264 të këtij ligji.

Në bazë të nenit 267 paragrafi 1 të Ligjit për Dogana, malli i cili është objekt i shkeljes së neneve 263 dhe 265 lidhur me nenin 263 pikat e këtij ligji, konfiskohet.

Sipas nenit 2 të Rregullores për shumën dhe mënyrën e përcaktimit të shpenzimeve realisht të bëra në procedurën për kundërvajtje pranë organit për kundërvajtje të Drejtorisë Doganore, shuma e shpenzimeve të vërtetuara në procedurë për kundërvajtje është 250,00 denarë për secilën procedurë për kundërvajtje.

Komisioni ka inspektuar kërkesën për fillimin e procedurës për kundërvajtje me numër 28036932/19-0002 të datës 14.05.2019 në Doganën Manastir, CI Sveti Naum, Njoftim nga MPB me numër 32.5.4.-173.505 të datës 2019, dhe ka konstatuar se i lajmëruari /// nga fshati ///, Kërçovë, ka drejtuar mjetin motorik të pasagjerëve në komunikacion në territorin e Republikës së Maqedonisë, ndonëse nuk janë përcaktuar formalitetet doganore për lëshim në qarkullim të lirë dhe pagesën e importit. për të njëjtën nuk janë kryer detyrimet, gjegjësisht nuk janë përmbushur masat e politikës tregtare dhe të gjitha rregulloret e tjera lidhur me importin e mallrave.

Në bazë të gjendjes së vërtetuar juridike dhe faktike, e cila rezulton nga materiali dëshmues i bashkangjitur, Komisioni konstatoi se veprimet e kryerësit përmbanin veçoritë e veprës penale që i ngarkohej dhe për kundërvajtje e kryer gjobë minimale prej 500 eurosh kuadrin e ligjit, si dhe masën e posaçme për kundërvajtje të përshkruar në dispozitiv të këtij vendimi.

Komisioni gjatë matjes së shumës së gjobës, duke pasur parasysh dispozitat e nenit 26 të Ligjit për kundërvajtje, ka marrë parasysh të gjitha rrethanat lehtësuese dhe rënduese që ndikojnë që sanksioni të jetë më i lehtë apo më i rëndë, shkallën e përgjegjësisë së kundërvajtjet., mënyrën e kryerjes së kundërvajtjes dhe shpeshtësinë e këtij lloji të kundërvajtjes, si rrethana rënduese, prandaj mendon se me masën minimale të gjobës së shqiptuar në këtë mënyrë, objektivat e shqiptimit të sanksionit për kundërvajtje do të jenë arritur.

UDHËZIM PËR MJETIN JURIDIK

Kundër këtij vendimi, pala e pakënaqur ka të drejtë ankesë në afat prej 8 ditësh nga dita e marrjes së vendimit, nëpërmjet Komisionit për vendimmarrje pas kundërvajtje në komisionin shtetëror për vendimmarrje të shkallës së dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurë për kundërvajtje e ngarkuar me 250,00 denarë taksë administrative në para të gatshme në llogarinë e pagesës 840-XXX-03161 në llogarinë trezore. Ankesa shtyn ekzekutimin e vendimit, me përjashtim të rasteve kur ankesa bëhet nga një i huaj.

Kryetar i komisionit

///

Prk 0433/19

Numri 28-036932/19-00

Shkup, 16 shtator 2019

Dërguar në origjinal deri te:

- kryerësi

- arkivi

-subjekti

Dorëzuar nëpërmjet EDMS deri te:

- dërguesi

Hartuar nga: ///

Paraqitje skematike e shembujve praktik të vendimeve për kundërvajtje

Komisioni për kundërvajtje në Komisionin Shtetëror për Parandalim të Korrupsionit, i përbërë nga ///, ///, ///, /// dhe ///, vendosi në rastin e konstatuar pas kërkesës për inicim të procedurës për kundërvajtje, me nr. 14-1614/1 të datës 19.04.2021, parashtruar kundër /// nga Tetova për vepër penale nga neni 82 i Ligjit për Parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesit, kurse ndëshkues sipas nenit 109 të të njëjtit ligj, bazuar në nenin 49 paragrafi 2, nenin 54 paragrafi 1 dhe neni 55 paragrafi 1 të Ligjit për kundërvajtje ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 96/2019) dhe neni 114 paragrafi 1 i Ligjit për Parandalimin e korrupsionit dhe konfliktit të interesave ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 12/2019) më 28 shtator të vitit 2021, miratoi:

V E N D I M

KRYERËSI: ///, i lindur më _____, me vendbanim
në Tetovë në _____
me NUIQ ///, shtetas i Republikës së
Maqedonisë së Veriut

ËSHTË PËRGJEGJËS PËR ARSYE SE:

Në afatin ligjor prej 30 ditësh pas zgjedhjes në postin e zëvendësministrit i cili drejton Ministrinë e /// në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, nuk ka dorëzuar listë anketuese në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

Me veprimin e mësipërm, ai ka kryer kundërvajtje nga neni 82, kurse është dënuar nga neni 109 i Ligjit për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit, pra konform neneve të lartpërmendura dhe neneve 22, 23, 26 dhe 63 të Ligjit për kundërvajtje, Komisioni për kundërvajtje në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit i:

SHQIPTON

Sanksion për kundërvajtje-GJOBË në shumë prej 300 euro në kundërvlerë në denarë prej 18.509,00 denarë e llogaritur me kursin e mesëm të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut në kohën e shqiptimit të gjobës.

Kryerësi është i detyruar të paguajë gjobën në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit, si dhe në të njëjtin afat në pajtim me nenin 67 paragrafi 1 të Ligjit për kundërvajtje ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 96/2019) dhe neni 2 i Rregullores për shumën dhe mënyrën e përcaktimit të shpenzimeve realisht të bëra në procedurën për kundërvajtje para organit për kundërvajtje ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 175/2019) për të paguar 250.00 denarë në emër të shpenzimeve në procedurë, në të kundërtën e njëjta do të arkëtohet me forcë në pajtim me Ligjin për procedurën tatimore.

Kryerësi duhet të paguajë gjobën dhe shpenzimet në llogarinë nr. 100000000063095, Kodi i të Ardhurave 722159, llogaria e pagesës 840 _____ e komunës ku _____ bëhet pagesa) O5808, marrësi Buxheti i Republika e Maqedonisë së Veriut, dhe për qëllime të dërgesës të shënohet numri 14-715/2021.

Një kopje e urdhërpagesës në afat prej 15 ditësh duhet t'i dorëzohet Komisionit për kundërvajtje në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

ARSYETIM

Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit ka paraqitur kërkesë për fillimin e procedurës për kundërvajtje me nr.14-1614/1 të datës 19.04.2021 kundër /// nga Tetova për veprë penale nga neni 82 i Ligjit për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konflikti i Interesit, dhe dënohet sipas nenit 109 të të njëjtit ligj, pasi u zgjodh në postin e zëvendësministrit që drejton Ministrinë e ///, brenda afatit ligjor prej 30 ditësh, nuk ia ka dorëzuar listën anketuese Komisionit Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit.

Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit përmes një personi zyrtar të autorizuar pas konstatimit të kundërvajtjes në pajtim me nenin 114 paragrafi 3 të Ligjit për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit ka zhvilluar procedurën e zgjidhjes duke lëshuar urdhërpagesë për kundërvajtje dhe ia ka dorëzuar kryerësit, pas së cilës nuk është ndërmarrë asnjë masë nga autori.

Komisioni për kundërvajtje në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit, në pajtim me nenin 60 paragrafin 3 të Ligjit për kundërvajtje, e ka njoftuar kryerësin për veprën që i ngarkohet dhe e ka udhëzuar që në afat prej 3 ditësh nga marrja e njoftimit të ketë të drejta të marrë vendimin për pretendimet e përfshira në kërkesë.

Kryerësi i ka dorëzuar Komisionit për kundërvajtje përgjigje ndaj kërkesës për fillimin e hetimit penal, me të cilën thekson se gjatë zgjidhjes ose rënies në detyrën e ministrit të /// nga viti 2016, si dhe për detyrën e ushtruesit të detyrës. Drejtori i Drejtorisë për Mbrojtje dhe Shpëtim nga viti 2020, duke respektuar dispozitat e Ligjit për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit, disa herë ka dorëzuar fletë anketuese në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit. Në të njëjtën kohë, kundërvajtja në përgjigje thekson se me vendimin për emërimin e zëvendësministrave dhe zëvendësministrave shtesë vetëm janë emëruar bartës të funksioneve shtesë, kurse vetëm është vërtetuar funksioni ekzistues, d.m.th. është bërë sepe nuk ka pasur asnjëherë ndërprerje në funksionin e tij.

Komisioni për kundërvajtje pas shqyrtimit të kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje dhe provave të bashkangjitura, edhe atë: Procesverbali për kundërvajtje të konstatuar me nr. 08-3871/4 të datës 13.11.2020, Urdhërpagesë të shkelur me nr. 2020, kopja e dëftesës për pranimin e urdhërpagesës për kundërvajtje dhe procesverbali, dërgimi i formularit të të dhënave personave të zgjedhur dhe të emëruar nga Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut, si dhe pas shqyrtimit të pretendimeve të dhëna në përgjigjen për kundërvajtje ka konstatuar gjendjen faktike si në vijim:

/// nga Tetova, më datën [REDAKTUAR] iu ka ndërprerë pozita e zëvendësministrit në krye të Ministrisë së /// përfundoi me emërimin e zëvendësministrit të ri në këtë ministri. Personi i emëruar nuk ka dorëzuar pyetësor në Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit brenda 30 ditëve nga përfundimi i funksionit të përmendur. Komisioni Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit autorit i ka lëshuar urdhërpagesë për kundërvajtje me nr. 08-3871/5 të datës 13.11.2020, për të cilën autori nuk ka vepruar.

Nga kjo gjendje faktike, Komisioni për kundërvajtje konstatoi se veprimet e kryerësit përmbanin elementet thelbësore të kundërvajtjes të parashikuar në nenin 82, dhe i njëjti është dënuar në bazë të nenit 109 të Ligjit për Parandalimin e Korrupsionit dhe Konfliktit të Interesit për të cilën e ka shpallur përgjegjësi dhe ka shqiptuar sanksion kundërvajtjeës – gjobë.

Komisioni për kundërvajtje me rastin e marrjes së vendimit ka vlerësuar edhe pretendimet e paraqitura në përgjigjen e parashtruar nga kryerësi dhe nuk i ka marrë parasysh me rastin e

marrjes së vendimit sepse nuk janë relevante për konstatimin e gjendjes së ndryshme faktike në rastin në fjalë.

Komisioni për kundërvajtje gjatë vlerësimit të sanksionit për kundërvajtje ka marrë parasysh kufijtë e përcaktuar me ligj për veprën e kryer, përgjegjësinë për kundërvajtje të kryerësit dhe peshën e veprës penale, si dhe të gjitha rrethanat që ndikojnë që sanksioni për kundërvajtje të jetë më i lehtë ose më i rëndë, e sidomos shkalla e përgjegjësisë së kryerësit për veprën penale, rrethanat në të cilat është kryer vepra dhe rrethanat personale të kryerësit, kështu që mund të pritet që me veprën e shqiptuar të arrihen qëllimet e dënimit.

Vendimin për shpenzimet e procedurës për kundërvajtje Komisioni për kundërvajtje e ka marrë në bazë të nenit 67 paragrafit 1 të Ligjit për kundërvajtje dhe nenit 2 të Rregullores për shumën dhe mënyrën e përcaktimit të shpenzimeve realisht të bëra në procedurën për kundërvajtje para organi për kundërvajtje.

**VENDOSUR NGA KOMISIONI PËR VEPRIMTARI NË KOMISIONIN
SHTETËROR PËR PARANDALIMIN E KORRUPSIONIT**

UDHËZIM JURIDIK: Kundër këtij vendimi mund të paraqitet padi në Gjykatën Administrative të Shkupit për inicimin e kontestit administrativ në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të tij.

1. Te kryerësi;
2. Te parashtruesi.

2. PJESËT PËRBËRËSE TË VENDIMIT

Në funksion të sigurisë më të lartë juridike, Ligji për kundërvajtje parasheh **katër komponentë (elemente) të detyrueshme** të vendimit për kundërvajtje, edhe atë: hyrje, dispozitiv, shpjegim dhe udhëzim juridik.

Hyrja e vendimit për kundërvajtje përmban: emrin e organit për kundërvajtje që e ka nxjerrë, emrin dhe mbiemrin e anëtarëve të Komisionit, emrin dhe mbiemrin e kryerësit dhe të mbrojtësit, emrin dhe mbiemrin e personit përgjegjës në personi juridik, firmën, gjegjësisht emrin dhe selinë e personit juridik dhe kundërvajtjen që është objekt i procedurës.

Dispozitivi i zgjidhjes së kundërvajtjes duhet të përmbajë: të dhëna bazë për identitetin e kryerësit (emri dhe mbiemri, pseudonimi, numri unik i identifikimit të shtetasit), vendi dhe data e lindjes, vendbanimi, rruga dhe numri, adresa e vendbanimit të përkohshëm., profesioni, shtetësia, nëse personi fizik është i huaj, atëherë në vend të numrit NUIQ në dokumentin e udhëtimit), për emrin e personit juridik dhe selinë e personit juridik, numrin unik tatimor dhe për personin përgjegjës në dokumentin juridik, subjektin dhe funksionin që ai kryen në personin juridik, përshkrimin faktik të kundërvajtjes që kryerësi e ka kryer kundërvajtjen penale, sanksionin për kundërvajtje që shqiptohet, masën e posaçme për kundërvajtje nëse shqiptohet ose ndalet procedura, si dhe paralajmërimin se gjoba e papaguar do të arkëtohet me forcë, si dhe shpenzimet e procedurës.

Arsyetimi i vendimit duhet të jetë i kuptueshëm dhe të përmbajë: prezantimin e shkurtër të kërkuarit për fillimin e procedurës për kundërvajtje, faktet e vërtetuara sipas të cilave është paraqitur kërkesa, rregulloret ligjore dhe arsyet për të cilat është marrë vendimi, arsyet për të cilat nuk janë pranuar disa nga kërkesat, pretendimet apo propozimet e kërkuarit, si dhe arsyet pse nuk janë marrë parasysh disa nga deklaratimet e bëra gjatë procedurës⁷⁸.

⁷⁸ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 62, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Përmbledhje:

Ligji për kundërvajtje si vendim i vetëm në procedurën për kundërvajtje parasheh vendimin që merret jo vetëm për çështjen kryesore, por edhe për çështjet procedurale d.m.th. nuk parashikon miratimin e konkluzioneve për çështjet e procesit. Procedura për kundërvajtje pranë organit për kundërvajtje të shkallës së parë përfundon me vendim për kundërvajtje. E drejta për kundërvajtje parasheh tre lloje zgjidhjesh, edhe atë: zgjidhje për kundërvajtje, zgjidhje me të cilën kryerësi lirohet nga përgjegjësia dhe zgjidhje për ndalimin dhe pushimin e procedurës.

Në funksion të sigurisë më të lartë juridike, Ligji për kundërvajtje parasheh katër komponentë (elemente) të detyrueshme të vendimit për kundërvajtje, edhe atë: hyrje, dispozitiv, shpjegim dhe udhëzim juridik.

Pyetje kontrolluese:

1. Çfarë vendimi parasheh Ligji për kundërvajtje në procedurën për kundërvajtje dhe për çfarë shërben?
2. Çfarë lloj zgjidhjesh parasheh Ligji për kundërvajtje?
3. Shpjegoni vendimin për kundërvajtje!
4. Në cilat raste organi për kundërvajtje do të marrë vendim me të cilin lirohet kryerësi nga përgjegjësia?
5. Në cilat raste organi për kundërvajtje do të marrë vendim për ndalimin e procedurës për kundërvajtje?
6. Në cilat raste organi për kundërvajtje do të marrë vendim për pushimin e procedurës për kundërvajtje dhe a do të vazhdojë kur të ndalen shkaqet për të?
7. Cilat janë katër elementet obligative të vendimit për kundërvajtje parasheh Ligji për kundërvajtje?
8. Çfarë përmban futja e vendimit së kundërvajtjes?
9. Çfarë duhet të përmbajë dispozitivi i vendimit për kundërvajtje?
10. Çfarë përmban arsyetimi i vendimit?
11. Identifikoni katër elementet e kërkuara të zgjidhjeve të dhëna në paraqitjen skematike!

Detyrë:

Hartoni një vendim për kundërvajtje!

KAPITULLI V

PROCEDURA E MJETEVE JURIDIKE KUNDËR VENDIMIT TË ORGANIT PËR KUNDËRVAJTJE

***Qëllimet e mësimit:** përshkruan fillimin e procedurës dytësore të ankesës; identifikon të drejtën e organit që vendosi në shkallë të parë për të ndryshuar vendimin pas depozitimit të ankesës; dallon mosmarrëveshjen administrative nga procedura për kundërvajtje pranë organit për kundërvajtje; njeh rastet e zhvillimit të mosmarrëveshjes administrative; përcakton pjesët përbërëse të padisë.*

***Termat kyç:** ankesa; padia; mosmarrëveshja administrative.*

1. FILLIMI I PROCEDURËS SË SHKALLËS SË DYTË

Procedura për kundërvajtje e shkallës së dytë inicohet me **ankesë** si mjet i rregullt juridik. Kundër vendimit për kundërvajtje të organit për kundërvajtje mund të ankimohet **në afat prej 15 ditësh** nga dita e pranimi të vendimit nga organi për kundërvajtje deri te **Komisioni Shtetëror për vendimmarrje në shkallë të dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës për kundërvajtje**, i themeluar me ligj të veçantë. Mirëpo, me qëllim të rritjes së efikasitetit të procedurës për kundërvajtje, Ligji për kundërvajtje parasheh që ankesat në Komisionin Shtetëror për vendimmarrje në shkallë të dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës për kundërvajtje të dorëzohen deri më **31.12.2020**, d.m.th. se ky organ do të pushojë së ekzistuari në datën **1.1.2021**, me ç'rast çështjet që ky Komisioni Shtetëror i ka filluar, por nuk i ka përfunduar deri në atë datë, do të kalojnë dhe do të vazhdojnë në **Gjykatën Administrative**⁷⁹.

Ankesë **mund të paraqesin** personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje, përfaqësuesi ligjor i tij, gjegjësisht mbrojtësi, i dëmtuari dhe përfaqësuesi i tij, pronari i sendeve të konfiskuara në procedurë për kundërvajtje dhe parashtuesi i kërkesës. për fillimin e procedurës për kundërvajtje. Ankesa ka **veprimi**

⁷⁹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 131, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

pezullues, pra e shtyn ekzekutimin e vendimit, me përjashtim të rasteve kur ankesa bëhet nga i huaji⁸⁰.

Sa i përket **përmbajtjes** së ankesës, mjafton të caktohet ankuesi dhe të bëhet i dukshëm vullneti i tij, d.m.th. se ai e apelon vendimin për kundërvajtje. Megjithatë, ankesa, si çdo parashtrësë tjetër, duhet të plotësojë disa kushte. Pra, në ankesë **duhet** të shënohet vendimi i kontestuar dhe të shënohet emri i organit që e ka dhënë vendimin, si dhe numri dhe data e vendimit. Ankesa nuk ka pse të shpjegohet veçmas, por mjafton që ankuesi të deklarojë në të në çfarë kuptimi është i pakënaqur me vendimin e shkallës së parë për kundërvajtje.

⁸⁰ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 68, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

Paraqitje skematike e ankesës kundër vendimit për kundërvajtje

Deri te: Komisionit shtetëror për vendimmarrje në shkallë të dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës për kundërvajtje

Përmes: Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë së Veriut

A N K E S Ë

Nga: _____ me NUIQ _____,
adresa _____.

Kundër: Vendimit për kundërvajtje të Drejtorisë Doganore të Republikës së Maqedonisë së Veriut, me numër _____, të datës _____ viti _____.

Në ditën _____ të vitit _____, Drejtoria Doganore e Republikës së Maqedonisë së Veriut ka marrë vendim për kundërvajtje me të cilin është konstatuar se jam përgjegjës për veprë të kryer nga neni 265 nga Ligji për Dogana dhe jam dënuar me sanksion për kundërvajtje – gjobë në shumë prej 200 euro në kundërvlerë në denarë.

Duke pasur parasysh se me këtë vendim nuk vërtetohet gjendja e plotë faktike dhe veçanërisht për shkak të:

_____.

Kërkoj anulimin e vendimit për shkeljen e mësipërme, konstatimin e gjendjes së plotë faktike dhe marrjen e vendimit të ri.

Ankesës i bashkëngjit dokumentet e mëposhtme:

1. Vendim për kundërvajtje, numër _____ të datës _____;
2. _____;
3. _____;

Ankuesi

2. NDRYSHIM I VENDIMIT ME ANKESË

Sipas Ligjit për kundërvajtje, nëse organi për kundërvajtje që ka nxjerrë vendimin konstaton se ankesa është e bazuar dhe nuk është e nevojshme të zhvillohet procedurë e re, mund të vendosë ndryshe dhe vendimin e kundërshtuar me ankesë ta zëvendësojë me vendim të ri⁸¹.

Organi për kundërvajtje mund të zëvendësojë vendimin e ankimuar në mënyrë që të plotësojë kërkesën e ankesës. Ndodh nëse organi për kundërvajtje konstaton se ankesa është e bazuar dhe nuk është e nevojshme të zhvillohet procedurë e re, në të kundërtën mund ta zgjidhë çështjen për kundërvajtje dhe ta zëvendësojë vendimin e mëparshëm me vendim të ri. Kjo do të thotë se organi për kundërvajtje ka konstatuar se ka zbatuar gabimisht rregulloren materiale në dëm të ankuesit dhe kështu do të veprojë vetëm kur të konstatojë se ankesa në tërësi është e bazuar, d.m.th. nëse pranon të gjitha pretendimet ankimore, sepse pranimi i pjesshëm i ankesës do të çonte në ankesë të re kundër një vendimi të ri, i cili do të humbiste çdo kuptim të këtij organi.

3. AKT-PADIA FILLESTARE

Kundër vendimit me ankesë të Komisionit Shtetëror mund të ngrihet padi për ngritjen e kontestit administrativ në afat prej 30 ditësh nga dita e marrjes së vendimit.

Padi **mund të ngrejë personi** (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje, përfaqësuesi i tij ligjor, mbrojtësi, i dëmtuari dhe përfaqësuesi i tij, pronari i sendeve të konfiskuara në procedurë për kundërvajtje dhe parashtuesi i kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje. Padia ka **efekt pezullues**, pra shtyn ekzekutimin e vendimit. Gjykata kompetente për vendosjen e kontestit administrativ procedurën e mbrojtjes gjyqësore e zhvillon sipas Ligjit për Kontestet Administrative⁸².

Efekti pezullues i padisë është **zgjidhje ligjore ekonomike dhe efikase**, sepse nëse pagesa e gjobës i lihet organit për kundërvajtje, diçka se më vonë mund të kthehet në kontest administrativ, atëherë organi për kundërvajtje (d.m.th. shteti) do të jetë i detyruar të

⁸¹ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019 të datës 17.5.2019 neni 68 paragrafi 3, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁸² Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, neni 68 dhe 70, në dispozicion online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

dëmshpërblejë personin nga i cili është arkëtuar gjoba, prandaj me një vendim të tillë ligjor presim përfundimin e kontestit administrativ dhe nëse vendimi i organit për kundërvajtje vërtetohet nga Gjykata Administrative, vetëm atëherë do të ekzekutohet.

Vendimi i Komisionit Shtetëror **mund të kundërshtohet**:

- Nëse është sjellë nga një organ jo kompetent;
- Për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale;
- Për shkak të gjendjes faktike të vërtetuar gabimisht ose jo të plotë në procedurën që i ka paraprirë aktit;
- Kur në procedurën që i ka paraprirë aktit nuk janë respektuar rregullat e procedurës; dhe
- Për shkak të sanksionit për kundërvajtje të matur dhe të shqiptuar në mënyrë jo të duhur⁸³.

Padia në përputhje me Ligjin për Kontestet Administrative **duhet të përmbajë këto elemente**⁸⁴:

- 1) Emri i gjykatës para së cilës është paraqitur;
- 2) Emri personal i paditësit, përkatësisht titulli dhe adresa, përkatësisht selia e paditësit me numër të vetëm amë ose numër tatimor unik, si dhe adresa e postës elektronike dhe numri i telefonit të kontaktit të paditësit;
- 3) Emri i të akuzuarit;
- 4) Specifikimi i aktit kontestues;
- 5) Vlera e lënë në kontest;
- 6) Kërkesa për padi;
- 7) Vëllimi në të cilin kundërshtohet akti administrativ individual;
- 8) Shkaqet e paraqitjes së padisë në lidhje me çështjen kryesore dhe me kërkesat dytësore;
- 9) Faktet dhe provat në të cilat bazohet kërkesa;
- 10) Nënshkrimi i paditësit; dhe
- 11) Vërtetim për tarifën gjyqësore të paguar.

⁸³ Ligji për kundërvajtje, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 69, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

⁸⁴ Ligji për Kontestet Administrative, "Gazeta Zyrtare e RMV", nr. 96/2019, të datës 17.5.2019, Neni 25, i disponueshëm online në linkun: <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/b3ebdf26c692446394c8b105a4262810.pdf>.

AVOKATI

Lok.
Tel.

DERITE:

Gjykata Administrative e R. së Maqedonisë së V.
rr. Orce Nikollov p.n.
1000 S h k u p

PADITËSI: [Redacted] i lindur në [Redacted] në viti [Redacted]
[Redacted] kurse jeton në [Redacted] Komuna [Redacted] në r.
[Redacted] me NUIQ [Redacted]

I PADITURI: Ministria e Punëve të Brendshme e R. së Maqedonisë së V., Njësia për kundërvajtje, Sektori për kundërvajtje, Departamenti për kundërvajtje Kumanovë;

A K T P A D I

KUNDËR: Vendimet të Komisionit për vendosje të kundërvajtjeve Kumanovë pranë Ministrisë së Punëve të Brendshme të R. së Maqedonisë së V., Njësia për kundërvajtje, Sektori për kundërvajtje, Departamenti për kundërvajtje Kumanovë numër [Redacted] nga viti [Redacted]

PËR SHKAK:

1. Të lëndimeve qenësore të procedurës,
2. Në procedurën e cila i paraprin aktit nuk veprohet sipas rregullave të procedurës, kurse pasqëruesit që gjendja faktike nuk është përcaktuar drejt dhe nga faktet e vërtetuara është sjellë konkluzion jo i drejtë në raport të gjendjes faktike,
3. Zbatimi jo i drejtë i ligjit dhe Vendimi i dënimit.

Më vendimin numër PP. nr. 19/25-1853/19 të datës 16.12.2021 Komisioni për vendosje për kundërvajtje Kumanovë pranë Ministrisë së Punëve të Brendshme të R. së Maqedonisë së V., Njësia për kundërvajtje, Sektori për kundërvajtje, Departamenti për kundërvajtje Kumanovë, paditës [Redacted] e ka autorizuar si PËRQJEGJËS për kundërvajtje të kryer nga nënti 11 paragrafi i nga Ligji për kundërvajtje kundër rendit dhe qetësisë publike, sepse gjora në datën 02.05.2019 që orën 16.1 në mëhallën [Redacted] Kavakli CO [Redacted] në vendin publik të prishi rendin dhe qetësinë me 1000, pjesëmarrje dhe 1000 të personit të tjetër në rrugë, në mënyrë që i lajmëroni pas zënkes së shkurtër

me të lajmëruarin e parë _____ u shkaktuar rrahja duke shkëmbyer midis veti ndonjë goditje në pjesën e trupit, prandaj i shkaktoi sanksion për kundërvajtje GJOBË në shumë prej 250 eurove në kundërvlerë në denarë prej 15.400,00 denarë, si dhe e ka detyruar të paguajë shpenzime të procedurës

DËSHMI: Shikim në vendimin P.P. nr. _____ të datës 16.12.2021 të Komisionit për vendosje të kundërvajtjeve Kumanovë pranë Ministrisë së Punëve të Brendshme të R. së Maqedonisë së V., Njësia për kundërvajtje, Sektori për kundërvajtje, Departamenti për kundërvajtje Kumanovë.

I pakënaqur nga vendimi në tërësi, kurse në pajtim me mësimin juridik në të njëjtën nëpërmjet mbrojtësit të vet Avokatin _____ nga _____ e thekson këtë Padi si kontest juridik dhe e lëshon këtë:

ARSYETIM

Organi paditës me vendimin Up. nr.19.25 të datës 06.12.2019, të paditurin _____ e shpalli si **PËRGJEGJËS** për kundërvajtje të kryer nga neni 11 paragrafi 1 nga Ligji për kundërvajtje kundër rendit dhe qetësisë publike me nxitje, pjesëmarrje në nxitje të personit tjetër në rrahje, në mënyrë që i lajmëruari në zënkën e shkurtër me të lajmëruarin e parë _____, u shkaktua rrahje duke menduar midis tyre ndonjë goditje në pjesë të trupit, prandaj i ka shqiptuar sanksion kundërvajtje GJOBË në shumë prej 250 euro në kundërvlerë në denarë prej 15.400,00 denarë, si dhe e ka detyruar të paguajë shpenzime të procedurës. Por vendimi i tillë, respektivisht mësimi juridik, i pandehuri në datën 05.02.2020 ka deklaruar ankesë me kohë.

Komisioni shtetëror për vendosje në shkallën e dytë në fushën e mbikëqyrjes së inspektorit dhe të procedurës për kundërvajtje në datën 23.02.2021, respektivisht neni 21 paragrafi 2 të Ligjit për kundërvajtje e dorëzoi ankesën me shënime komplet në kompetencë dhe veprim të Gjykatës Kushtetuese.

Gjykata Kushtetuese me aktgjykimin e vet UPR.nr.937/2021, të bashkangjitur me UPR.938/20 të datës 15.07.2021, i ka zbatuar ankesat e deklaruara, kurse vendimin e kontestueshëm e ka **ANULUAR**, dhe lëndët me të gjitha shënime të ka kthyer te paditësi në shqyrtim dhe vendosje të sërishëm, me **kërcënime konkrete** për veprim nga ana e të pandehurit.

Ky aktgjykim aspak **nuk është dorëzuar deri të i pandehuri** _____ **dhe as deri te mbrojtësi i tij Avokati** _____ dhe për aktgjykimin

e Gjykatës Administrative në kemi mësuar nga përmbajtja e aktit tashmë paditës administrativ, kurse në përmbajtjen e aktgjykimit të Gjykatës Administrative kemi mësuar nga shënimet e publikuara në sajtin e Gjykatës Administrative.

Organi paditës, në ven që t'i përcjellë kërcënimet e Gjykatës Administrative, e ka miratuar vendimin tashmë të kontestuar, i cili në tërësi është identik me vendimin e ndërprerë, pa asnjë koment në raport me iniciativën e Gjykatës Administrative.

Kështu, i padituri aspak nuk ka vepruar sipas kërcënimit të Gjykatës Administrative me të cilat të paditurit së pari i ishte imponuar me siguri të vërtetohet se kërkesa lëndore për sjellje të procedurës për kundërvajtje është NË KOHË në kuptimin e nenit 58 paragrafi 2 të Ligjit për kundërvajtje, dhe pastaj nëse vërtetohet se kërkesa lëndore për lajmërim të procedurës për kundërvajtje është në kohë, t'i ketë parasysh akuzat paditëse të të akuzuarit _____ të cilat Gjykata Administrative i ka vlerësuar se JANË BAZUAR dhe me këtë rast aktin e vërtetuar të miratohet në pajtim me nenin 88 paragrafi 4 nga Ligji për procedurë të përgjithshme administrative. Gjykata Kushtetuese i ka thënë të paditurit edhe gjatë matjes së sanksionit për kundërvajtje duhet të jepet arsyetim përkatës në atë cilat rrethana i ka vlerësuar si të lehta, ashtu edhe të vështira.

Organi paditës nuk ka vepruar sipas asnjërës nga udhëzimet e Gjykatës Administrative, respektivisht aspak nuk ka vërtetuar dhe pohuar se mbrojtja për sjellje të procedurës për kundërvajtje është e përkohshme, aspak nuk i ka sjellë paditë (ankesat) në shikim të paditësit _____, kurse njëkohësisht e ka deklaruar sanksionin e njëjtë edhe atë sërish pa shkaqe të arsyeshme për të njëjtën. Me sjelljen e kësaj të paditësit, tash akti kontestues është absolutisht i paligjshëm dhe i njëjtë PATJETËR DUHET TË ANULOHE.

Organi paditës, në ven që t'i përcjellë udhëzimet e Gjykatës Administrative dhe të sjellë vendim të qartë dhe ligjit, e ka sjellë vendimin tashmë të kontestuar me të cilin sërish janë bërë lëndime qenësore të dispozitave të procedurës sepse *përmbajtja e vendimit është e paqartë, e pakuptueshme, kontestuese vetë në vete dhe me shkaqet e vendimit, për pjesën më të madhe të vakteve vendosëse vendimi aspak nuk ka shkaqe, kurse për fakte të caktuara shkaqet janë të pamjaftueshme, të paqarta dhe ekziston kundërtënie të madhe midis asaj që thuhet në shkaqet e vendimit për përmbajtjen e të njëjtave dhe veçanërisht procesverbalet e të njëjtave të dhëna në procedurë dhe vetë ato korrigjime dhe procesverbale.*

Thënia e refuzimit të vendimit është e paqartë e pakuptueshme dhe kundërtënie vetë në vete deri në atë shkallë që nga e njëjta aspak nuk mund të kuptohet se për çka saktë i lajmëruari _____ është shpallur si fajtor dhe me veprimet e të cilit i njëjti gjoja e ka kryer kundërvajtjen lëndore.

Vendimi i shkallës së parë aspak nuk ka shkaqe për fakte zgjidhëse, kurse organi i shkallës së parë aspak nuk ka kufizuar se cilat janë faktet zgjidhëse në këtë procedurë dhe Silt janë **elementet qenësore** të kundërvajtjes lëndore, respektivisht veprimet e ekzekutimit të kundërvajtjes që i vihet si barrë lajmëruesit _____

Vendimi i mëparshëm është i paqartë nga shkak se organi paditës vetëm i ka numëruar dëshmitë të cilat i ka futur gjatë procedurës, pa theksuar aspak se cili fakt vendosës nga cila dëshmi e ka vërtetuar, respektivisht pa bërë analizë të njëanshme dhe të tërësishme të dëshmive të futura. Kjo veçanërisht ka të bëjë në raport me dëgjimin e dëshmitarëve, për të cilët nga vendimi i refuzuar aspak mund të vërtetohet cili dëshmitar çfarë ka deklaruar para organit paditës.

Refuzimi i vendimit është i paqartë edhe në raport të veprimeve të cilat në të njëjtën kohë i ka ndërmarrë i lajmëruari _____. Kështu, ligji parashikon alternativisht tre lloje të veprimeve të cilat i kualifikon dhe ekzekutim të kundërvajtjes lëndore edhe atë pjesëmarrje, nxitje të personit tjetër në rrahje. Këtu organi paditës ishte i detyruar që me analizë, citim dhe prezantim të dëshmive të sjella konkrete, të vërtetojë se i lajmëruari a ka ndërmarrë ndonjë veprim lëndor në ekzekutim ose jo, e jo vetëm t'i numërojë të gjitha të tri format të ekzekutimit të kundërvajtjes lëndore. Kjo posaçërisht se kundërvajtja lëndore mund të ekzekutohet vetëm me një nga veprimet lëndore të ekzekutimit, që diçka duhet të vërtetohet në procedurë, por jo në mënyrë kumulative me të gjitha tre veprimet për ekzekutim.

Organi paditës aspak nuk ka vërtetuar se ku është zhvilluar ngjarja, e posaçërisht se vendi i ngjarjes është **element kualifikues** të vetë kundërvajtjes. Organi i shkallës së parë vetëm ka theksuar se ngjarja ka ndodhur në fshatin _____, mëhalla _____, pa vërtetuar se ku saktësisht janë ndërmarrë veprimet, respektivisht se vallë në VENDIN PUBLIK, ose ngjarja nuk ka ndodhur në vend publik.

Si duket, organi iu shkallës së parë për shkak të lëndimeve të shkaktuara qenësore, ka shkruar se në përgjithësi ka vërtetuar çfarëdo fakte të tjera.

Në përgjithësi nuk është vërtetuar ku saktësisht është zhvilluar ngjarja, cilat ishin shkaqet për ngjarjen, cili e ka nxitur ngjarjen, cilët nga pjesëmarrësit cilat veprime i ka ndërmarrë dhe cilat ishin shkaqet dhe motivet për pjesëmarrësit të veprimeve lëndore, me çka do të vihet deri të përfundimi i qartë për fajësi dhe përgjegjësi të të lajmëruarëve.

Kështu si është vendosur, del se organi paditës ka vendosur në bazë të lajmërimit kundërvajtës dhe pa kurrfarë analize të dëshmive dhe pa respektim të udhëzimeve të Gjykatës Administrative, kurse paraqet lëndime absolute qenësore të procedurës.

Për shkak të lëndimeve të bëra qenësore, organi paditës gabimisht dhe jo tërësisht e ka vërtetuar pozitën faktike, por për fat të keq në dëm të _____.

Në të vërtetë _____, në kohën dhe vendin kritik, as ka marrë pjesë, as ka shkaktuar, e as ka nxitur person tjetër në rrahje edhe atë në vend publik.

Përkundrazi, ngjarja është zhvilluar në vendin lokal të fshatit, të cilin fshatarët me shekuj e shfrytëzojnë si rrugë fshati. Kjo rrugë nga prona e të lajmëruarit të parë _____ është kufizuar me rend kaçubash drurësh dhe asnjëherë nuk ka qenë pengesë që rrugën ta shfrytëzojnë fshatarët.

SHKAK i ngjarjes për ngjarjen është që i lajmëruari i parë ka konstatuar se ajo rrugë është pjesë e pronës së tij dhe bukvalisht e ka sulmuar të pandehurin _____ në momentin kur ky kalonte në rrugë. KONKLUSIONI është shumë i qartë dhe i dukshëm, e kjo është se i pandehuri _____ nuk ka pasur kurrfarë shkak për çfarë do lloj incidenti në të lajmëruarin e parë, respektivisht shumë janë të qarta SHKAQET dhe MOTIVET për tërë ngjarjen, e së këndejmi edhe cili e ka shkaktuar dhe nxitur rrahjen.

I pandehuri _____ është viktime në vetë ngjarjen, si edhe bahkëfshatarët e tjerë të cilët atë ditë ishin sulmuar nga i lajmëruari i parë edhe atë nga shkaqe të njëjta. Atë që e ka ndërmarrë i pandehuri _____, por aspak nuk e ka vërtetuar organi kundërvajtës, ka qenë veçanërisht veprimi që të tërheqë kah vetja njëkohësisht rrezik të pa fshehur, por në të cilën iu përgjigj me shkallë të njëjtë. Kjo nuk është pjesëmarrës në rrahje, por vetëmbrojtje veprim në mbrojtje qenësore, në mënyrë në të cilën do të vepronte çdo qytetar i cili do të gjendej në situatë negative dhe e tërë kjo është lejuar me ligj dhe me arsye.

Organi paditës krejtësisht gabimisht e ka zbatuar të drejtën materiale dhe të pandehurit _____ i ka theksuar sanksion për kundërvajtje sikurse në theksimin e vendimit, pa vendosur në pajtim me ligjin.

Në raport me vendimin për sanksion – i njëjti është tepër i lartë dhe në kufirin e tij ligjor më i lartë, pa përcaktimin dhe zbatimin të asnjë elementi të rëndësishëm për përcaktimin e lartësisë së gjobës.

Gjatë theksimit të gjobës edhe përkundër udhëzimeve të Gjykatës Administrative i akuzuari aspak nuk janë vlerësuar faktet të rëndësishme për përcaktimin e llojit dhe lartësisë së dënimit. Organi i shkallës së parë aspak nuk ka vlerësuar as edhe një fakt i cili është nën ndikim për përcaktimin e llojit dhe lartësisë së sanksionit, e posaçërisht:

“shkallës së përgjegjësisë së të lajmëruarit, nxitjeve për veprim, rrethanave nën të cilat është zhvilluar ngjarja, jetës së mëparshme të lajmëruesit, rasteve të tij personale, sjelljeve të tij pas ngjarjes, gjendjeve të tij pronësore, lartësisë së pensionit të tij, të ardhurave të tjera, pronës së tij dhe obligimeve familjare...”

E tërë ajo që u përmend më lart është obligim i organit për kundërvajtje në pajtim me nenin 16 të Ligjit për kundërvajtje dhe organeve shtetërore janë të obliguara t'i respektojnë dhe t'i zbatojnë ligjet, e jo të caktojnë dënime "si nga dora" pa kurrfarë kriteresh dhe masash.

Për shkak të gjithë asaj të lartpërmendur, paditësi i Gjykatës Administrative i propozon që ta sjellë këtë

A K T P A D I

Padia e paditësit miratohet dhe vendimi kontestues anulohet, kurse lënda me shënime kthehet në shqyrtim dhe vendosje të sërishme, ose

Padia e paditësit miratohet dhe shqyrtohet sërish në mënyrë që paditësi lirohet nga përgjegjësia për kundërvajtje për lëndën kundërvajtje.

Shpenzimet e paditësit bien në barrë të mjeteve të buxhetit.

LLOGARI SHPENZIMESH

– nga i autorizuarit i paditësit

– Për taksë për padi	480,00 denarë;
– Për taksë për vendim	800,00 denarë;
– Për hartim të padisë nga data 02.05.2019	8.400,00 denarë;
– Për hartim të kësaj padie	8.400,00 denarë;
– Për çdo prezencë të çdo seance shumë nga PO.....	10.920,00 denarë;

Gjithsej shpenzime 29.000,00 denarë;

Në këtë shumë të shtohen edhe shpenzime të tjera që do t'i përcaktojë gjykata.

SHTESË: Vendimi i kontestueshëm në origjinal, autorizimi nga i padituri
_____ dhe dëshmi për taksë të paguar për padinë në origjinal.

Kumanovë,
04.02.2022

I autorizuari,

Përmbledhje:

Kundër vendimit për kundërvajtje të organit për kundërvajtje mund të bëhet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit përmes organit për kundërvajtje të Komisionit shtetëror për vendimmarrje në shkallë të dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurën për kundërvajtje, të përcaktuar me ligj të veçantë. Mirëpo, për efikasitet më të madh të procedurës për kundërvajtje, Ligji për kundërvajtje parasheh që ankesat në Komisionin Shtetëror për vendimmarrje në shkallë të dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës për kundërvajtje të parashtrohen deri më 31.12.2020, d.m.th. se ky organ do të pushojë së ekzistuari në datën 1.1.2021, me ç'rast çështjet që ky Komisioni Shtetëror i ka nisur, por nuk i ka përfunduar deri në atë datë, do të kalojnë dhe do të vazhdojnë në Gjykatën Administrative.

Ankesë mund të paraqesin personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksioni për kundërvajtje, përfaqësuesi ligjor i tij, gjegjësisht mbrojtësi, i dëmtuari dhe përfaqësuesi i tij, pronari i sendeve të konfiskuara në procedurë për kundërvajtje dhe parashtuesi i kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje. Ankesa ka efekt pezullues, pra e shtyn ekzekutimin e vendimit, me përjashtim të rasteve kur ankesa bëhet nga i huaj.

Sa i përket përmbajtjes së ankesës, mjafton të caktohet ankuesi dhe të bëhet i dukshëm vullneti i tij, d.m.th. se ai e apelon vendimin për kundërvajtje. Megjithatë, ankesa, si çdo parashtesë tjetër, duhet të plotësojë disa kushte. Pra, në ankesë duhet të shënohet vendimi i kontestuar dhe të shënohet emri i organit që e ka dhënë vendimin, si dhe numri dhe data e vendimit. Ankesa nuk ka pse të shpjegohet në mënyrë specifike, por mjafton që ankuesi të deklarojë në të në çfarë kuptimi është i pakënaqur me vendimin e shkallës së parë për një vepër.

Sipas Ligjit për kundërvajtje, nëse organi për kundërvajtje i cili e ka nxjerrë vendimin, konstaton se ankesa është e bazuar dhe nuk është e nevojshme të zhvillohet procedurë e re, mund të vendosë ndryshe dhe vendimin e kundërshtuar me ankesë ta zëvendësojë me vendim të ri.

Kundër vendimit me ankesë të Komisionit Shtetëror mund të ngrihet padi për ngritjen e kontestit administrativ në afat prej 30 ditësh nga dita e marrjes së vendimit.

Padi mund të ngrejë personi (fizik ose juridik) të cilit i është shqiptuar sanksioni për

kundërvajtje, përfaqësuesi i tij ligjor, mbrojtësi, i dëmtuari dhe përfaqësuesi i tij, pronari i sendeve të konfiskuara në procedurë për kundërvajtje dhe parashtruesi i kërkesës për fillimin e procedurës për kundërvajtje. Padia ka efekt pezullues, pra e shtyn ekzekutimin e vendimit. Gjykata kompetente për vendosjen e kontestit administrativ e zhvillon procedurën e mbrojtjes gjyqësore sipas Ligjit për Kontestet Administrative.

Pyetje kontrolluese:

1. Koncepti dhe afati për ankesë ndaj vendimit për shkelje.
2. Cilit organ i parashtrohet ankesa kundër vendimit për kundërvajtje?
3. Kush mund të bëjë ankesë?
4. Shpjegoni përmbajtjen e ankesës!
5. Shpjegoni ndryshimin e vendimit pas ankesës!
6. Kush mund të ngrejë padi dhe brenda çfarë afati kohor?
7. Pse efekti pezullues i padisë është zgjidhje ligjore ekonomike dhe efikase?
8. Për çfarë arsye mund të refuzohet vendimi i Komisionit Shtetëror?
9. Cilat janë elementet e detyrueshme të padisë?

Detyrë:

Hartoni një ankesë dhe një padi në Gjykatën Administrative!

A

Administrata publike – përfshin jo vetëm organet e administratës shtetërore por edhe organet vendore, institucionet dhe institutet (shërbimet publike), subjektet private me kompetenca publike, sektorin joqeveritar në kuadër të kryerjes së veprimtarive publike ose, në një fjalë, e gjithë administrata që i ka besuar ushtrimin e autorizimeve publike.

Administrata shtetërore – përbëhet nga ministritë, organet dhe organizatat e tjera administrative.

Akti administrativ – është akt individual me të cilin organi publik vendosi për të drejtat, detyrimet dhe interesat juridike të një personi fizik ose juridik, përkatësisht të një personi tjetër që mund të jetë palë në një çështje të caktuar administrative, si dhe një akt individual i miratuar në një procedurë për kundërvajtje, e cila mund të titullohet si: zgjidhje, vendim, urdhër, licencë, leje, ndalim, miratim, njoftim, etj.

Akti real – është akt apo veprim i organit publik që nuk është akt administrativ apo marrëveshje administrative, i cili mund të ketë efekt juridik mbi të drejtat, detyrimet apo interesat juridike të një personi, si informimi publik, marrja e deklaratave, mbajtja. shënimet, lëshimi i certifikatave, veprimet përmbarimore dhe veprimet e tjera faktike.

E

E drejta për kundërvajtje – nënkupton tërësinë e rregulloreve ligjore që parashikojnë veprat penale dhe sanksionet e parashikuara për ato vepra penale.

Gj

Gjoha – konsiderohet shuma monetare e llogaritur në denarë ekuivalente me shumën e kursit mesatar të këmbimit të euros sipas Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë së Veriut në momentin e shqiptimit të gjobës të llogaritur në kundërvlerë në denarë pa numra dhjetorë.

K

Karakteristikat themelore të kundërvajtjes – janë: kundërligjshmëria; veprimi i ekzekutimit; përcaktimi i veçorive të kundërvajtjes me ligj; dhe sanksioni për kundërvajtje.

Komisionet – janë organe kolegiale të administratës që mund të themelohen si organe të pavarura ose si pjesë e organeve të tjera të ministrive.

Komisioni për vendimmarrje për kundërvajtje – përbëhet nga zyrtarë të autorizuar me shkallën dhe llojin e duhur të përgatitjes profesionale dhe përvojës në punë, të përcaktuar me ligj, nga të cilët së paku njëri prej anëtarëve është avokat i diplomuar me provim të dhënë të jurisprudencës.

Kontesti administrativ – është lloj i veçantë i kontrollit gjyqësor mbi ligjshmërinë e aktit administrativ. Objekt i tij është ligjshmëria e aktit administrativ, ndërsa në kontestin administrativ zakonisht nuk vendoset për çështjen administrative (që ka qenë objekt zgjidhjeje në procedurën e mëparshme administrative), por vetëm vlerësohet nëse akti administrativ është i ligjshëm apo jo. Nëse konstatohet se akti administrativ është i kundërligjshëm, gjykata do ta anulojë aktin dhe do t'ia kthejë për rivendim organit që e ka miratuar, me ç'rast organi është i lidhur me mendimin juridik të gjykatës.

Kundërvajtja – është kundërvajtje e kundërligjshme që me ligj është përcaktuar si kundërvajtje, karakteristikat e së cilës janë të përcaktuara me ligj dhe për të cilën është paraparë sanksion për kundërvajtje.

Kundërvajtjet administrative – janë kundërvajtje për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar. Kundërvajtje administrative janë ato kundërvajtje për të cilat parashikohet gjobë më e vogël se: 250 euro për personin fizik; 500 euro për personin përgjegjës në person juridik apo zyrtar dhe 1000 euro për personin juridik.

Kundërvajtjet gjyqësore – janë vepra për të cilat zhvillohet procedura dhe sanksionin e shqipton gjykata. Kundërvajtje gjyqësore janë ato vepra për të cilat është paraparë gjobë në shumë më të madhe se: 250 euro për personin fizik; 500 euro për personin përgjegjës në person juridik apo zyrtar dhe 1000 euro për person juridik.

M

Marrëveshja administrative – është akt juridik dypalësh i lidhur ndërmjet një organi publik dhe një personi fizik ose juridik, objekt i të cilit është kryerja e një shërbimi publik ose ofrimi i shërbimeve publike për qytetarët nën organin e organit publik.

Mbikëqyrja administrative – është lloj kontrolli që kryen administrata mbi zbatimin e ligjeve nga qytetarët dhe organizatat ose mbikëqyrja e kryer nga administrata mbi subjektet që kanë kompetenca publike.

O

Organet për kundërvajtje – janë: organet publike, organet e pavarura rregullatore dhe organet e tjera kompetente në pajtim me Ligjin për zhvillimin e procedurës për kundërvajtje dhe shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje.

Organet publike – janë ministritë dhe organet e tjera të administratës shtetërore, organizatat e themeluara me ligj, personat juridikë dhe fizikë të cilëve me ligj u është besuar ushtrimi i autorizimeve publike, si dhe organet e komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytet të Shkupit.

Organizatrat administrative – janë organe të administratës shtetërore që kryejnë punë të caktuara profesionale dhe punë të tjera në kuadër të të drejtave dhe detyrave të Republikës duke zbatuar metoda shkencore dhe profesionale.

P

Parashtresat – kërkesat, raportet, propozimet, ankesat, kundërshtimet dhe deklaratat e tjera me të cilat palët i drejtohen organit publik në lidhje me një punë të caktuar administrative.

Person juridik – nënkupton: Republikën e Maqedonisë së Veriut, organet publike, njësitë e vetëqeverisjes lokale, ndërmarrjet publike, shoqëritë tregtare, institucionet, partitë politike, shoqatat, fondacionet, aleancat dhe format organizative të organizatave të huaja, shoqatave sportive dhe subjekteve të tjera juridike në fushën e sportit dhe personat e tjerë juridikë dhe komunitetet dhe organizatat e tjera që njihen si persona juridikë.

Personi fizik – nënkupton çdo kundërvajtje madhor, person përgjegjës në personin juridik, tregtar individual, personi i autorizuar zyrtar dhe person i cili në mënyrë të pavarur kryen një veprimtari.

Personi i autorizuar zyrtar – është zyrtar në organin publik që është i autorizuar të lëshojë urdhërpagesë për kundërvajtje, të zhvillojë procedurë për kundërvajtje dhe të shqiptojë sanksione për kundërvajtje në procedurat për kundërvajtje të përcaktuara me ligj.

Procedura administrative – nuk është e përcaktuar me ligj, por indirekt mund të përkufizohet si procedurë e rregulluar me ligj për miratimin e aktit administrativ.

Procedura për kundërvajtje – është procedurë që në pajtim me dispozitat e Ligjit për kundërvajtje udhëhiqet nga gjykata, organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar.

Proces verbali – është dokument i shkruar për seancë gojore ose për një veprim tjetër të rëndësishëm në procedurë, si dhe për deklarata gojore më të rëndësishme të palëve ose personave të tretë në procedurë.

S

Subjektet themelore të procedurës për kundërvajtje – janë: parashtruesi për iniciimin e procedurës për kundërvajtje (i cili kryen funksionin procedural të ndjekjes së kundërvajtjes); i akuzuari (i cili është person fizik ose juridik ndaj të cilit zhvillohet procedura për kundërvajtje dhe që kryen funksionin procedural të mbrojtjes); dhe organi për kundërvajtje dhe personi i autorizuar (të cilët kryejnë funksionin procedural të zgjidhjes së rasteve të kundërvajtjes).

V

Vendimi për kundërvajtje – është vendim me të cilin organi për kundërvajtje cakton përgjegjësinë e kryerësit dhe shqipton sanksion për kundërvajtje.

Veprimi administrativ – është miratimi i akteve administrative, lidhja e kontratave administrative, mbrojtja e përdoruesve të shërbimeve publike dhe shërbimeve me interes të përgjithshëm, si dhe ndërmarrja e veprimeve të tjera administrative në çështjet administrative në përputhje me ligjin.

Vjetërsimi – është shuarja e së drejtës së shtetit për fillimin dhe zhvillimin e procedurës për kundërvajtje ose kryerjen e sanksioneve për kundërvajtje për shkak të kalimit të një periudhe të caktuar kohore të përcaktuar me ligj.

BIBLIOGRAFIA

A) Literaturë e përdorur shkencore dhe profesionale

- Alenka Šelih, *“The Legal and Practical Problems Posed by the Difference between Criminal Law and Administrative Penal Law”*, Revue Internationale de Droit Penal, no. 1-2, 1988.
- Борче Давитковски; Ана Павловска-Данева; Исмета Амет; Загорка Тноковска; Бурим Сејдини; Ана Герасимовска; Жарко Хаџи-Зафиров; Коментар на Законот за управните спорови, Мисија на ОБСЕ во Скопје, Скопје 2022.
- Damir Aviani, *Prekršajno pravo*, Pravni fakultet, Split 2009.
- Derenčinović D., Gulišija M., Dragičević Prtenjača M., *“Novosti u materijalnopравnim odredbama prekršajnog zakona”*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 20, br. 2/2013, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2013.
- Емир Ћоровић, *Прекршајно право*, Правни факултет, Државни универзитет у Новом Пазару, 2015.
- Игор Вуковић, *Прекршајно право*, Друго издање, Правни факултет, Универзитет у Београду, 2016.
- Milo Bošković; Tatjana Skakavac, *Prekršajno pravo*, Fakultet za pravne i poslovne studije, Novi Sad 2017.
- Миленко Јелачић, *Прекршајно право: теорија и пракса*, Београд 2004.
- Предраг Димитријевић, *Управно право-општи део*, пето издање, Ниш 2019.
- Предраг Димитријевић; Драган Јовашевић, *Прекршајно право*, Београд 2005.
- Slavoljub Popović, *Upravno pravo-opšti deo*, Beograd 1979.
- Stanko Pihler, *Prekršajno pravo*, Graphica Academica, Novi Sad 2000.
- Željko Horvatić, *Rječnik kaznenog prava*, Masmedia, Zagreb 2002.

B) Burimet juridike

- Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 52/91 me amendamentet e 36-të kushtetuese.
- Ligji për kundërvajtje, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 96/2019.
- Ligji për Kontestet Administrative, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 96/2019.
- Ligji për Drejtësi të Fëmijëve, “Gazeta Zyrtare e RMV”, nr. 148/2013.
- Rregullorja e MPB-së për formën dhe përmbajtjen e formularëve të urdhërpagesës për kundërvajtje, procesverbalin për kryerjen e kundërvajtjes në komunikacion dhe procesverbalin e kontrollit të korrektësisë teknike të automjeteve në rrugë publike nga 1 shkurti i vitit 2021.

